

Przedsiębiorcze
i przyjazne Siemiatycze.

Strategia rozwoju miasta
do 2020 roku

Siemiatycze, wrzesień 2013

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach

ul. Leg. Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze
tel. 85 65 66 500, fax 85 65 66 501
e-mail: powiat@siemiatycze.pl
www.siemiatycze.pl

Wykonawca:

Instytut Transferu Wiedzy i Innowacji sp. z o.o.

Krakowska 5 lok. 608, 15-875 Białystok
tel./ fax. 85 688 59 08, e-mail: biuro@itwi.pl
www.itwi.pl

Autorzy opracowania:

Kierownik zadania:

prof. dr hab. Bazyli Poskrobko

Wykonawcy:

dr Ewa Glińska

dr Katarzyna Krot

mgr inż. Katarzyna M. Poskrobko

dr Bogumiła M. Powichrowska – główny wykonawca

Konsultanci:

dr Anna Busłowska

mgr inż. arch. Ewa Denkiewicz

mgr Izabela Grześ

dr Tomasz Poskrobko

dr Edyta Sidorczuk-Pietraszko

mgr Irena Trofimiuk

mgr Barbara Wasiluk

dr Anna Zubalewicz

Recenzent: prof. nzw. dr hab. inż. **Joanna Ejdys**
Redakcja językowa: **Janina Demianowicz**
Rysunki autorstwa: mgr inż. arch. **Ewy Denkiewicz**
Kompozycja i skład: **Agencja Wydawnicza Ekopress / 601 311 838**

ISBN: 978-83-932383-0-9

Publikacja powstała w ramach projektu
„Siemiatycze na drodze rozwoju” dofinansowanego z Europejskiego Funduszu
Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

Wprowadzenie	6
Wyzwania rozwojowe	12
▶▶▶ Wyzwania współczesnego świata	12
▶▶▶ Uwarunkowania europejskie	13
▶▶▶ Uwarunkowania krajowe	13
▶▶▶ Uwarunkowania lokalne	16
Podstawowe informacje o mieście	22
▶▶▶ Położenie i symbole miasta	24
▶▶▶ Historia miasta Siemiatycze	24
Kapitał ludzki miasta Siemiatycze	27
▶▶▶ Ludność miasta Siemiatycze	27
▶▶▶ Edukacja	32
▶▶▶ Wykształcenie ludności	43
▶▶▶ Źródła utrzymania	44
▶▶▶ Gospodarka i rynek pracy	45
▶▶▶ Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	51
Kapitał rzeczowy miasta Siemiatycze	56
▶▶▶ Gospodarka mieszkaniowa	56
▶▶▶ Gospodarka komunalna	58
▶▶▶ Telekomunikacja i Internet	62
▶▶▶ Infrastruktura drogowa	64
▶▶▶ Majątek gminy	65
▶▶▶ Zarządzanie w mieście Siemiatycze	67
▶▶▶ Promocja miasta	68
Kapitał przyrodniczy miasta Siemiatycze	70
▶▶▶ Środowisko przyrodnicze	70
▶▶▶ Hałas	74
▶▶▶ Pola elektromagnetyczne	75
▶▶▶ Ochrona środowiska przed awariami	76
Kapitał społeczny miasta Siemiatycze	78
▶▶▶ Aktywność mieszkańców	78
▶▶▶ Bezpieczeństwo publiczne	80
▶▶▶ Monitoring	84
▶▶▶ Organizacje pozarządowe	84

▶▶▶ Sport, turystyka i rekreacja oraz kultura w mieście Siemiatycze	86
Wnioski z diagnozy	93
▶▶▶ Kapitał ludzki	93
▶▶▶ Kapitał rzeczowy	94
▶▶▶ Kapitał przyrodniczy	94
▶▶▶ Kapitał społeczny.....	94
Efekty realizacji Strategii rozwoju miasta Siemiatycze na lata 2003-2013	96
Wyniki badania opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w mieście Siemiatycze i powiecie siemiatyckim	101
▶▶▶ Wprowadzenie	101
▶▶▶ Opis metody badawczej	101
▶▶▶ Charakterystyka próby badawczej.....	102
▶▶▶ Wyniki badań.....	103
▶▶▶ Wnioski z badań.....	120
Analiza SWOT	122
Misja, wizja, cele rozwojowe	129
▶▶▶ Misja miasta Siemiatycze	129
▶▶▶ Wizja miasta Siemiatycze w 2020 roku.....	129
Zgodność celów z dokumentami strategicznymi województwa i kraju	144
System wdrażania i monitoringu strategii	148
Zadania inwestycyjne oraz potencjalne źródła finansowania realizacji strategii	153
Scenariusze rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku	163
Bibliografia	166
Spis rysunków	167
Spis tabel	168

Wprowadzenie¹

Zmiana uwarunkowań gospodarczych, politycznych, społecznych powoduje, że aktualizacja strategicznych programów rozwojowych jest koniecznością. Strategia jest narzędziem kreowania rozwoju w jednostce samorządu terytorialnego. Musi stanowić odpowiedź na wyzwania wynikające z kierunków rozwoju Europy i kraju przy efektywnym wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

Strategia pozwala zhierarchizować potrzeby gospodarcze, społeczne i ekologiczne i wyznaczyć kierunki zmian. Jej posiadanie ułatwia lokalnym władzom podejmowanie decyzji, a zapisy są również istotne z punktu widzenia planowania w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych (między innymi z budżetu Unii Europejskiej).

Autorzy pracy „Przedsiębiorcze i przyjazne Siemiatycze. Strategia rozwoju miasta do 2020 roku” przyjęli dwuetapowy schemat prac – etap diagnozowania, etap tworzenia strategii (rysunek 1).

Etap diagnozowania, a więc ocena *ex-ante*, obejmuje zarówno analizę danych zastanych (między innymi: europejskie i krajowe dokumenty strategiczne, strategię i opracowania wojewódzkie, powiatowe i miejskie, statystyka publiczna, dane pozyskane z podmiotów prowadzących działalność na terenie miasta, informacje pozyskane z Urzędu Miasta) jak i danych pierwotnych (wyniki warsztatów diagnostycznych, wywiady telefoniczne i osobiste w podmiotach działających na terenie miasta Siemiatycze, ankiet prowadzonych wśród mieszkańców miasta).

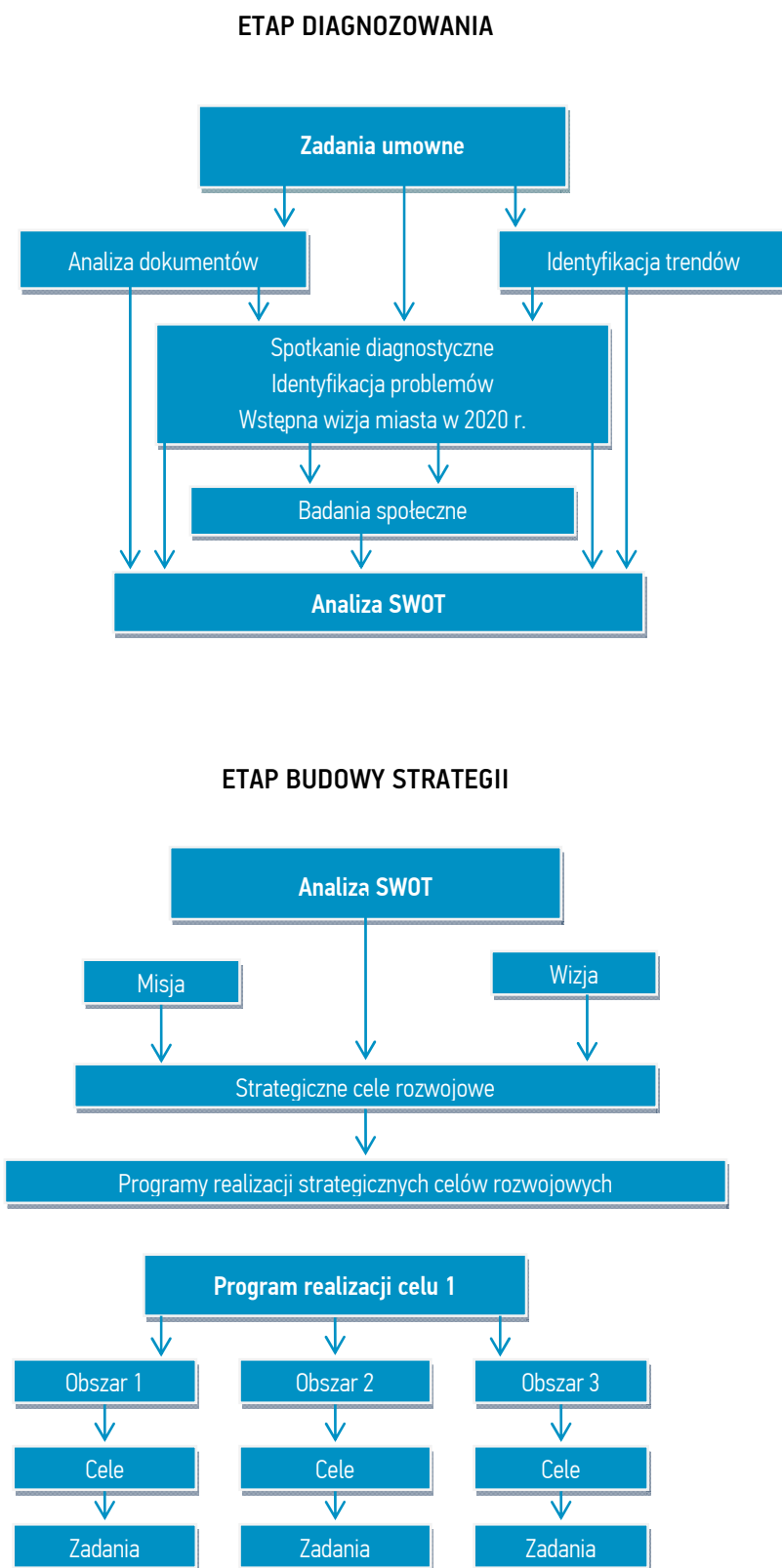
Punktem wyjścia do formułowania celów rozwojowych musi być rzetelna diagnoza sytuacji obecnej. Analizy były prowadzone w układzie czterech grup kapitałów:

- ↳ kapitał ludzki miasta Siemiatycze;
- ↳ kapitał materialny miasta Siemiatycze;
- ↳ kapitał przyrodniczy miasta Siemiatycze;
- ↳ kapitał społeczny miasta Siemiatycze.

Kapitał jest pojęciem wywodzącym się z nauk ekonomicznych, oznacza dobra (bogactwa, środki, aktywa), które służą rozwojowi. Współcześnie w kategorii kapitału zostały włączone także zasoby niematerialne, takie jak przykładowo: wiedza, talent, relacje. W szerokim kontekście kapitał to „samopomnażająca się wartość”. Kapitał miasta Siemiatycze to aktywa, które są podstawą trwałego rozwoju.

¹ Praca „Przedsiębiorcze i przyjazne Siemiatycze. Strategia rozwoju miasta do 2020 roku” powstała na podstawie umowy PN/OR/U-8/CZ-1/2012 z dnia 23 listopada 2012 roku.

Rysunek 1. Schemat prac związanych z przygotowaniem strategii rozwoju

Źródło: opracowanie własne.

Pojęcie kapitału ludzkiego w literaturze funkcjonuje w znaczeniu szerokim i wąskim. W szerszym znaczeniu pojawia się najczęściej w naukach ekonomicznych. Jest on wówczas analizowany w perspektywie zbiorowej i odnosi się do kapitału zawartego w społeczeństwie. Zakres analiz na tym poziomie obejmuje między innymi: zmiany demograficzne, edukację, ochronę zdrowia, rynek pracy. W drugim, węższym znaczeniu, kapitał ludzki stanowi wartości, jakimi dysponuje człowiek funkcjonujący w danym społeczeństwie. Kapitał ludzki miasta Siemiatycze będzie analizowany w szerokim znaczeniu.²

Kapitał materialny miasta Siemiatycze obejmuje cały rzeczowy majątek będący własnością miasta.

Kapitał przyrodniczy tworzą zasoby przyrodnicze miasta.

Kapitał społeczny to „umiejętności współpracy międzyludzkiej w obrębie grupy w celu realizacji wspólnych interesów”³. Kapitał społeczny jest zjawiskiem kulturowym i obejmuje obywatelskie nastawienie członków społeczeństwa, normy społeczne wspierające działania wspólne oraz zaufanie interpersonalne i zaufanie obywateli do instytucji publicznych.⁴ Zgodnie z definicją Banku Światowego kapitał społeczny to instytucje, społeczne relacje, sieci i normy kształtujące ilość i jakość społecznych interakcji w społeczeństwie.

Strategia rozwoju dla miasta Siemiatycze obejmuje perspektywę najbliższych 8 lat (2013-2020). Będzie to czas intensywnego działania na rzecz dostosowania lokalnej gospodarki i społeczeństwa do wyzwań zrównoważonej gospodarki opartej na wiedzy. Okres objęty strategią pokrywa się także z nowym okresem programowania środków z Unii Europejskiej. Ważne jest, by wykorzystać to źródło finansowania w sposób jak najbardziej efektywny.

Z uwagi na wieloaspektowość i wielopodmiotowość strategii na potrzeby realizacji zadania został zaproszony interdyscyplinarny zespół ekspertów. Do udziału w realizacji zadania zaproszono także przedstawicieli społeczności lokalnych, a tym: przedstawicieli władz, radnych, pracowników Urzędu Miasta w Siemiatyczach, przedstawicieli kluczowych środowisk (szkół, przedszkoli, ośrodków kultury, przedsiębiorstw miejskich, instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne, organizacji pozarządowych), a także przedsiębiorców i mieszkańców (tabela 1).

² A. Sadowski, *Białystok. Kapitał społeczny mieszkańców miasta*, Wyd. Wyższej Szkoły Ekonomicznej, Białystok 2006.

³ Definicja J. Colemana, cyt. za: ibidem.

⁴ R. Putnam, cyt. za: ibidem.

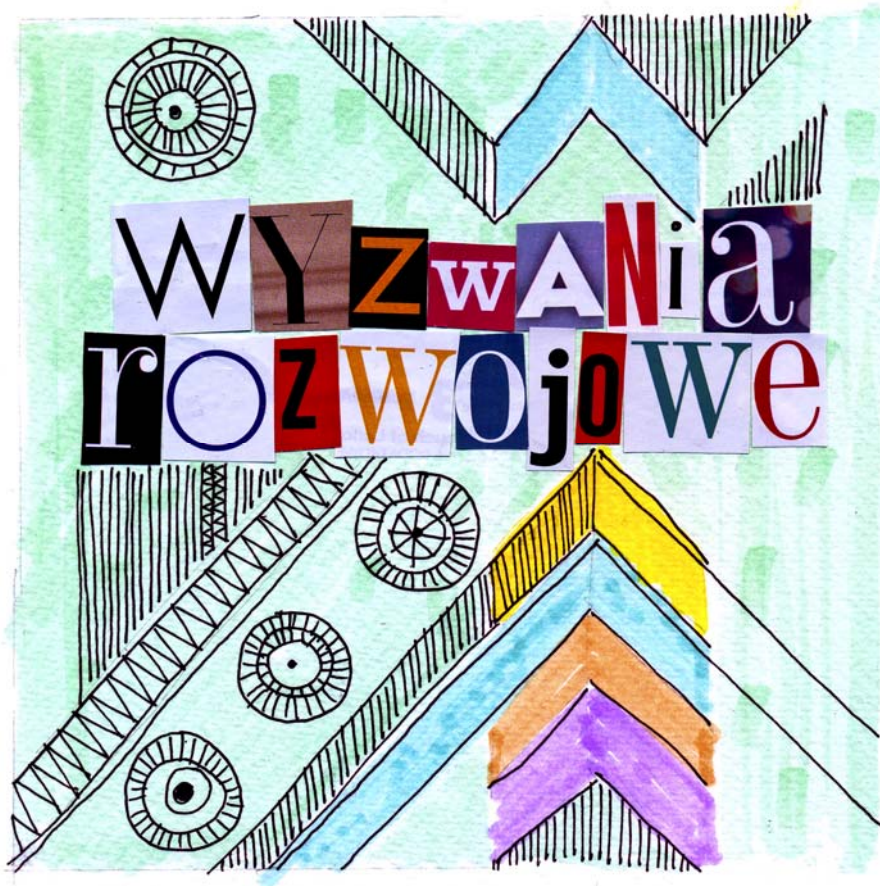
Tabela 1. Lista przedstawicieli lokalnych środowisk zaangażowanych w realizację strategii

Imię i nazwisko	Reprezentacja
Barbara Anasińska	Urząd Miasta Siemiatycze
Agata Androsiuk	Urząd Miasta Siemiatycze
Joanna Balejko	Urząd Miasta Siemiatycze
Elżbieta Boguszewska	Urząd Miasta Siemiatycze
Władysław Brzozowski	Towarzystwo Przyjaciół Siemiatycz
Zbigniew Chrołowski	„Gastronomia”
Henryk Czumt	Zastępca Burmistrza Miasta Siemiatycze
Janina Drozdowska	Mieszkanca miasta Siemiatycze
Tadeusz Drozdowski	Mieszkaniec miasta Siemiatycze
Teresa Fronc	Miejska Biblioteka Publiczna
Jan Hyndza	Radny Miasta Siemiatycze
Adam Józwiak	Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach
Grażyna Komuda	Przedszkole nr 1
Radostaw Kondraciuk	Szkoła Podstawowa nr 1 Siemiatycze
Jerzy Korowicki	Radny Miasta Siemiatycze
Romuald Leoniuk	Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach
Krzysztof Leszczyński	Urząd Miasta Siemiatycze
Katarzyna Malewska	Siemiatycki Ośrodek Kultury
Joanna Miłkowska	Gmina Siemiatycze
Witalis Miszczuk	Spółdzielnia Pracy Handlowo Usługowa w Siemiatyczach
Eugeniusz Mudel	Wiceprzewodniczący Rady Miasta Siemiatycze
Mariusz Niewiadomski	Zespół Szkół z oddziałami integracyjnymi
Andrzej Nowaczuk	Akademii Sztuk Walki i Fitnessu „Andy” w Siemiatyczach
Jacek Piotrowski	Polskie Radio Białystok
Dorota Poniatowska	Urząd Miasta Siemiatycze
Mariusz Pyzowski	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Radny Powiatu Siemiatyckiego
Elżbieta Rakszawa	Urząd Miasta Siemiatycze
Ewa Romaniuk	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach
Jolanta Sidorowicz	Siemiatycki Ośrodek Kultury
Piotr Siniakowicz	Burmistrz Miasta Siemiatycze
Jerzy Sitarski	Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach
Małgorzata Suchota	Urząd Miasta Siemiatycze
Mieczysław Swajda	Siemiatyckie Konsorcjum Inicjatyw Gospodarczych
Robert Zastłona	Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach
Franciszek Żero	Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Siemiatyczach Radny Powiatu Siemiatyckiego
Janusz Żoch	Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Siemiatyczach

Źródło: opracowanie własne.

diagnoza

wyzwania rozwojowe

Wyzwania rozwojowe

▶▶▶ Wyzwania współczesnego świata

Najpoważniejszym wyzwaniem współczesności jest odejście od dotychczasowej, ryzykownej ścieżki rozwoju i wejście na drogę rozwoju zrównoważonego (*sustainable development*) w skali globalnej, krajowej i regionalnej. Szansą na sprostanie temu wyzwaniu jest zaangażowanie sił i procesów tworzących trend gospodarki opartej na wiedzy. Rozwój zrównoważony jest konieczny, by zapewnić podstawy przyrodnicze i zasobowe istnienia i rozwoju gatunku ludzkiego oraz uniknąć ekologicznych i społecznych kryzysów czy katastrof. Gospodarka oparta na wiedzy powinna szanować zasady tego rozwoju i umożliwić jego wdrażanie i upowszechnianie. Można więc mówić o zrównoważonej gospodarce opartej na wiedzy jako postulowanym modelu gospodarki globalnej, gospodarek krajowych, regionalnych i lokalnych.

Kluczowe megatrendy, mające istotny wpływ na rozwój Unii Europejskiej i Polski w najbliższych dekadach przedstawiają się następująco:

- ↳ Starzejąca się ludność Europy – w tym głównie zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym, co wpływa niekorzystnie na wzrost gospodarczy i konkurencyjność regionów. Starzenie się ludności ma także niekorzystny wpływ na innowacyjność oraz dynamikę procesów społecznych i gospodarczych.
- ↳ Spowolnienie rozwoju gospodarczego Europy – w ostatnich dekadach różnice w wielkości produktu krajowego brutto i w poziomie dobrobytu pomiędzy Europą a innymi kontynentami zmniejszają się. W wyniku kryzysu gospodarczego obserwuje się zasadnicze obniżenie dynamiki rozwojowej państw i regionów Unii Europejskiej.
- ↳ Zmiany systemu wartości – następuje erozja tradycyjnych wartości, które historycznie przyczyniły się do sukcesu społeczno-gospodarczego Europy.
- ↳ Problemy energetyczne – następuje wzrost cen energii. Silny wpływ zmian klimatycznych wymusza bardziej restrykcyjną politykę emisji CO₂. Unia Europejska jest zależna od zewnętrznych źródeł energii.
- ↳ Spowolniona innowacyjność – w ostatnich latach zasadniczo zmienił się paradygmat rozwoju regionalnego w rozwiniętych krajach świata. Wyrazem tego są między innymi zapisy strategii Europa 2020. Zagrożeniem jest bardziej spolaryzowany niż dotąd rozwój społeczno-gospodarczy, między innymi w układzie regionalnym, pomiędzy większymi miastami a resztą regionu, a także dzielnicami w ramach miast. Następuje realokacja kierunków wydatków w ramach funduszy europejskiej polityki spójności na niekorzyść obszarów najuboższych.
- ↳ Hybrydowa geografia – model zagospodarowania przestrzennego ewoluuje z modelu zwartej miasta do znacznie luźniejszych regulacji dotyczących zagospodarowania przestrzennego. Wskutek tego istnieje zagrożenie, że Europa będzie kontynentem niskiego poziomu ładu przestrzenne-

go, braku czytelności rozmieszczenia różnych funkcji w przestrzeni oraz czytelnego rozróżnienia pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi.⁵

Wiele z tych megatrendów może mieć istotny wpływ na województwo podlaskie, a także powiat siemiatycki i miasto Siemiatycze.

►►► Uwarunkowania europejskie

Kluczowe kierunki rozwoju Unii Europejskiej określono w dokumencie „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”.⁶ Strategia ta, uwzględniając konieczność realizacji celów krótkoterminowych związanych z kryzysem finansowym i gospodarczym, ma służyć powrotowi i utrzymaniu ścieżki inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, promującego włączenie społeczne.

W Strategii określono trzy istotne priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjnej.
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie działań zapewniających powstanie nowych miejsc pracy i dostęp do osiągnięć cywilizacyjnych.

Wśród celów rozwojowych wymieniono:

- ↳ rozwój innowacji;
- ↳ wykorzystanie potencjału edukacji, badań i technologii informatyczno-telekomunikacyjnych;
- ↳ promowanie nabywania nowych umiejętności;
- ↳ wspieranie kreatywności i przedsiębiorczości;
- ↳ zwrot w kierunku „zielonej gospodarki”;
- ↳ propagowanie przemysłu nastawionego na tworzenie nowych produktów;
- ↳ rozwijanie gospodarki cyfrowej;
- ↳ modernizację systemu kształcenia i szkolenia.

Kierunki działań w poszczególnych obszarach są wzajemnie powiązane i nakreślają obraz europejskiej społecznej gospodarki XXI wieku.

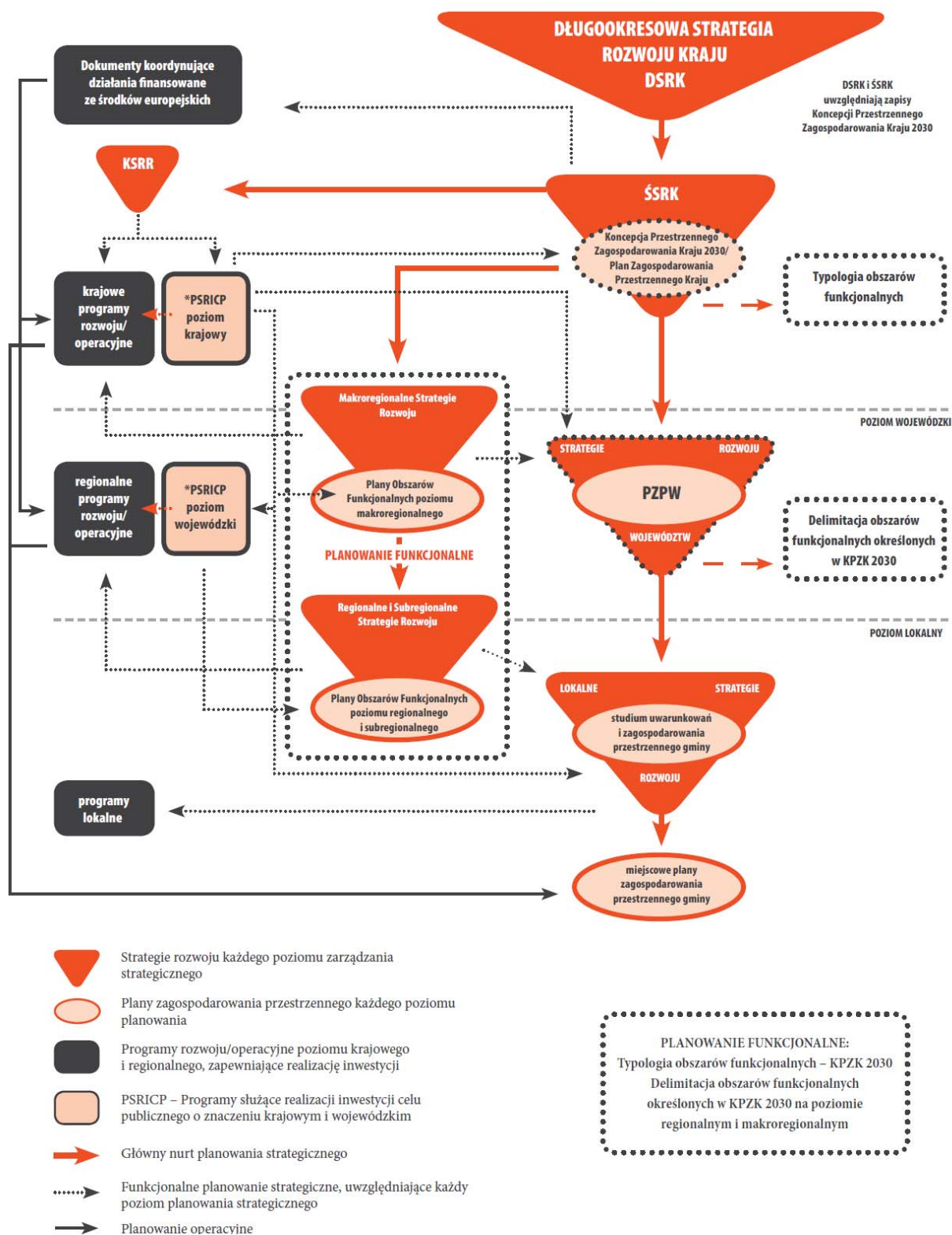
►►► Uwarunkowania krajowe

Prowadzona w Polsce nowa polityka rozwoju zakłada tak zwane podejście zintegrowane. Polega ono na współdziałaniu wielu podmiotów na różnych poziomach planowania i wdrażania. System strategicznego planowania opiera się na serii dokumentów strategicznych. Strategia rozwoju lokalnego (gminy/ powiatu) powinna być zgodna z dokumentami przygotowanymi na poziomie kraju i województwa (rysunek 2).

⁵ Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2013.

⁶ Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, Bruksela [03-03-2010].

Rysunek 2. Docelowy model zarządzania strategicznego rozwojem Polski

Wyjaśnienia skrótów:

DSRK – Długookresowa strategia rozwoju kraju; ŚSRK – Średniookresowa strategia rozwoju kraju; PZPW – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa; KSRR – Krajowa strategia rozwoju regionalnego; KPZP – Konceptja przestrzennego zagospodarowania Kraju; PSRICP – Programy służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim

Źródło: *Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem w Polsce*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, s. 15.

W styczniu 2013 roku powstał dokument Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju⁷. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Głównym celem rozwoju jest poprawa jakości życia Polaków. Autorzy dokumentu uważają, że realizacja tak postawionego celu jest możliwa poprzez podjęcie działań w trzech obszarach strategicznych równocześnie, a więc: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa (efektywności).

W dokumencie zauważono, że jednym z najważniejszych zadań w perspektywie 2030 roku jest pomniejszenie skali różnicowań (w średniej długości trwania życia, w jakości życia i potencjale wzrostu) występujących między poszczególnymi częściami terytorium kraju oraz neutralizacja społecznych skutków tych różnic, rzutujących na nierówności społeczne między generacjami. Peryferyjność wynika przede wszystkim z wielowarstwowych doświadczeń i zapóźnień historycznych. Docelowy model zakłada szeroką sieć metropolitalną związaną wspólnymi funkcjami. Proponowane są działania na rzecz tworzenia warunków dla szerokiego promieniowania i rozprzestrzeniania się sukcesów centrów wzrostu, jak i wysiłek na rzecz wyrównywania szans poprzez rozbudzanie potencjałów rozwojowych obszarów i centrów lokalnych oraz regionalnych.

Główne założenia i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju tworzą ramy dla pozostałych krajowych strategicznych dokumentów o krótszym horyzoncie czasowym.

Wymienić tu należy w szczególności:

↳ **Średniookresową strategię rozwoju kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK)**, przyjętą przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 roku. Określa ona następującą strukturę obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego Polski:

- sprawne i efektywne państwo;
- konkurencyjna gospodarka;
- spójność społeczną i terytorialną.

Nie wszystkie cele szczegółowe są adresowane do poziomu regionalnego, ale dokument ten cechuje strukturalne podejście, wskazujące na kluczowe znaczenie poprawy jakości administracji publicznej i instytucji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, co powinno zostać uwzględnione także na poziomie regionalnym.

↳ **Krajową strategię rozwoju regionalnego do roku 2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR)**, przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 13 lipca 2010 roku. Główne cele polityki regionalnej określone w tym dokumencie to:

- wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów;
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań ukierunkowanych terytorialnie.

W strategii zapisano również potrzebę kontynuowania makroregionalnego programu Polski Wschodniej.

⁷ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013. Uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (Monitor Polski, poz. 121).

- ↳ **Strategię rozwoju transportu do 2020 roku** (z perspektywą do 2030 roku), przyjęta przez Radę Ministrów 22 stycznia 2013 roku. Stanowi dokument wskazujący cele oraz kierunki rozwoju transportu w taki sposób, aby etapowo – do 2030 r. – możliwe było osiągnięcie celów założonych w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) oraz Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK 2020). Jednym z priorytetowych, a mających ogromne znaczenia dla całego województwa podlaskiego, kierunków interwencji w zakresie modernizacji i przestrzennego rozmieszczenia infrastruktury jest: wzmacnianie połączeń transportowych Polski Wschodniej z obszarami o większych perspektywach rozwojowych.
- ↳ **Koncepcję przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2030** (KPZK), przyjętą przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 roku. W KPZK wskazano na znaczenie polityki miejskiej oraz potencjału ośrodków metropolitalnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także bardzo słabą dostępność terytorialną, zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną, województwa podlaskiego. Podstawowym problemem całego makroregionu Polski Wschodniej jest bardzo niska spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, dlatego celem strategicznym jest podwyższenie poziomu wszystkich trzech wymiarów spójności w relacji do całej Unii Europejskiej. Polska Wschodnia pozostanie prawdopodobnie w kolejnych latach beneficjentem instrumentów zorientowanych na najbiedniejsze regiony Unii Europejskiej.⁸

▶▶▶ Uwarunkowania lokalne

Zaktualizowana „Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020” zakłada następującą wizję województwa do 2020 roku:

- ↳ **Zielone** – wśród szesnastu województw Polski to w województwie podlaskim jest najwięcej terenów objętych ochroną – w ramach parków narodowych i sieci Natura 2000 i wysoki udział lasów i najniższa w Polsce gęstość zaludnienia. Dzięki temu w Polsce i Europie Podlaskie jest postrzegane jako „Zielona kraina”. Należy utrwalac tę percepcję unikalności i wyjątkowości Podlasia jako podstawę rozwijania zielonych, ekologicznych specjalizacji.
- ↳ **Otwarte** – peryferyjne położenie w Unii Europejskiej należy traktować jako walor rozwojowy. Wymaga to wykorzystania potencjału unikalnej w warunkach polskich wielokulturowości, rozwinięcia funkcji wrót do Europy dla naszych wschodnich sąsiadów, a zarazem kreowania funkcji mentora (pośrednika) dla relacji Unii Europejskiej z Europą Wschodnią, przede wszystkim z Białorusią.
- ↳ **Dostępne** – zasadniczo zostaje skrócony czas podróży z regionu do sąsiednich województw oraz poprawia się dostępność Białegostoku ze wszystkich ośrodków powiatowych. Poprawia to dostęp społeczeństwa regionu do usług publicznych oraz możliwości konkurencyjnego województwa o mieszkańców, turystów, inwestorów. Dostępność jest rozumiana szeroko, a dotyczy między innymi: transportu, telekomunikacji, Internetu, usług otoczenia biznesowego.
- ↳ **Przedsiębiorcze** – w najbliższych latach mieszkańcy województwa podlaskiego aktywnie uczestniczą w życiu społeczno-gospodarczym i wykorzystują swoje konkurencyjne atuty dla rozwinięcia inteligentnych specjalizacji. Dotyczy to między innymi wykorzystania uwarunkowań dla produkcji rolniczej; rozwoju produkcji i usług zorientowanych na wschodnich sąsiadów; produkcji i usług o wyznaczniku „ekologiczne i zielone”. Wspierana jest innowacyjność, rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego w regionie.

⁸ Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2013.

W strategii określono następujące cele rozwojowe:

- ↳ Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka.
- ↳ Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.
- ↳ Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne (rysunek 3), których wątki przenikają cele strategiczne:

- **Cel horyzontalny 1:** Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody.
- **Cel horyzontalny 2:** Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Rysunek 3. Układ celów Strategii rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku

Źródło: Strategia rozwoju województwa podlaskiego...

Cele rozwojowe województwa podlaskiego do 2020 roku wraz z głównymi kierunkami interwencji zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2. Cele rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku oraz główne kierunki interwencji

Cel	Główne kierunki interwencji
Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka	
1.1. Rozwój przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie postaw przedsiębiorczych • wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych
1.2. Wzrost innowacyjności podlaskich przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie postaw proinnowacyjnych • wspieranie działalności B+R w przedsiębiorstwach • zapewnienie dostępu do kapitału na działalność inwestycyjną i innowacyjną przedsiębiorstw • wspieranie transferu wiedzy i komercjalizacji wyników B+R • wspieranie innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych i marketingowych
1.3. Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dostosowanego do potrzeb rynku pracy • aktywizacja zawodowa osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy
1.4. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich oraz wspieranie dialogu społecznego • efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego • sprawna administracja • poprawa skuteczności zarządzania regionalnego i lokalnego
1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych • ograniczanie energochłonności i materiałochłonności • produkcja energii ze źródeł odnawialnych
1.6. Nowoczesna infrastruktura sieciowa	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej • przebudowa systemu energetycznego • wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej
Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe	
2.1. Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym	<ul style="list-style-type: none"> • promocja gospodarcza regionu • inicjatywy sprzyjające nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz wspieranie obecności podlaskich przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych
2.2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność informacyjno-promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów) • dostępność terenów inwestycyjnych
2.3. Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru przygranicznego • tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy • ochrona wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
2.4. Rozwój partnerskiej współpracy międzyregionalnej	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy • rozwój specjalizacji ponadregionalnych i współpraca w zakresie wspólnych problemów • rozwój współpracy w sferze innowacji i inwestycji
2.5. Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu • wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej • efektywny system transportu publicznego

Cel strategiczny 3. Jakość życia	
3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi rozwój nowoczesnych usług społecznych wspieranie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału
3.2. Poprawa spójności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> współpraca i rozwój potencjału instytucjonalnego w obszarze pomocy i integracji społecznej wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudności
3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej w województwie kształtowanie prozdrowotnego stylu życia wzrost efektywności działania podmiotów i służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa
3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami	<ul style="list-style-type: none"> edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów efektywny system gospodarowania odpadami gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna) ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Strategia rozwoju województwa podlaskiego...

W opracowaniach powstałych w ramach aktualizacji Strategii rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku zostały określone potencjały i wyzwania dla miejskich obszarów funkcjonalnych.

Wśród najważniejszych potencjałów rozwojowych 11 obszarów funkcjonalnych miast powiatowych województwa podlaskiego wymienić należy:

- ↳ wysokie walory środowiska przyrodniczego oraz jego unikatowe zasoby;
- ↳ położenie przygraniczne;
- ↳ położenie na krajowych szlakach tranzytowych oraz turystycznych;
- ↳ dostępność taniej i wykwalifikowanej siły roboczej;
- ↳ wiodący w kraju rozwój przemysłu mleczarskiego oraz przetwórstwa drzewnego;
- ↳ dostępność uzbrojonych terenów pod inwestycje;
- ↳ różnorodność kulturowa i narodowościowa.

Do najważniejszych wyzwań rozwojowych zaliczono:

- ↳ zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów miast poprzez budowę i poprawę jakości połączeń drogowych regionalnych i krajowych, modernizację połączeń kolejowych, budowę lotniska;
- ↳ wzmocnienie infrastruktury przejść granicznych z Białorusią, usprawniających ruch graniczny osobowo-towarowy;
- ↳ przeciwdziałanie emigracji młodych, wykształconych ludzi do dużych aglomeracji i za granicę;
- ↳ podniesienie konkurencyjności obszarów miejskich w oparciu o endogeniczne zasoby oraz poprzez podnoszenie poziomu przedsiębiorczości, pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych oraz promowanie liderów innowacyjności;
- ↳ wzmocnienie energetyczne obszarów miejskich;
- ↳ rewitalizację obszarów zdegradowanych;
- ↳ współpracę sieciową oraz wzmocnienie powiązań funkcjonalnych pomiędzy miastami powiatowymi a ich obszarami funkcjonalnymi, ośrodkami subregionalnymi oraz stolicą województwa.

Strategia rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku jest także zgodna ze Strategią rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2020 roku. W strategii rozwoju powiatu określono następujące cele strategiczne:

- 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego** (w tym: poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu, promocja gospodarcza powiatu oraz przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy).
- 2. Stworzenie warunków do zielonej gospodarki** (w tym: wspieranie rozwoju rolnictwa specjalistycznego, rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz rozwój turystyki „zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej).
- 3. Poprawa jakości życia mieszkańców** (w tym: rozwój usług w zakresie opieki społecznej, poprawa jakości edukacji, poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia oraz rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności).

Powiat siemiatycki ma być miejscem przyjaznym mieszkańcom i przedsiębiorcom, sprzyjającym rozwojowi zielonej gospodarki.

W dokumencie określono także obszary strategicznej interwencji. Miasto Siemiatycze zostało określone jako centrum przedsiębiorczości, ośrodek wzrostu regionu, oddziaływujący na pozostały obszar powiatu. Miasto Siemiatycze powinno włączać się w sieć regionalnych i krajowych powiązań nawiązując lub rozszerzając współpracę na wszystkich, możliwych płaszczyznach. Dodatkowym bodźcem do rozwoju może być wykorzystanie bliskiego położenia Białorusi i nawiązanie współpracy w zakresie wymiany towarów. Siemiatycze stanowią regionalny ośrodek edukacji, usług społecznych, zdrowotnych i kulturowych, dlatego należy wspierać i w dalszym ciągu rozwijać te funkcje.

podstawowe informacje o mieście

Podstawowe informacje o mieście

►►► Położenie i symbole miasta

Miasto Siemiatycze jest położone w południowej części województwa podlaskiego, w powiecie siemiatyckim (rysunek 4). W otoczeniu miasta znajdują się obszary należące do gminy wiejskiej Siemiatycze. Jest to rejon wschodniej Polski i wschodniej części Unii Europejskiej.

Miasto Siemiatycze zajmuje powierzchnię 3625 ha, co stanowi 2,48% powierzchni powiatu. Jest położone nad rzeką Kamionką, która jest prawobrzeżnym dopływem Bugu.

Rysunek 4. Położenie miasta Siemiatycze

Źródło: www.siemiatycze.eu [20-01-2013]

Miasto Siemiatycze pełni funkcję ośrodka powiatowego, ze standardowymi na tym szczeblu funkcjami obsługi mieszkańców (przykładowo w zakresie administracji publicznej, edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury).

Miasto Siemiatycze znajduje się na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych – w odległości 100 km od Białegostoku, 150 km od Warszawy, 160 od Lublina i 7 km od rzeki Bug.

Miasto posiada wiele atutów, między innymi wymienić tu można:

- ↳ czyste powietrze, zdrowy klimat, estetyka i porządek;
- ↳ różnorodność kulturowa;
- ↳ kuchnia regionalna;
- ↳ dobre warunki do produkcji zdrowej żywności;
- ↳ dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna;
- ↳ dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna (między innymi hala widowiskowo-sportowa, dwa kompleksy boisk ORLIK, boisko do siatkówki, stadion miejski);
- ↳ akweny;
- ↳ bliskość terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych: Białowieża (Białowiecki Park Narodowy i Rezerwat Żubrów), Ciechanowiec (Skansen i Muzeum Rolnictwa); Drohiczyn (Grodzisko na Górze Zamkowej, Katedra Św. Trójcy, Grabarka (najważniejsze sanktuarium prawosławne na terenie Polski);
- ↳ położenie na ważnym szlaku komunikacyjnym Suwałki – Rzeszów oraz w pobliżu szlaku komunikacyjnego Warszawa – Terespol;
- ↳ bliskie położenie granicy państwowej Białorusią.⁹

Miasto Siemiatycze ma własne symbole – flagę i herb (rysunek 5).

Rysunek 5. Symbole miasta Siemiatycze

Źródło: www.siemiatycze.eu [20-01-2013].

Flagą Miasta Siemiatycze została przyjęta uchwałą nr X/67/03 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 27 sierpnia 2003. Flagą Miasta jest prostokątny płat tkaniny o proporcji szerokości (wysokości) do jej długości – co ma się jak 5:8. Płat tkaniny składa się z trzech poziomych pasów o jednakowej sze-

⁹ www.siemiatycze.eu [22-01-2013].

rokości (w kolorach czerwonym, żółtym i niebieskim), które łącznie tworzą poziomy prostokąt flagi. W części centralnej umieszczony jest herb Miasta Siemiatycze.

Herb Miasta Siemiatycze został ustalony uchwałą nr XXVIII/154/96 Rady Miasta w Siemiatyczach z dnia 13 listopada 1996 roku. Herb jest dwudzielny. W polu niebieskim znajduje się kosa, zwrócona ostrzem ku środkowi, końcem cieńszym w dół; pół podkowy umiejscowionej tak, że łączy się z kosą, wszystko w kolorze białym. Na wierzchołku znajduje się półtora krzyża złotego. W polu czerwonym znajduje się biała strzała zwrócona grotem do góry. Na strzale ułożone dwa jelca, tworzące w ten sposób dwa krzyże. Całość została umieszczona na tarczy herbu książęcego, zwieńczonego mitrą. Herb Miasta Siemiatycze powstał z połączenia dwóch herbów szlacheckich.

Historia miasta Siemiatycze

Historia Miasta Siemiatycze sięga połowy XVI wieku i jest nierozzerwalnie związana z dziejami rodów magnackich, w rękach których pozostawała majątność siemiatycka. Prawa miejskie nadał Siemiatyczom król August w 1542 roku. Zezwolono wówczas miastu na organizację jarmarków i targów handlowych, a tradycja ta przetrwała do dnia dzisiejszego.

W historii miasta szczególnie istotnych jest kilka wydarzeń. W drugiej połowie XVI wieku w czasach oligarchii magnackiej dobra siemiatyckie uległy powiększeniu. Podstawowym kierunkiem działalności mieszczan było rolnictwo. Liczni byli również drobni handlarze. Rozwój kontaktów handlowych możliwy był dzięki dobremu położeniu w stosunku do sieci dróg lądowych i portów rzecznych na Bugu w Mielniku i Drohiczyne. W drugiej połowie XVI wieku Siemiatycze stały się dość ważnym miejscem targowym i należały do kategorii miast średnich w województwie podlaskim. Pomyślnemu rozwojowi nie przeszkodziły wojny połowy XVII w. Upadek okolicznych miast, przodujących w zakresie produkcji i wymiany handlowej – Mielnika i Drohiczyne, wpłynął korzystnie na rozwój Siemiatycz. Chcąc zwiększyć dochodowość swoich dóbr, siemiatyccy właściciele ziemscy rozpoczęli proces osadnictwa Żydów na terenie miasta. Utworzona przez nich gmina samorządowo – wyznaniowa z czasem rozrosła się do jednej z największych gmin żydowskich na Podlasiu. W latach 1710-1711 w mieście miała miejsce epidemia cholery, która zdziesiątkowała mieszkańców miasta. Według tradycji miejscowej przy życiu pozostali jedynie ci, którzy schronili się na pobliskiej górze Grabarce. Obecnie jest tu najważniejsze sanktuarium prawosławne na terenie Polski.

W historii miasta niezwykle istotny był XVIII wiek. Zwiększyła się liczba mieszkańców, powstały liczne warsztaty rzemieślnicze, wzrosły obroty handlowe dokonywane na miejscowych jarmarkach i targach. Siemiatycze znalazły się wówczas wśród najlepiej rozwiniętych gospodarczo miast podlaskich. Rozwój w tym okresie miasto zawdzięczało ówczesnym właścicielom z rodu Sapiehów. Wśród nich wyróżnili się Michał Sapieha oraz księżna Anna z Sapiehów Jabłonowska. W tym okresie powstały m.in. zespół klasztorny Księży Misjonarzy, ratusz, szpital, szkoła połoźnicza, bożnica żydowska, świątynia ewangelicka, drukarnia oraz pałac, mieszczący liczne zbiory przyrodnicze, geologiczne czy historyczne. Zbiory te były istotnym czynnikiem przyciągającym licznych gości z kraju i ze świata. Uporządkowane miasto, ujęte w reguły prawne życie mieszkańców rozległych włości, czyniły z Siemiatycz miejsce znane w Rzeczpospolitej, o którym I. Krasicki pisał „Wszystkim innym.....tego losu życzę, jaki mają Wysokie, Kock i Siemiatycze”. Gośćmi oświeconej księżnej Anny bywali między innymi H. Kołłątaj, S. Staszic, S. Trembecki, F. Karpiński, I. Krasicki, S.A. Poniatowski i cesarz austriacki Józef II. Rozpad majątku Anny Jabłonowskiej na skutek zbyt dużego zadłużenia i utraty płynności finansowej, a także śmierć księżnej, zakończyły świetny okres w dziejach Siemiatycz.

W czasie przypadającym na okres zaborów, miasto przestało pełnić funkcję rezydencji magnackiej. W 1807 roku Siemiatycze przyłączone zostały do Cesarstwa Rosyjskiego. Rozwój społeczno-gospodarczy nie leżał w interesie zaborcy. Zdecydowana większość mieszkańców zajmowała się rolnictwem. W miarę upływu czasu zmieniać się zaczął skład narodowościowo-wyznaniowy, przybywało ludności żydowskiej i prawosławnej. Podejmowane próby rusyfikacji i wprowadzanie nowego ustawodawstwa wywoływały opór części mieszkańców, którzy uczestniczyli w walkach narodowowyzwoleńczych. W dniach 6-7 lutego 1863 roku w Siemiatyczach stoczona została jedna z największych bitew powstania styczniowego. Oddziały powstańcze zajęły miasto wypierając wroga, lecz ostatecznie w drugim dniu walk poniosły klęskę w walce z wojskiem rosyjskim. W walkach zniszczona została znaczna część miasta, w tym pałac Jabłonowskich, którego nigdy potem nie odbudowano.

Lata późniejsze nie sprzyjały szybkiej odbudowie potencjału gospodarczego miasta, pewne ożywienie gospodarcze nastąpiło w końcu XIX wieku. Rozwijał się przemysł włókienniczy. Czynne były cegielnie, kaflarnie, browary, gorzelnie, wytwórnia tytoniu, młyny, zakłady produkujące naczynia miedziane i mosiężne, zakład skórzaný, kuźnie. Większość rzemiosł i drobnego handlu znajdowała się w rękach ludności żydowskiej, w końcu XIX wieku stanowiła ona ponad 75% ogółu mieszkańców.

W czasie pierwszej i drugiej wojny światowej miasto Siemiatycze uległo znacznym zniszczeniom (zabudowa w około 25%). Zniszczony ratusz nie został nigdy odbudowany. Działania wojenne przyniosły miastu również poważne straty ludzkie, niemal całkowitej zagładzie uległa ludność żydowska. Po zakończeniu drugiej wojny światowej i powrocie części mieszkańców, w Siemiatyczach szacunkowo mieszkało 4000 osób.

Okres stagnacji w rozwoju miasta trwał do 1952 roku. Wyodrębnienie powiatu ze stolicą w Siemiatyczach wpłynęło dodatnio na aktywizację gospodarczą, taki stan utrzymał się do 1975 roku. Powiat siemiatycki został reaktywowany ponownie w 1999 r. Obecnie Siemiatycze są jednym z ważniejszych powiatowych ośrodków administracyjnych na Podlasiu.¹⁰

¹⁰ www.siemiatycze.eu [27-01-2013].

kapitał ludzki miasta Siemiatycze

Kapitał ludzki miasta Siemiatycze

▶▶▶ Ludność miasta Siemiatycze

Miasto Siemiatycze zamieszkuje 14 851 mieszkańców¹¹ (w tym 7766 kobiet i 7085 mężczyzn, tabela 3). Jest to największy ośrodek miejski w powiecie siemiatyckim. Mieszkańcy miasta stanowią 31% ludności powiatu i 1,2% mieszkańców województwa podlaskiego.

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące ludności według faktycznego zamieszkania w mieście Siemiatycze w latach 2002-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność województwa podlaskiego	osoba	1 192 660	1 191 470	1 189 731	1 203 448	1 200 982	1 198 690
Ludność powiatu siemiatyckiego	osoba	47 998	47 617	47 286	48 223	47 791	47 358
Ludność miasta Siemiatycze ogółem	osoba	15 060	14 971	14 931	15 068	14 946	14 851
Kobiety	osoba	7 843	7 821	7 803	7 866	7 826	7 766
Mężczyźni	osoba	7 217	7 150	7 128	7 202	7 120	7 085
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	109	109	109	109	110	109
Ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	415	413	412	416	412	409

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u; www.stat.gov.pl [18-09-2013].

Gęstość zaludnienia w mieście Siemiatycze wynosi 409 osób na 1 km². Jest to jeden z najniższych wskaźników w miastach województwa podlaskiego. Na 14 miast na prawach powiatu lub pełniących funkcje ośrodków powiatowych Siemiatycze zajmuje 13 miejsce (niższy wskaźnik odnotowany jedynie w Augustowie – 375 osób/km²). Dla porównania wskaźnik gęstości zaludnienia w Hajnówce wynosi 1007 osób/km², w Bielsku Podlaskim – 976, Wysokim Mazowieckim – 612.¹²

¹¹ Stan na 2012 rok. Dane GUS – www.stat.gov.pl [20-09-2013].

¹² Dane za 2011 rok; Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników – www.stat.gov.pl [20-01-2013].

Liczba ludności w mieście, jak i całym powiecie systematycznie spada. Wyjątkiem był 2010 rok, a wzrost był prawdopodobnie spowodowany recesją gospodarczą w krajach docelowych migracji i powrotem do Siemiatycz. W okresie od 2007 do 2012 roku zanotowano spadek o około 1,30%. Powodów takiego stanu rzeczy jest wiele. Istotnym problemem we wszystkich gminach powiatu siemiatyckiego jest migracja młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich (głównie w celu kontynuacji nauki na studiach wyższych) a także emigracja zarobkowa za granicę (szczególnie do Belgii i Wielkiej Brytanii). Czasowe wyjazdy w wielu przypadkach ulegają znacznemu przedłużeniu, a nawet przekształcają się w pobyt stały. Wskaźnik salda migracji ogółem w 2012 roku wyniósł –83 (tabela 4). Miasto Siemiatycze należy także do nielicznych miast powiatowych (także Sejny i Suwałki), gdzie w 2011 roku w stosunku do roku poprzedniego różnica pomiędzy odpływem a napływem ludności nie zwiększyła się.

Tabela 4. Saldo migracji na pobyt stały w mieście Siemiatycze

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	osoba	-23	-92	-64	-110	-105	-79
Saldo migracji zagranicznych	osoba	-1	3	-3	1	2	-4
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	osoba	b.d.	114	111	103	103	b.d.
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	osoba	b.d.	206	175	213	208	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u; www.stat.gov.pl [18-09-2013].

Na terenie Miasta Siemiatycze (podobnie jak w całym powiecie siemiatyckim) w latach 2010-2011 notowano ujemny przyrost naturalny (w 2011 roku wskaźnik ten wynosił –19 osób; w przeliczeniu na 1000 ludności –1,3). W 2012 roku wskaźnik ten osiągnął wartość powyżej 0. W latach 2008-2012 odnotowano spadek liczby zawieranych małżeństw (zmiana wartości wskaźnika z 6,5 do 4,6/1000 osób), (tabela 5).

Tabela 5. Ruch naturalny ludności miasta Siemiatycze w latach 2007-2012 (na 1000 ludności)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zgony	8,9	7,9	7,9	9,4	8,3	7,8
Przyrost naturalny	-2,0	0,6	1,4	-0,8	-1,3	0,9
Urodzenia żywe	7,0	8,5	9,3	8,6	7,0	8,7
Małżeństwa zawarte w ciągu roku	5,0	6,5	6,4	6,1	5,8	4,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u; www.stat.gov.pl [18-09-2013].

W mieście Siemiatycze 67% ludności znajduje się w wieku produkcyjnym (tabela 6, rysunek 6). Trend ten utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat. Wyraźną różnicę w latach widać w proporcjach ludności w wieku przedprodukcyjnym do tych, którzy są w wieku poprodukcyjnym. Przybywa ludności w wieku 59 lat dla kobiet i 64 lat dla mężczyzn, spada natomiast liczba ludno-

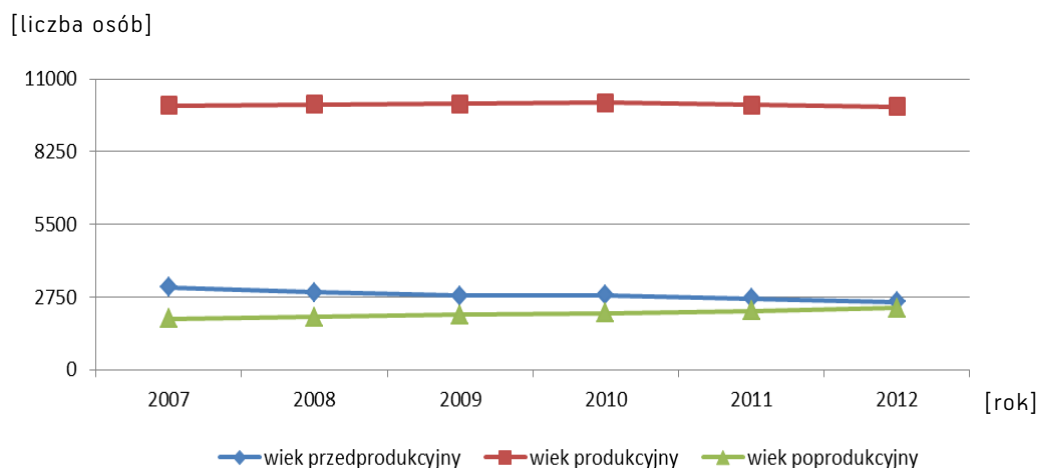
ści w wieku 14 lat i mniej. Jest to zgodne z wojewódzkim trendem starzenia się społeczeństwa. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi zdecydowanie największą część społeczeństwa we wszystkich jednostkach administracyjnych powiatu siemiatyckiego.

Tabela 6. Struktura wiekowa mieszkańców miasta Siemiatycze w latach 2007-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przedprodukcyjnym (14 lat i mniej)	osoba	3115	2936	2803	2815	2696	2573
Produkcyjnym (15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni)	osoba	10005	10043	10058	10107	10028	9947
Poprodukcyjnym	osoba	1940	1992	2070	2146	2222	2331
Przedprodukcyjnym	%	20,7	19,6	18,8	18,7	18,0	17,3
Produkcyjnym	%	66,4	67,1	67,4	67,1	67,1	67,0
Poprodukcyjnym	%	12,9	13,3	13,9	14,2	14,9	15,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u; www.stat.gov.pl [15-03-2013].

Rysunek 6. Struktura wiekowa ludności w mieście Siemiatycze w latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u; www.stat.gov.pl [15-03-2013].

Strukturę ludności ze względu na wiek produkcyjny doskonale obrazuje wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście Siemiatycze dynamika wskaźnika wynosi 93,19% (tabela 7). W pozostałych miastach dynamika zmian jest wolniejsza (wyjątek stanowi miasto Kolno). Średni poziom dynamiki dla miast powiatowych województwa podlaskiego wynosi 94,35%.

Tabela 7. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2006-2012 [%]

Miasto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Wskaźnik dynamiki (2012/2006)
Siemiatycze	52,9	50,5	49,1	48,4	49,1	49,0	49,3	93,19
dla porównania:								
Bielsk Podlaski	52,9	51,9	50,8	50,5	49,8	49,9	50,9	96,22
Hajnówka	55,2	54,6	54,7	54,4	53,3	53,3	55,2	100,00
Kolno	52,6	50,8	48,6	47,0	45,9	45,4	46,0	87,45

Źródło: BDL; *Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, Białystok 2012; www.stat.gov.pl [20-09-2013].

Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadający na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wykazuje tendencję wzrostową (tak jest również w pozostałych miastach powiatowych województwa podlaskiego). Dynamika zmian tego wskaźnika dla miasta Siemiatycze wynosi 158,4% (wyższy wskaźnik odnotowano jedynie w Kolnie), (tabela 8). Średnia dla miast wojewódzkich w podlaskim wynosi: 145,24%

Tabela 8. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2012 [%]

Miasto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Wskaźnik dynamiki (2012/2006)
Siemiatycze	57,2	62,3	67,8	73,8	76,2	82,4	90,6	158,39
dla porównania:								
Bielsk Podlaski	69,3	74,3	79,4	85,6	90,9	96,2	100,6	145,16
Hajnówka	94,0	99,9	105,7	110,6	114,0	119,5	127,7	135,85
Kolno	47,9	52,9	59,0	63,6	70,1	75,9	80,4	167,85

Źródło: BDL; *Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, Białystok 2012; www.stat.gov.pl [20-09-2013].

Także wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym zwiększył się we wszystkich miastach powiatowych. Średnio dla miast powiatowych województwa podlaskiego wynosi: 114,30%. W mieście Siemiatycze wyniósł 121,24% (tabela 9).

Tabela 9. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2006-2012 [%]

Miasto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Wskaźnik dynamiki (2012/2006)
Siemiatycze	19,3	19,4	19,8	20,6	21,2	22,2	23,4	121,24
dla porównania:								
Bielsk Podlaski	21,6	22,1	22,5	23,3	23,7	24,5	25,5	118,05
Hajnówka	26,7	27,3	28,1	28,5	28,4	29,4	30,9	115,73
Kolno	17,0	17,6	18,0	18,3	18,9	19,6	20,5	120,59

Źródło: BDL; *Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, Białystok 2012; www.stat.gov.pl [20-09-2013].

Istotna z punktu widzenia przygotowywanej Strategii rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku jest prognoza liczby ludności. W tym celu wykorzystano obliczenia prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny w ramach opracowania: „Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035”¹³. Prognoza dotyczy ludności faktycznie zamieszkałej.¹⁴

W perspektywie do 2020 roku dla Miasta Siemiatycze szacuje się stały spadek liczby ludności oraz ujemny przyrost naturalny (tabela 10).

Tabela 10. Prognoza liczby ludności na lata 2013-2020

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności	14854	14811	14769	14731	14684	14651	14603	14564
Przyrost naturalny	-14	-15	-17	-22	-25	-28	-33	-38

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.stat.gov.pl [20-03-2013].

Prognozy liczby ludności i wskaźnik przyrostu naturalnego nie jest korzystny.

Starzenie się ludności jest zjawiskiem powszechnym w większości krajów europejskich. Czynniki istotnie wpływające na ten proces to: przedłużanie przeciętnego trwania życia oraz zmniejszenie przyrostu naturalnego. Specyfika całego makroregionu Polski wschodniej na tle pozostałych części kraju polega na większym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, nieco większym wzroście liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz mniejszym wzroście ludności w wieku poprodukcyjnym. Skala zmniejszania zasobów ludności w wieku przedprodukcyjnym jest bardzo

¹³ GUS, 2011 r.

¹⁴ Prognoza jest spójna z obowiązującą od połowy 2008 roku prognozą dla województw na lata 2008-2035. Wyniki dla województwa są zbieżne z sumą stanów ludności w poszczególnych powiatach w województwie, a niewielkie różnice wynikają z zaokrągleń. Podstawę obliczeń stanowiły stany ludności według płci, wieku i powiatów w 31.12.2007 r., w podziale administracyjnym obowiązującym w 31.12.2007 r.

wysoka i w perspektywie kilkunastu lat wpłynie z pewnością na ograniczenie potencjalnych zasobów pracy oraz dalszy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.¹⁵

Makroregion Polski wschodniej od pozostałych części kraju różni się wyraźną przewagą odpływu migracyjnego nad napływem. Głównym problemem jest ujemne saldo migracji w grupie osób z wykształceniem wyższym (w tym szczególnie w wieku 25-34 lata). Wpływa to niekorzystnie na potencjał rozwojowy oraz atrakcyjność inwestycyjną tych obszarów.

▶▶▶ Edukacja

W mieście Siemiatycze funkcjonują następujące placówki systemu oświaty:

- ↳ Przedszkolne: Przedszkole nr 1 (ul. Ogrodowa 6), Przedszkole nr 3 (ul. 11 Listopada 24), Przedszkole nr 5 (ul. Andersa 9);
- ↳ Szkolne, kształcąca na poziomie:
 - **podstawowym** (Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej (ul. Ogrodowa 2); Szkoła Podstawowa Nr 3 przy Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II (ul. Andersa 4);
 - **gimnazjalnym** (Gimnazjum Publiczne Nr 1 im. Ignacego Gilewskiego (ul. Świętojańska 25), Gimnazjum Publiczne Nr 2. Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II (ul. Andersa 4), Gimnazjum Gminne (ul. Tadeusza Kościuszki 88);
 - **ponadgimnazjalnym** (Zespół Szkół Ogólnokształcących w Siemiatyczach (ul. Tadeusza Kościuszki 43), Zasadnicza Szkoła Zawodowa i Uzupełniająca Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Siemiatyczach (ul. Pałacowa 10), Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych oraz Szkoła Policealna dla Dorosłych w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku (ul. Pałacowa 24);
 - **artystycznym** Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara (ul. Legionów Piłsudskiego 1).
- ↳ Placówki kształcenia ustawicznego: Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku (ul. Pałacowa 24) oraz prywatne ośrodki głównie o specjalizacji nauka jazdy.

W mieście funkcjonuje również szkoła specjalna – Zespół Szkół Specjalnych (ul. Tadeusza Kościuszki 43), w którym kształcenie odbywa się na I, II oraz III poziomie edukacji (I–III klasy szkoły podstawowej, IV–VI klasy szkoły podstawowej oraz I–III klasy gimnazjum) a także szkoła wyższa – Nadbużańska Szkoła Wyższa (ul. Tadeusz Kościuszki 43).

▶▶ Edukacja przedszkolna

W mieście funkcjonuje osiemnaście oddziałów dziesięciogodzinnych (nie funkcjonują oddziały pięciogodzinne), (tabela 11). W każdym z przedszkoli funkcjonuje po sześć oddziałów. Do placówek uczęszcza ponad 500 dzieci. Dostępność miejsc w placówkach zaspokaja potrzeby mieszkańców (wszystkie dzieci zgłaszane są przyjęte). Na terenie miasta nie funkcjonują placówki przedszkolne o charakterze placówek niepublicznych.

¹⁵ D. Celińska-Janowicz, A. Miszczuk, A. Płoszaj, M. Smętowski, *Aktualne problemy demograficzne regionu Polski Wschodniej*, Euroreg, Warszawa 2010.

Tabela 11. Dane statystyczne dotyczące placówek przedszkolnych w mieście Siemiatycze

Wyszczególnienie	Jednostka	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Placówki wychowania przedszkolnego	obiekt	3	3	3	3	3
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	osoba	467	475	504	506	509
Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego	miejsce	399	475	500	500	500
Liczba oddziałów	oddział	18	18	18	18	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl) oraz informacji pozyskanych z Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemiatyczach i Urzędu Miasta w Siemiatyczach.

Od 1 stycznia 2012 roku uruchomiono w mieście Żłobek Miejski¹⁶, dwuoddziałowy na 42 miejsca, dzięki resortowemu programowi „Maluch”¹⁷. Miasto otrzymało kolejną dotację na utworzenie następnych 25 miejsc żłobkowych.

Kadrę pedagogiczną stanowi 39 nauczycieli posiadających odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje. Pracę nauczycieli wspomaga 32 pracowników administracji i obsługi (tabela 12).

Tabela 12. Liczba osób zatrudnionych w przedszkolach w mieście Siemiatycze

Wyszczególnienie	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Nauczyciele	35	36	37	38	39
Administracja i obsługa	32	32	32	32	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta w Siemiatyczach.

▶▶ Edukacja na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum

Miasto Siemiatycze jest organem prowadzącym dla dwóch szkół podstawowych i dwóch gimnazjów. Wszystkie szkoły mieszczą się w trzech oddzielnych budynkach (Szkoła Podstawowa nr 3 oraz Gimnazjum nr 2 tworzą Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi).

¹⁶ W Polsce żłobki funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45 poz. 235 z późn. zm.), a ich podstawową funkcją jest zapewnienie opieki oraz prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji.

¹⁷ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela 13. Dane statystyczne dotyczące edukacji podstawowej

Wyszczególnienie	Jednostka	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Szkoły podstawowe ogółem	obiekt	3	3	3	3	3
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	obiekt	2	2	2	2	2
Szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży	obiekt	1	1	1	1	1
Liczba oddziałów*	oddział	40	38	36	34	32
Uczniowie szkoły podstawowej*	osoba	1031	965	884	824	781

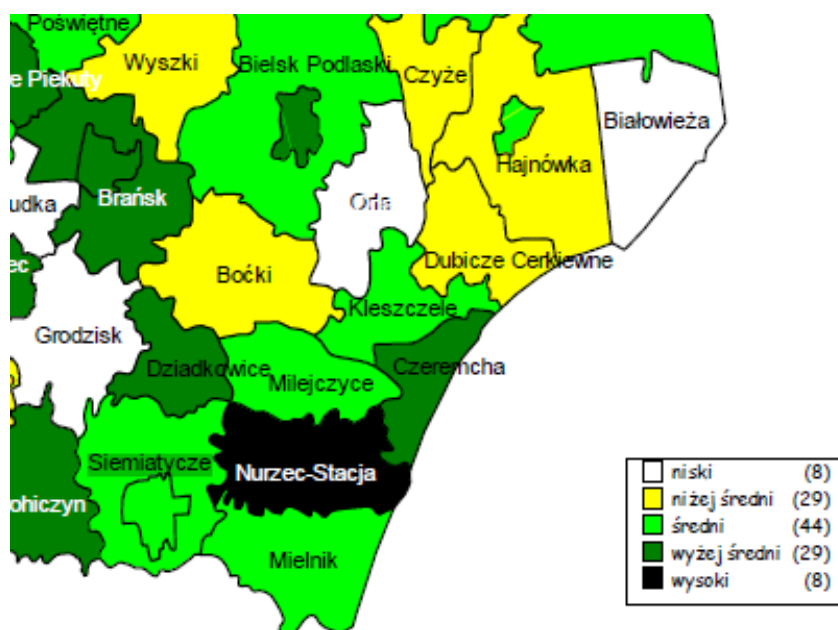
*dotyczy szkół dla których organem prowadzącym jest Miasto Siemiatycze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

W roku szkolnym 2012/2013 w mieście Siemiatycze do szkół podstawowych uczęszczało 781 uczniów (tabela 13). Wyraźnie obserwuje się spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych z 1031 uczniów w roku szkolnym 2008/2009 do 781 uczniów w roku szkolnym 2012/2013 (spadek o 24,25%). Jest to trend ogólnokrajowy, związany z niżem demograficznym.

Uczniowie szkół podstawowych na zakończenie II etapu edukacji przystępują do sprawdzianów organizowanych w szóstych klasach szkół podstawowych. Wyniki sprawdzianów plasują się na poziomie średnim (rysunek 7).

Rysunek 7. Rozkład wyników sprawdzianu na zakończenie VI klasy szkoły podstawowej

Źródło: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.

Obserwując wyniki sprawdzianów na zakończenie VI klasy szkoły podstawowej, zauważa się spadek średnich wyników na przestrzeni lat 2010-2012 (tabela 14). W 2012 roku odnotowano spadek średnich wyników do poziomu 53% z 63% w roku poprzednim (wynik był niższy od średniej krajowej oraz średniej dla województwa, podczas gdy w latach poprzednich wyniki były wyższe lub równe do średniej krajowej).

Tabela 14. Wyniki sprawdzianów w szkołach podstawowych [%]

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Średni wynik w kraju	57	63	57
Średni wynik w województwie	58	64	58
Średni wynik obu szkół Miasta Siemiatycze	61	63	53

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Systematycznie spada także uczestnictwo dzieci ze szkół podstawowych w konkursach i olimpiadach (tabela 15).

Tabela 15. Udział w konkursach w szkołach podstawowych

Rok szkolny	Liczba konkursów	Liczba uczniów biorących udział	Liczba laureatów	Liczba finalistów
2008/2009	18	284	8	8
2009/2010	16	278	6	4
2010/2011	18	230	12	4
2011/2012	16	204	8	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Na poziomie gimnazjum kształcenie odbywa się w 21 oddziałach. Łącznie do gimnazjów uczęszcza 511 dzieci (rok szkolny 2012/13), (tabela 16).

Uśrednione wyniki egzaminów gimnazjalnych utrzymują się na podobnym poziomie jak w województwie podlaskim i kraju (tabela 17).

Systematycznie spada także uczestnictwo dzieci ze szkół gimnazjalnych w konkursach i olimpiadach (tabela 18).

Tabela 16. Dane statystyczne dotyczące edukacji na poziomie gimnazjum

Wyszczególnienie	Jednostka	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	obiekt	2	2	2	2	2
Gimnazja dla dzieci i młodzieży specjalne	obiekt	1	1	1	1	1
Liczba oddziałów*	oddział	26	23	22	21	21
Uczniowie gimnazjum*	osoba	643	602	565	532	511

*dotyczy szkół dla których organem prowadzącym jest Miasto Siemiatycze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Tabela 17. Wyniki egzaminów gimnazjalnych [%]

Wyszczególnienie	2010 r.			2011 r.			2012		
	Część human.	Część matem.	Język ang.	Część human.	Część matem.	Język ang.	Część human.	Część matem.	Język ang.
Średni wynik w kraju	63,0	52,0	61,0	51,0	47,0	57,0	63,0	48,5	63,0
Średni wynik w województwie	62,0	53,0	62,0	50,0	48,0	57,0	62,8	50,0	63,9
Średni wynik obu szkół Miasta Siemiatycze	64,0	52,0	62,0	51,0	51,0	63,0	63,9	51,9	63,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Tabela 18. Uczestnictwo w konkursach w szkołach gimnazjalnych [liczba]

Rok szkolny	Liczba konkursów	Liczba uczniów biorących udział	Liczba laureatów	Liczba finalistów
2008/2009	24	349	15	6
2009/2010	24	299	14	4
2010/2011	25	272	19	5
2011/2012	20	250	12	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Łącznie, w szkołach podstawowych i gimnazjach zatrudnionych jest 119 nauczycieli oraz 45 pracowników obsługi administracyjnej (tabela 19). Nauczyciele posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Stopień nauczyciela dyplomowanego posiada 67% nauczycieli, mianowanego – 14%, a kontraktowego – 16%. W roku szkolnym 2012/2013 3% zatrudnionych nauczycieli odbywało staż w ramach stopni awansu zawodowego. W kolejnych latach można prognozować spadek liczny etatów w szkołach ze względu na malejącą liczbę uczniów.

Tabela 19. Zatrudnienie pracowników w szkołach podstawowych i gimnazjach

Wyszczególnienie	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Nauczyciele	141	130	124	122	119
Administracja i obsługa	47	47	45	45	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Od 2008 roku w Siemiatyczach działa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara (powołana uchwałą nr XX/103/08 Rady Miasta Siemiatycze). Organem prowadzącym szkołę jest Gmina Miasto Siemiatycze, zaś organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W roku szkolnym 2012/2013 do szkoły uczęszczało 148 uczniów (tabela 20). Dzieci uczą się gry na następujących instrumentach: fortepianie, skrzypcach, kontrabasie, gitarze, akordeonie, klarncie, flecie poprzecznym, saksofonie, puzonie, trąbce, perkusji.

Tabela 20. Liczba dzieci uczęszczających do szkoły muzycznej w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Liczba dzieci	110	137	139	148	148

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta.

Szkoła muzyczna wspiera system edukacyjny szkół w zakresie rozwijania uzdolnień artystycznych dzieci i młodzieży oraz odgrywa bardzo istotną rolę w edukacji muzycznej dzieci poprzez rozwijanie uzdolnień, inwencji twórczych i zainteresowania muzyką. Wskaźnik skolaryzacji brutto¹⁸ dla szkół podstawowych i gimnazjalnych przedstawiono w tabeli 21.

¹⁸ Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan 31.12) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 21. **Wskaźnik skolaryzacji brutto [%]**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Miasto Siemiatycze					
Szkoły podstawowe	99,64	102,15	101,23	98,47	97,69
Szkoły gimnazjalne	134,52	133,23	134,83	138,18	140,77
Województwo podlaskie					
Szkoły podstawowe	95,98	96,10	96,45	94,85	95,62
Szkoły gimnazjalne	98,55	98,08	97,79	96,76	96,16
Polska					
Szkoły podstawowe	98,24	98,04	98,68	98,44	99,81
Szkoły gimnazjalne	101,04	100,77	100,78	100,46	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Na terenie miasta funkcjonuje Gimnazjum Gminne, którego obwód szkolny obejmuje miejscowości: Anusin, Baciki Średnie, Baciki Blizsze, Baciki Dalsze, Boratyniec Lacki, Boratyniec Ruski, Cecele, Czartajew, Grzyby, Orzepy, Klekotowo, Kłopoty Bańki, Kłopoty Patry, Kłopoty Bujny, Kłopoty Stanisławy, Kajanka, Korzeniówka Duża, Korzeniówka Mała, Kuligi, Krasewicze Stare, Krasewicze Jagielki, Krasewicze Czerepy, Krupice, Leszczka, Laskowszczyzna, Moczydły, Ogrodniki, Olendry Ossolin, Romanówka, Rogawka, Skiwy Duże, Skiwy Małe, Szerszenie, Stochy Annapolskie, Siemiatycze Stacja, Tołwin, Turna Mała, Turna Duża, Wólka Nadbużna, Wiercień Mały, Wiercień Duży, Wyromiejki, Zalesie, Wólka Biszewska i Lachówka. Wysoki poziom wskaźnika dla szkół gimnazjalnych oznacza, że wiele osób z powiatu korzysta także z oferty szkół miejskich.

Na terenie miasta Siemiatycze wzrasta systematycznie dostępność dla uczniów komputerów i sieci Internetowej oferowanych przez szkoły podstawowe i gimnazjalne. W roku 2011/12 w szkołach podstawowych dostępnych było 52 komputery w szkołach podstawowych oraz 51 komputerów w szkołach gimnazjalnych (tabela 22).

Tabela 22. **Dostępność komputerów i Internetu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych**

Wyszczególnienie	2009/10	2010/11	2011/12
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach:			
Podstawowych	21	19	16
Gimnazjalnych	24	23	15
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach:			
Podstawowych	47	47	52
Gimnazjalnych	35	35	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl).

►► Szkoły specjalne

W mieście Siemiatycze funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych (od dnia 1 września 2005 roku na mocy uchwały Nr 33/163/05 z dnia 30 sierpnia 2005 roku, realizuje zadania powiatu siemiatyckiego).

W skład Zespołu wchodzi:

- ↳ Szkoła Podstawowa Specjalna Siemiatyczach.
- ↳ Gimnazjum Specjalne w Siemiatyczach.

Placówka obejmuje edukacją, terapią, wychowaniem i opieką dzieci i młodzież niepełnosprawną mieszkającą w domach rodzinnych, uczęszczającą na zajęcia w systemie dziennym, uczniów kierowanych na wniosek rodziców na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, dojeżdżającą na zajęcia ze wszystkich gmin Powiatu Siemiatyckiego (dowóz organizują gminy).

Zespół Szkół Specjalnych w Siemiatyczach obejmuje edukacją, rewalidacją i terapią w oddziałach w Siemiatyczach – 42 uczniów. Według stanu na 18.01.2013 roku w poszczególnych jednostkach Zespołu na zajęcia uczęszczało:

- ↳ 29 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz autyzmem uczęszczających na zajęcia w systemie dziennym (Szkoła Podstawowa Specjalna Siemiatyczach);
- ↳ 13 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym uczęszczających na zajęcia w systemie dziennym (Gimnazjum Specjalne w Siemiatyczach).

Ogółem wszyscy uczniowie uczęszczają na zajęcia w 13 oddziałach.

W Szkole Podstawowej Specjalnej w Siemiatyczach funkcjonuje 6 oddziałów:

- ↳ klasa edukacyjno-terapeutyczna uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym – oddział klas łączonych I-IV;
- ↳ klasa edukacyjno-terapeutyczna uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym – oddział klas łączonych IV-VI;
- ↳ klasa edukacyjno-terapeutyczna I-III uczniów ze sprzężoną niepełnosprawnością;
- ↳ klasa I-VI uczniów z autyzmem;
- ↳ dwie grupy rewalidacyjno-wychowawcze wychowanków z głębokim upośledzeniem umysłowym.

W Gimnazjum Specjalnym w Siemiatyczach funkcjonują dwie klasy łączone edukacyjno-terapeutyczne I-III uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Na terenie miasta Siemiatycze, żadne z gimnazjum nie kształci na poziomie gimnazjalnym w systemie zaocznym (kształcenie dorosłych).

▶▶ Szkoły ponadgimnazjalne

W mieście Siemiatycze na poziomie ponadgimnazjalnym w ofercie szkół znajdują się:

- ↳ licea ogólnokształcące o trzyletnim okresie nauczania;
- ↳ licea uzupełniające o dwuletnim okresie kształcenia (szkoły wygasające, do których nie prowadzi się naboru od roku szkolnego 2012/2013);
- ↳ licea profilowane o trzyletnim okresie kształcenia (szkoły wygasające, do których nie prowadzi się naboru od roku szkolnego 2012/2013);
- ↳ technikum o czteroletnim okresie nauczania;
- ↳ zasadnicze szkoły zawodowe.

Zespół Szkół w Siemiatyczach (ul. Kościuszki 43) oferuje kształcenie na poziomie Liceum Ogólnokształcącego o 3 letnim cyklu nauczania (szkoła dla młodzieży). Do liceum uczęszcza 168 uczniów w 6 klasach z następującymi przedmiotami realizowanymi na poziomie rozszerzonym:

- ↳ biologia, chemia, język angielski;
- ↳ język polski, historia, wiedza o społeczeństwie;
- ↳ język angielski, historia, geografia;
- ↳ matematyka, fizyka, j. angielski;
- ↳ matematyka, geografia, j. angielski;
- ↳ matematyka, geografia, wiedza o społeczeństwie.

Zróżnicowana i bogata oferta przedmiotów realizowanych na poziomie rozszerzonym przygotowuje uczniów do osiągnięcia dobrych wyników na egzaminach maturalnych i tym samym ułatwia start na renomowane polskie uczelnie. Szkoła umożliwia indywidualny rozwój zainteresowań i zdolności uczniów poprzez koła zainteresowań, koła przedmiotowe, sekcje sportowe. Szkołą posiada nowoczesne pracownie fizyki, chemii, biologii, geografii, językowe, dwie pracownie informatyczne z dostępem do Internetu, multimedialne centrum informatyczne. Na terenie szkoły istnieje także dobrze wyposażona biblioteka. Szkoła jest monitorowana i ochroniana przez profesjonalną firmę.

Zespół szkół kształci także w ramach Zasadniczej Szkoły Zawodowej o 3-letnim cyklu nauczania. W ofercie znajduje się 28 miejsc w pierwszej klasie wielozawodowej. Uczniowie tej szkoły sami nawiązują współpracę z pracodawcami celem odbycia praktyk.

Uzupełnienie oferty edukacyjnej na poziomie ponadgimnazjalnym stanowią placówki oświatowe nieopodal Siemiatycz. W oddalonym od Siemiatycz zaledwie o kilka kilometrów Czartajewie, funkcjonuje Zespół Szkół Rolniczych im. St. Reymonta, w skład którego wchodzi liceum profilowane, technikum oraz zasadnicza szkoła zawodowa.

Na poziomie technikum szkoła oferuje kształcenie w następujących zawodach: technik informatyk, technik ekonomista, technik architektury krajobrazu, technik mechanik. W roku szkolnym 2012/2013 absolwenci gimnazjów rozpoczęli kształcenie w zawodach: technik informatyk, technik ekonomista oraz technik mechanik. W szkole uczniowie kształcą się również (klasa III i IV) w zawodzie technik architektury krajobrazu oraz w klasie III liceum profilowanego o profilu zarządzanie informacją.

Uzupełnieniem oferty szkół publicznych są szkoły niepubliczne z uprawnieniami szkół publicznych.

Zasadnicza Szkoła Zawodowa oraz Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Siemiatyczach, którego organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Łomży. Szkoła zawodowa oferuje kształcenie w zawodach: stolarz, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, piekarz, kucharz małej gastronomii, sprzedawca, fryzjer, operator obrabiarek skrawających. Kształcenie odbywa się w cyklu dwu lub trzyletnim. Liceum Uzupełniające kształci w formie zaocznej, na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej.

Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku oraz Szkoła Policealna dla Dorosłych w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku (oferująca kształcenie w zawodach: technik administracji oraz technik informatyk).

We wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych na zakończenie poszczególnych etapów kształcenia uczniowie i słuchacze przystępują do egzaminów maturalnych (licea ogólnokształcące, uzupełniające licea ogólnokształcące oraz technika), egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie (zasadnicza szkoła zawodowa, technikum oraz szkoła policealna).

Tabela 23. Absolwenci szkół zawodowych, technikum i szkół policealnych przystępujący do egzaminów zawodowych oraz zdawalność egzaminów w latach 2011-2012

Rok, w którym przeprowadzono egzamin	Wyszczególnienie				
	Zawód	Absolwenci, którzy przystąpili do egzaminu (etap pisemny i etap praktyczny)	Absolwenci, którzy zdali egzamin	[%]	
2011	Technikum, szkoła policealna	Technik informatyk	20	6	30,0
		Technik rolnik	24	12	50,0
		Technik ekonomista	36	16	44,4
		Technik organizacji usług gastronomicznych	22	19	86,4
	Zasadnicza szkoła zawodowa	Kucharz małej gastronomii	2	2	100,0
		Fryzjer	7	7	100,0
		Sprzedawca	4	4	100,0
		Mechanik pojazdów samochodowych	7	3	42,9
		Piekarz	2	1	50,0
2012	Technikum, szkoła policealna	Technik informatyk	24	7	29,2
		Technik rolnik	22	17	77,3
		Technik ekonomista	19	12	63,2
		Technik hotelarstwa	10	9	90,0
	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technik organizacji usług gastronomicznych	15	12	80,0
		Fryzjer	10	7	70,0
		Sprzedawca	5	4	80,0
		Mechanik pojazdów samochodowych	5	5	100,0
		Elektryk	1	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.

W roku 2010 do egzaminów maturalnego w szkołach ponadgimnazjalnych przystąpiło 392 absolwentów, w roku 2011 – 378 absolwentów, a w roku 2012 – 369. Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ponadgimnazjalnych kształtuje się na poziomie 82%. Poziom zdawalności w poszczególnych szkołach jest bardzo zróżnicowany i waha się od 26% do 100% (dominują szkoły, w których zdawalność egzaminu kształtuje się na poziomie 90%).

W zakresie wyników egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, kształcących na poziomie szkoły zasadniczej zawodowej i technikum, także obserwuje się zróżnicowane wyniki (tabela 23).

►► Uczelnie wyższe

W roku szkolnym 1999/2000 rozpoczęła funkcjonowanie Szkoła Wyższa, początkowo jako Akademia Podlaska w Siedlcach Wydział Zamiejscowy, a od 01.09.2001 roku działająca jako Nadbużańska Szkoła Wyższa. Szkoła jest niepubliczną uczelnią zawodową. Prowadzi trzyletnie studia I stopnia (licencjackie) na kierunku zarządzanie w specjalizacjach:

- ↳ zarządzanie firmą;
- ↳ zarządzanie bezpieczeństwem osób, mienia i informacji;
- ↳ zarządzanie firmą na rynkach wschodnich;
- ↳ zarządzanie gospodarką w agroturystyce.

W 2011 roku Nadbużańska Szkoła Wyższa kształciła 104 studentów (tabela 24).

Tabela 24. **Kształcenie na poziomie wyższym**

Wyszczególnienie	2010	2011	Wskaźnik dynamiki (2011/2010)
Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach	111	104	93,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [10-04-2013].

►► Pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego

W Siemiatyczach funkcjonuje Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku, który oferuje kształcenie ustawiczne w następujących formach:

- ↳ kursy prowadzone w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodach (kwalifikacyjny kurs zawodowy, kurs umiejętności zawodowych);
- ↳ kursy z zakresu zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, w tym także prowadzone we współpracy z urzędami pracy;
- ↳ kursy kompetencji ogólnych, prowadzone według programu nauczania uwzględniającego wybraną część podstawy programowej kształcenia ogólnego (tabela 25).

Ośrodek ZDZ w Siemiatyczach posiada wpis do rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku oraz akredytację na szkolenia Podlaskiego Kuratora Oświaty w Białymstoku.

Tabela 25. **Kursy przeprowadzone przez Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku w latach 2010-2012 [liczba]**

Rok	Wyszczególnienie				Liczba zrealizowanych godzin szkolenia
	Liczba kursów	Ogółem słuchaczy	Ogółem absolwentów	Ogółem – kobiet	
2010	31	477	466	214	1903,5
2011	35	496	485	184	1254,0
2012	44	428	415	187	2366,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZDZ-u w Białymstoku.

Spośród zrealizowanych kursów, najczęściej organizowane są: kursy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, administracyjno-biurowych, dla pracodawców i kierujących pracownikami, kursy obsługi wózków jezdniowych, kursy w zakresie opieki nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi, kursy wizażu i stylizacji, kursy kadr i płac, drwala – operatora pilarki, sprzedawcy, obsługi komputera na wszystkich poziomach, kursy językowe i inne według zgłaszanych potrzeb.

►►► Wykształcenie ludności

Badania poziomu wykształcenia są prowadzone na poziomie powiatu. Bardziej szczegółowe odbyły się w ramach Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku. Stwierdzono wówczas, że wyższe wykształcenie posiada jedynie 8,58% społeczeństwa miasta Siemiatycze w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym (w województwie było to 9,5% populacji). Od 2002 roku nastąpiły jednak istotne przemiany w szkolnictwie wyższym, gospodarce oraz strukturze zawodowej ludności, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze wykształcenia ludności (tabela 26).

W ramach Narodowego Spisu Powszechnego prowadzonego w 2011 roku stwierdzono, że 9,69% mieszkańców powiatu siemiatyckiego posiada wykształcenie wyższe, 2,13% policealne, 23,88% średnie, 16,31% wykształcenie zasadnicze zawodowe, a nieco poniżej 50% wykształcenie podstawowe lub niższe. Analiza wyników badań pokazuje, że osoby z wyższym wykształceniem zamieszkują głównie miasta. W powiecie siemiatyckim 15,89% ludności miejskiej posiada wyższe wykształcenie, 31,79% wykształcenie średnie, 17,22% zasadnicze zawodowe, a 31,78% podstawowe lub niższe. Wyższe wykształcenie w ostatnich latach było postrzegane jako forma zabezpieczenia przed bezrobociem oraz szansa na atrakcyjną perspektywę zawodową. W mieście Siemiatycze istotne było także rozpoczęcie działalności uczelni wyższej, a więc możliwość kształcenie na poziomie wyższym w miejscu zamieszkania.

Struktura wykształcenia ludności w mieście Siemiatycze jest zbieżna z uśrednionymi wynikami dla województwa podlaskiego.

Tabela 26. Poziom wykształcenia mieszkańców miasta Siemiatycze [%]

Wyszczególnienie	Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	Nieustalone (w tym osoby przebywające zagranicą powyżej 12 miesięcy)	
	Gmina miejska Siemiatycze – wyniki spisu w 2002 r.	8,58	-	37,16	19,65	29,64	4,97	-
Wyniki spisu w 2011 r.	Powiat siemiatycki	9,69	2,13	23,88	16,31	35,93	4,96	7,09
	Miasta w powiecie siemiatyckim	15,89	3,31	31,79	17,22	23,18	1,32	7,28
	Województwo podlaskie	15,96	2,86	27,32	15,99	26,73	2,74	8,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [10-04-2013].

►►► Źródła utrzymania

Mieszkańcy miast w powiecie siemiatyckim utrzymują się z pracy najemnej (30,81%), pracują na własny rachunek (8,14%), żyją z rent, emerytur, zasiłków i świadczeń (22,09%), (tabela 27). Duży odsetek ludności (30,23%) pozostaje na utrzymaniu. Ponad 60% z nich są to dzieci i młodzież. Pozostała część (30% mieszkańców) prawdopodobnie jest w większości utrzymywana przez członków rodzin pracujących za granicą. Mogą także żyć z pracy najemnej lub emerytur, rent i zasiłków pozostałych członków rodzin. Struktura źródeł utrzymania w miastach powiatu siemiatyckiego jest podobna do uśrednionych wyników w województwie podlaskim.

Tabela 27. Źródła utrzymania mieszkańców miasta Siemiatycze w 2011 roku [%]

Wyszczególnienie	Praca najemna	Praca na własny rachunek	Emerytury	Renty	Zasiłki i świadczenia	Pozostałe źródła dochodów osobno niewymienione	Na utrzymaniu	Nieustalone (w tym osoby przebywające zagranicą powyżej 12 miesięcy)
Powiat siemiatycki	20,37	14,76	22,87	3,53	1,66	1,46	29,11	6,24
Miasta w powiecie siemiatyckim	30,81	8,14	16,28	4,07	1,74	1,74	30,23	6,40
Województwo podlaskie	25,65	10,55	18,67	3,98	1,94	1,96	29,92	7,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [10-04-2013].

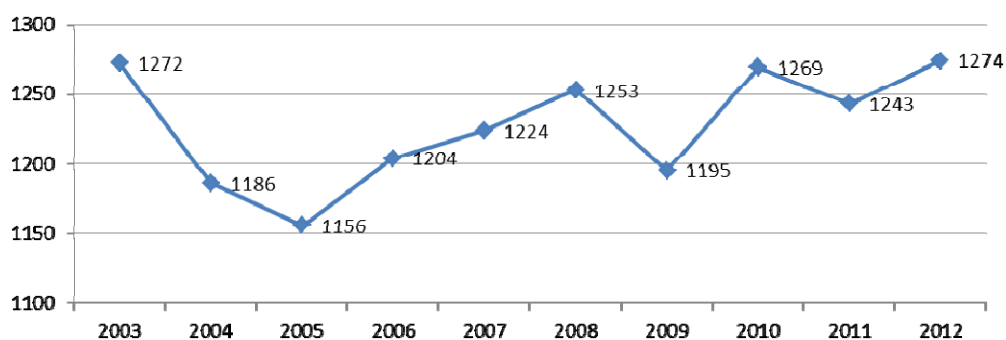

Gospodarka i rynek pracy

W mieście Siemiatycze w 2012 roku były zarejestrowane 1274 podmioty (rysunek 8). Pod względem liczby podmiotów działających na terenie miasta Siemiatycze zajmują 10 miejsce wśród miast powiatowych województwa podlaskiego (niższe pozycje zajęły Sejny, Mońki, Kolno oraz Wysokie Mazowieckie).

Rysunek 8. Liczba podmiotów zarejestrowanych w mieście Siemiatycze w latach 2003-2012

[liczba podmiotów]

[rok]

Źródło: opracowanie własne.

Struktura branżowa prowadzonej działalności nie jest zbytnio zróżnicowana: 73% podmiotów świadczy usługi, 25% to przemysł i budownictwo, a ok. 2% to produkcja rolna, leśna, łowiecka i rybicka (tabela 28).

Główni pracodawcy prowadzący działalność na terenie miasta Siemiatycze to:

- ↳ „Społem” Powszechna Spółdzielnia Spożywców
- ↳ „Rondo” Sp.j. W. Gumieniak, M. Swajda, J. Marciniak
- ↳ P.P.H.U. „Komirex” Sp.j. M. Korol., J.A. Mirończuk
- ↳ „Unipasz” Sp.j. Mieszłania Pasz – Z. Mazuruk i B. Raczyński
- ↳ „Polser” Sp. z o.o.
- ↳ Oerlemans Foods Siemiatycze Sp. z o.o.
- ↳ OK Owocowe Koncentraty Sp. z o.o.
- ↳ Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
- ↳ PKS Sp. z o.o.

Przedstawiciele środowisk biznesowych z terenu miasta skupieni są w ramach Siemiatyckiego Konsorcjum Inicjatyw Gospodarczych, inicjatora, odbywającej się corocznie w sierpniu, imprezy targowej pod nazwą Międzynarodowe Siemiatyckie Targi Pogranicza.

Tabela 28. Struktura branżowa podmiotów funkcjonujących w mieście Siemiatycze [liczba]

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)						
Ogółem	1224	1253	1195	1269	1243	1274
Sektor publiczny	53	49	48	48	50	50
Sektor prywatny	1171	1204	1147	1221	1193	1224
Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007						
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	26	24	23	15
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	-	-	2	2	2	2
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	-	-	124	129	128	123
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	-	-	6	6	4	4
Sekcja F – Budownictwo	-	-	165	184	176	183
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	-	-	325	340	305	316
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	-	-	86	88	83	88
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	-	-	29	26	29	32
Sekcja J – Informacja i komunikacja	-	-	11	15	19	21
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	-	-	48	46	44	45
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	-	29	30	33	34
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	-	67	70	70	70
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	-	15	18	19	21
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa	-	-	13	13	13	13
Sekcja P – Edukacja	-	-	33	39	42	44
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-	-	87	100	113	117
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	-	19	20	21	21
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	-	-	110	119	119	125

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [18-09-2013].

Na terenie miasta Siemiatycze silnie rozwinięty jest sektor handlowo-usługowy. W ramach działalności produkcyjnej i usługowej wyróżniają się: przetwórstwo drewna, przetwórstwo rolno-spożywcze, usługi transportowe i remontowo-budowlane. Znane, lokalnie wytwarzane produkty to: parkiet, meble, wyroby betonowe oraz kafle.

Ponad 95% podmiotów należy do sektora prywatnego. Ponad 80% z nich to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Aktywność przedsiębiorczą mieszkańców miasta można zmierzyć wskaźnikiem: podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon na 10 tys. mieszkańców (tabela 29).

Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców [liczba]

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych podmiotów	Liczba mieszkańców	Wskaźnik aktywności gospodarczej mieszkańców
Polska	3869897	38200000	1013
Województwo podlaskie	91738	1200982	764
Miasto Siemiatycze	1243	14946	832

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [23-03-2013].

Wskaźnik aktywności gospodarczej w mieście Siemiatycze wskazuje, że mieszkańcy są skłonni do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Takie postawy należy promować i wspierać. Niestety w mieście Siemiatycze, podobnie jak w całym powiecie siemiatyckim brakuje dobrze funkcjonujących instytucji otoczenia biznesu. Nie funkcjonuje inkubator przedsiębiorczości, fundusz pożyczkowy, punkty doradcze, klastry.

Miasto Siemiatycze jest położone na terenie o wysokim potencjale do rozwoju turystyki. Dziedzictwo kulturowe i istniejące obiekty turystyczne, atrakcyjne turystycznie położenie miasta, bogate tradycje rzemieślnicze – gładzące zawody, czyste środowisko stwarzają szansę rozwoju gospodarczego w tym obszarze.¹⁹

Prywatni przedsiębiorcy z miasta Siemiatycze w okresie programowania 2007-2013 pozyskali dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej na inwestycje w wysokości 1.235.000 PLN (6 projektów). Głównym źródłem finansowania były środki z Programu Operacyjnego Rozwój Województwa Podlaskiego.

Na terenie Miasta Siemiatycze w 2012 roku pracujących było 3797 osób (w tym 2007 kobiet), z czego 37% w przemyśle i budownictwie i 36% w usługach. Wskaźnik osób pracujących na 1000 ludności zwiększa się. W ostatnich latach wynosił odpowiednio: 2010 – 244; 2011 – 252; 2012 – 256.

¹⁹ „Program promocji rozwoju przedsiębiorczości powiatu siemiatyckiego na lata 2012 – 2020”, Starostwo Powiatowe, Siemiatycze 2012.

Na terenie miasta Siemiatycze udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2012 roku wyniósł 6,6%. Jest to jeden z najniższych wskaźników w miastach województwa podlaskiego, (tabela 30). Należy jednak pamiętać, że na tym terenie występuje wysokie bezrobocie ukryte spowodowane wyjazdami mieszkańców w celach zarobkowych za granicę oraz do większych ośrodków w kraju. Wiele rodzin utrzymuje się także z niewielkich gospodarstw rolnych, w których pracują członkowie wielopokoleniowych rodzin.

Wskaźnik udziału zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie pracujących w podmiotach gospodarczych w 2012 roku wyniósł w mieście Siemiatycze 17,2%. Jest to jedno z najniższych wyników w miastach województwa podlaskiego (przykładowo w Bielsku Podlaskim kształtował się na poziomie 19%, w Hajnówce – 23%, w Zambrowie, Sejnach, Grajewie i Kolnie – powyżej 40%).

Tabela 30. Wskaźniki dotyczące rynku pracy

Wyszczególnienie	Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pracujący							
Ogółem	osoba	3485	3292	3587	3675	3769	3797
Mężczyźni	osoba	1626	1668	1695	1743	1790	1790
Kobiety	osoba	1859	1624	1892	1932	1979	2007
Bezrobotni zarejestrowani							
Ogółem	osoba	524	447	554	594	628	655
Mężczyźni	osoba	255	218	300	326	369	403
Kobiety	osoba	269	229	254	268	259	252
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym							
Ogółem	%	5,2	4,5	5,5	5,9	6,3	6,5
Mężczyźni	%	5,1	4,3	5,9	6,4	7,2	7,4
Kobiety	%	5,4	4,6	5,1	5,3	5,3	5,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

Problem bezrobocia na terenie miasta Siemiatycze coraz częściej dotyczy mężczyzn. Bez pracy pozostają najczęściej młodzi (w wieku 18-34 lata), z krótkim stażem pracy lub bez stażu (tabela 31).

Tabela 31. **Struktura grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy [liczba]**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	
	1	79	70	89
	1-3	152	132	155
Czas pozostawania bez pracy [miesiąc]	3-6	101	99	104
	6-12	100	115	107
	12-24	84	116	91
	Pow. 24	78	96	109
	18-24	169	132	152
Wiek	25-34	166	204	196
	35-44	79	97	118
	45-54	111	115	97
	55-59	60	58	73
	60-64	9	22	19
	wyższe	97	108	109
Wykształcenie	policealne i średnie zawodowe	123	129	131
	średnie ogólne	82	86	98
	zasadnicze zawodowe	128	126	135
	gimnazjalne i niższe	164	179	182
	do 1	73	83	78
Staż pracy ogółem [lata]	1-5	144	143	151
	5-10	52	69	72
	10-20	95	100	93
	20-30	63	62	62
	30 i więcej	16	23	30
	bez stażu	151	148	169
	SUMA	594	628	655
Liczba bezrobotnych w powiecie	1552	1630	1703	
Udział bezrobotnych z miasta Siemiatycze w liczbie bezrobotnych Powiatu Siemiatyckiego	38,27%	38,53%	38,46%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Urząd pracy podejmuje inicjatywy mające na celu aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia (tabela 32).

Tabela 32. Formy aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia [liczba]

Rodzaj pomocy	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w latach		
	2010	2011	2012
Prace interwencyjne	107	102	77
Stáže	425	159	320
Szkolenia	99	29	30
Prace społecznie użyteczne	6	12	6
Zatrudnienie w ramach wyposażenia miejsca pracy	48	26	34
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	49	8	14
Sfinansowanie kosztów kontynuowania nauki w szkole średniej	2	-	-
Sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych	1	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Miasto Siemiatycze oraz miasto Białystok są jedynymi miastami w województwie podlaskim, gdzie na dwie osoby przyjeżdżające do pracy jedna osoba wyjeżdża. W żadnym innym mieście województwa podlaskiego ten wskaźnik nie jest tak wysoki (tabela 33).

Tabela 33. Dojazdy do pracy w miastach powiatowych województwa podlaskiego w 2006 roku [liczba]

Wyszczególnienie	Liczba osób przyjeżdżających do pracy	Liczba osób wyjeżdżających do pracy	Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy
Siemiatycze	525	248	277
dla porównania:			
Białystok	11402	4330	7072
Bielsk Podlaski	383	688	-305
Hajnówka	434	946	-512
Kolno	256	254	2

Źródło: BDL; *Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, Białystok 2012.

►►► Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie miasta działalność prowadzą następujące publiczne placówki ochrony zdrowia:

- ↳ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w tym Szpital Powiatowy (ul. Szpitalna 8), organem założycielskim jest Powiat Siemiatycki:
 - z oddziałami: wewnętrznym, ginekologiczno-położniczym, pediatrycznym i chirurgicznym;
 - poradnie: alergologiczna, chirurgiczna, chorób płuc i gruźlicy, dermatologiczna, diabetologiczna, ginekologiczno-położnicza, kardiologiczna, laryngologiczna, leczenia uzależnień, medycyny pracy, neonatologiczna, neurologiczna, okulistyczna, ortopedyczno-urazowa, psychiatryczna, rehabilitacji i fizjoterapii;
 - pracownie: radiodiagnostyki, endoskopii/gastroskopii, elektrokardiografii, ultrasonografii, laboratorium.
- ↳ SPZOZ Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego (ul. Ciechanowiecka 19E);
- ↳ Poradnie Specjalistyczne (ul. 11 Listopada 26), w tym: laryngologiczna, okulistyczna, neurologiczna, psychiatryczna, medycyny pracy, poradnia K, cytologiczna, dermatologiczna;
- ↳ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy Rodzinnych Nr 1 „Infirmariae” s.c. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Pielęgniarski (ul. Gen. Władysława Andersa 7A);
- ↳ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy Rodzinnych Nr 2, Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Pielęgniarski (ul. 11 Listopada 26);
- ↳ Powiatowy Dom Pomocy Społecznej (ul. Szpitalna).

Dane statystyczne dotyczące ochrony zdrowia w mieście Siemiatycze prezentuje tabela 34.

Tabela 34. Obiekty ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zakłady opieki zdrowotnej							
Ogółem	obiekt	10	8	7	7	6	6
Publiczne	obiekt	5	3	2	2	2	2
Niepubliczne	obiekt	5	5	5	5	4	4
Podstawowa opieka zdrowotna – porady	liczba	106785	98067	104094	99382	95262	97133
Apteki ogólnodostępne	obiekt	7	7	7	7	7	7
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	osoba	2151	2139	2133	2153	2135	2122
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej							
Placówki (z filiami)	obiekt	1	1	1	1	1	1
Domy pomocy społecznej	obiekt	1	1	1	1	1	1
Miejsca (łącznie z filiami)	miejsce	62	61	62	62	62	62
Mieszkańcy (łącznie z filiami)	osoba	62	61	62	62	62	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [23-03-2013].

Zakres opieki medycznej obejmuje wszystkie dziedziny (w placówkach publicznych i niepublicznych). W latach 2009-2011 liczba udzielanych porad systematycznie spadała. W 2012 roku nastąpił wzrost udzielonych porad o około 2% w stosunku do roku poprzedniego.

Na terenie miasta działa siedem aptek. Wskaźnik – liczba osób przypadających na 1 ogólnodostępną aptekę – w mieście Siemiatycze wynosi 2122. Dla województwa podlaskiego kształtuje się na poziomie: 3526 osób, a dla Polski – 3381.

W mieście Siemiatycze funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej (realizuje zadania powiatu w zakresie pomocy instytucjonalnej). Dom jest przeznaczony do zamieszkania przez 62 osoby. Zakres i poziom świadczonych usług dostosowany jest do stopnia fizycznej i psychicznej sprawności mieszkańca, są to usługi w zakresie: potrzeb bytowych (miejsce zamieszkania, wyżywienie, utrzymanie czystości), opiekuńcze (pielęgnacja, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych), wspomagające (w tym: terapie zajęciowe i rehabilitacja).

Na terenie miasta funkcjonuje także biuro Pełnomocnika do spraw profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom (ul. Leg. Piłsudskiego 1). Do zakresu wykonywanych zadań Pełnomocnika (wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) należą:

- ↳ informowanie o możliwościach podjęcia leczenia w placówkach leczenia odwykowego;
- ↳ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- ↳ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i uzależnienia od narkotyków, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- ↳ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii;
- ↳ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii;
- ↳ podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- ↳ przygotowywanie, realizacja i rozliczanie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii.

Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie (nieco ponad 1400 osób). Widoczna jest tendencja wzrostowa nakładów budżetowych na funkcjonowanie systemu pomocy społecznej prowadzonej przez Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Siemiatyczach (tabela 35).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach realizuje zadania ustawowe, w szczególności dotyczące pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych, dożywiania, ubezpieczeń społecznych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochronie zdrowia psychicznego. Celem strategicznym realizowanym przez MOPS jest wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwo w życiu społecznym.

MOPS Siemiatycze diagnozuje przyczyny udzielania pomocy. Wśród głównych wymienić można: ubóstwo (36%), bezrobocie (26%), niepełnosprawność (14%), długotrwałe i ciężkie choroby (9%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (7%), potrzeba ochrony macierzyństwa (6%) oraz przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania (2%).

Tabela 35. Wydatki i działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach [PLN]

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Wydatki MOPS	5.235.982,00	5.446.394,08	5.839.494,86	6.459.833,74	6.581.733,82
Z czego między innymi:					
Zadania własne:					
Zasiłki i pomoc w naturze	229 027,00	268 994,71	290 000,00	299 925,78	268 958,36
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	73 616,00	85 324,90	201 509,44	203 433,26	324 698,96
Usługi opiekuńcze	65 208,00	65 078,00	44 912,00	58 734,16	53 946,29
Posiłek dla potrzebujących	69 000,00	110 000,00	142 500,00	130 000,00	140 000,00
Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej	226 664,00	283 081,00	388 948,87	447 854,98	516 511,72
Zasiłki stałe wraz ze składką zdrowotną	–	–	–	–	91 666,92
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–	–	6 438,53
Zadania zlecone:					
Zasiłki i pomoc w naturze	542 699,00	716 184,72	839 121,94	896 999,57	900 631,34
Składka na ubezpieczenie zdrowotne podopiecznych	25 687,00	27 265,25	29 536,53	33 719,46	5 022,46
Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej	355 231,00	253 000,00	256 958,00	249 300,00	244 590,00
Świadczenia rodzinne i alimentacyjne	3 444 325,00	3 145 051	3 215 148,00	3 443 390,00	3 383 531,00
Posiłek dla potrzebujących	206 339,00	150 000,00	316 442,00	388 073,00	284 071,00
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–	–	21 782,58
Składka zdrowotna od zasiłków stałych	–	–	–	–	27 230,38
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	716	546	596	611	665
Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej	1966	1407	1460	1413	1473
Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń rodzinnych	1345	1176	1020	959	909
Liczba osób korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego	165	160	165	165	164

Źródło: dane MOPS-u.

Na terenie miasta Siemiatycze działa także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W ramach Centrum funkcjonują dwa zespoły: Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz Zespół Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego, którego zadaniem jest przywrócenie rodziny do pełnienia jej funkcji opiekuńczych i wychowawczych, udzielenie fachowej porady specjalisty, szeroko rozumianej dostępności do informacji prawnej, psychologicznej. W 2011 roku osobom mieszkającym w mieście Siemiatycze udzielono 415 porad (około 60% wszystkich udzielonych).

W ramach zadań Powiatowego Centrum znajduje się także organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania u nich dzieci. W 2011 roku wydatkowano na ten cel 357.062,55 PLN (w całym powiecie udzielono 673 świadczeń).

Na terenie miasta Siemiatycze ani powiatu siemiatyckiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze, a dzieci skierowane postanowieniem sądu rodzinnego umieszczane są w domach dziecka w województwie podlaskim. Na pokrycie kosztów utrzymania 21 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych roku 2011 przeznaczono 416.605,09 PLN.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje Biuro projektu systemowego „Bądź Aktywny Dziś i Jutro”. Celem głównym projektu jest wzrost aktywności społeczno-zawodowej osób korzystających z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie zagrożonych wykluczeniem społecznym z powiatu siemiatyckiego z uwzględnieniem wsparcia kierowanego do ich otoczenia. Uczestnicy korzystają z różnych form aktywnej integracji, przykładowo: konsultacje z doradcą zawodowym lub psychologiem, kursy i szkolenia zawodowe, płatne staże, treningi kompetencji i umiejętności społecznych.

W 2013 roku w mieście wprowadzono Program „Rodzina 5+” (zgodnie z uchwałą Rady Miasta nr XXXVIII/194/13 z dnia 26 czerwca 2013 roku). Program jest skierowany do członków rodzin wielodzietnych (wychowujących 3 i więcej dzieci do ukończenia przez nie 18 lat lub 26 w przypadku kontynuacji kształcenia) zamieszkałych na terenie miasta Siemiatycze. Celem jest wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez promowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych i ułatwianie ich członkom dostępu do oferty kulturalnej i sportowej miasta, w tym do korzystania z obiektów sportowo-rekreacyjnych. Posiadacze karty „Rodzina 5+” mogą korzystać z:

- ↳ ulgę na zakup biletów wstępu na płatne imprezy oraz wybrane zajęcia organizowane przez Siemiatycki Ośrodek Kultury i Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji;
- ↳ rabatów za korzystanie z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta (przykładowo z wypożyczalni sprzętu wodnego, sauny, hali widowiskowo-sportowej);
- ↳ ulgę w opłatach za żłobek, przedszkole;
- ↳ bezpłatnych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej.

Karta wydawana będzie bezpłatnie, na okres 1 roku lub do momentu posiadania uprawnień do korzystania z programu.

kapitał rzeczowy miasta Siemiatycze

Kapitał rzeczowy miasta Siemiatycze

Gospodarka mieszkaniowa

Miasto Siemiatycze ma typową dla małych miasteczek formę zabudowy. Przeważają domki jednorodzinne, występuje także budownictwo blokowe. Zasoby mieszkaniowe w mieście Siemiatycze przedstawiono w tabeli 36.

Tabela 36. Zasoby mieszkaniowe w mieście Siemiatycze

Wyszczególnienie					Wskaźnik dynamiki
	2007	2008	2009	2010	(2010/2007)
Liczba mieszkań	5173	5197	5219	5243	101,35%
Przeciętna powierzchnia użytkowa					
m ² mieszkania	78,4	78,9	79,2	79,6	101,53%
m ² na 1 osobę	26,9	27,4	27,7	27,7	102,97%
Liczba mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne					
Wodociąg	5026	5050	5072	5096	101,39%
Ustęp splukiwany	4823	4847	4869	4893	101,45%
Łazienka	4776	4800	4822	4846	101,46%
Centralne ogrzewanie	4646	4670	4692	4716	101,50%
Gaz z sieci	1917	1931	1945	1953	101,88%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [24-03-2013].

Na terenie miasta Siemiatycze dostępnych jest 5243 mieszkania o średniej powierzchni 79,6 m² (średnia dla województwa wynosi 74 m², a dla Polski – 101,6 m²). Obserwuje się niewielki wzrost użytkowej powierzchni – dynamika zmian od 2007 wynosi 101,53%. Nie wszystkie są wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne. Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosi 27,7 m² – wskaźnik dla Polski wynosi 26 m², a dla województwa podlaskiego – 24,9 m².

W mieście Siemiatycze nastąpił wyraźny spadek w zakresie nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania z 44 w 2007 do 26 w 2012 roku (tabela 37).

Tabela 37. **Budownictwo mieszkaniowe w mieście Siemiatycze**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Wskaźnik dynamiki (2012/2007)
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania	44	28	31	32	27	26	59,09%
Mieszkania oddane do użytkowania							
Mieszkania	46	28	31	35	27	27	58,70%
Izby	267	156	177	189	147	140	52,43%
powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	7395	4842	4865	5495	4166	3901	52,75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-09-2013].

Miasto Siemiatycze dysponuje mieszkaniami socjalnymi, jest ich 231 (tabela 38). Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosi: 17,7%. Wszystkie mieszkania wyposażone są w wodociąg. Niestety, nie wszystkie posiadają centralne ogrzewanie (w tym ciepłą wodę) i łazienkę. Lokale socjalne zamieszkuje 667 osób. Nie zaspokaja to wszystkich potrzeb gminy w tym zakresie.

Tabela 38. **Mieszkania socjalne**

Wyszczególnienie	Jednostka	Wartość
Ogólna liczba lokali komunalnych	szt.	231
Ogólna powierzchnia lokali komunalnych	m ²	9784,72
Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę	m ² /osoba	17,7
Liczba lokali socjalnych	szt.	26
Ogólna powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	m ²	828,79
Liczba mieszkań z ogrzewaniem piecowym	szt.	76
Liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg	szt.	231
Liczba mieszkań z centralnym ogrzewaniem, łazienką i wodociągiem	szt.	155
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2012 roku	szt.	1659
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2012 roku	PLN	246 950
Liczba osób zamieszkujących w zasobach komunalnych miasta	osoba	667

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta (dane na 30.12.2012).

Miasto Siemiatycze wypłaca dodatki mieszkaniowe. W 2012 roku było ich 1659, o łącznej kwocie 246 950 PLN.

Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2012 roku 19% powierzchni miasta objętych jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Głównie są to plany terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługi towarzyszące. Realizacja powyższych planów może w pełni zaspokoić potrzeby mieszkańców na działki budowlane mieszkaniowe.

▶▶▶ Gospodarka komunalna

▶▶ Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie miasta Siemiatycze w wodę odbywa się za pośrednictwem stacji wodociągowej przy ulicy Sportowej, obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Siemiatyczach. Istniejący system zaopatrzenia w wodę zapewnia dostawę dla ponad 95% mieszkańców. System tworzą: ujęcie wód podziemnych, stacja uzdatniania wody, sieci wodociągowe, zbiorniki wyrównawcze. Stacja korzysta z ujęcia wód głębszych z utworu czwartorzędowego, składającego się z 3 studni wierconych. Wodociągi (komunalne) posiadają 50% rezerw wody. Pobór wody realizowany jest na podstawie pozwolenia wodno-prawnego z dnia 14.06.2004 r. decyzja RI.6223-10/04 ważna do 30.06.2014 r. Aktualny stan ujęć i uzdatniania wody zabezpiecza zapotrzebowanie miasta Siemiatycze na wodę pitną do końca 2020 roku.

Miasto posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, która oczyszcza ścieki dostarczane systemem kanalizacji sanitarnej oraz taborem aseptycznym. Jej przepustowość wynosi:

- ↳ $Q_d \text{ śr.} = 4730 \text{ m}^3/\text{d};$
- ↳ $Q_d \text{ max} = 6595 \text{ m}^3/\text{d};$
- ↳ $Q_h \text{ max} = 601 \text{ m}^3/\text{d}.$

Parametry ścieków oczyszczonych spełniają zaostrzone wymagania krajowe oraz unijne.

W skład układu technologicznego oczyszczalni wchodzi następujące obiekty i urządzenia oczyszczania ścieków: pompownia główna ścieków z miasta, koryto pomiarowe na doływie ścieków, pompownia ścieków z Oerlemans Foods Sp. z o.o., zbiornik retencyjny ścieków z Oerlemans Foods sp. z o.o., budynek krat, piaskownik przedmuchiwany, stacja dmuchaw, osadniki wstępne, komory beztlenowe (anaerobowa), reaktory biologiczne z komorami denitryfikacji i nityfikacji, układ do koagulacji za pomocą PIX-u, osadniki wtórne radialne, korytopomiarowe ścieków oczyszczonych, pompownia wielofunkcyjna: osadu recykulowanego, osadu nadmiernego, osadu surowego, kanalizacji wewnętrznej, wód drenażowych, wód drenażowych i odciekowych.

Miejska oczyszczalnia ścieków posiada duże rezerwy i pod tym kątem nie wymaga rozbudowy. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki socjalno-bytowe z terenu miasta oraz z Oerlemans Foods Sp. z o.o. i zakładu Polser po uprzednim ich podczyszczeniu we własnych oczyszczalniach. Ilość ścieków odprowadzanych do miejskiej oczyszczalni ulega zmniejszeniu. Wiąże się to ze spadkiem zużycia wody w gospodarstwach domowych oraz zakładach.

Tabela 39. Wykorzystanie sieci wodociągowo-kanalizacyjnych

Wyszczególnienie	Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z wodociągu	%	92,2	92,2	92,3	92,3	92,3
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z kanalizacji	%	72,5	72,8	72,8	73,1	73,4
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	31,8	30,5	63,5	32,8	33,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-04-2013].

Wykorzystanie urządzeń oczyszczających ścieki mieści się w granicach od 24% do 26%.

Gospodarka ściekowa na terenie Siemiatycz ulega systematycznej poprawie, ale skanalizowanie jest ciągle mniejsze od zwodociągowania miasta (tabela 39). W przeważającej większości ilość ścieków pochodzi z budownictwa wielorodzinnego, zamieszkałego przez 50% ogółu mieszkańców oraz z zakładów przemysłowych, usługowych i użyteczności publicznej. Tereny zabudowy jednorodzinnej są słabo skanalizowane.

W trakcie realizacji są inwestycje na rzecz rozbudowy systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Do końca 2013 roku przewiduje się ukończenie następujących zadań:

1. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z przyłączami w ulicach: Ogrodowej, Sadowej, Szpitalnej, Jabłoniowej, Anny Jabłonowskiej, Annopolskiej i nowoprojektowanej od ulicy Drohiczyńskiej, w tym:
 - ↳ kanalizacja sanitarna z przyłączami: L = 3436,7 m, (d200 L = 3103,7 m, d90 L = 333 m), przykanaliki d160 L = 1232,6 m;
 - ↳ sieć wodociągowa z przyłączami: d110-250 L = 2028,85 m, przyłącza d32-50 L = 524,9 m.
2. Budowa wodociągu w ulicy Ciechanowieckiej (d110 L = 300 m, przyłącza wodociągowe L = 10 m) i kanalizacji sanitarnej w ulicach Ciechanowieckiej (d200 L = 560 m, przykanaliki d160 L = 74 m) oraz Armii Krajowej, Kościuszki i Konopnickiej (łącznie dla ulic: L = 594,5 m, przyłącza d160 L = 85,5 m).
3. Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w ulicach Świętojańskiej (d200 L = 181,8 m, przykanaliki d160 L = 89,2 m) oraz Kościuszki, Konopnickiej i Kraszewskiego (łącznie dla ulic: d200 L = 730 m, przykanaliki d160 L = 254 m).

Na terenie miasta działa oczyszczalnia ścieków, która obsługuje 14152 osób (tabela 40).

Tabela 40. Oczyszczalnie ścieków

Wyszczególnienie	Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków	szt.	1	1	1	1	1	1
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków miejskie i wiejskie	osoba	12 778	12 877	10 412	10 412	10 412	14152

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-09-2013].

W ciągu roku oczyszczanych jest 1160 tys. m³ ścieków.

Zużycie wody na potrzeby podmiotów gospodarki narodowej oraz ludności utrzymuje się na podobnym poziomie (tabela 41). Istniejące na terenie miasta Siemiatycze zakłady przemysłowe korzystają najczęściej z własnych ujęć wody.

Tabela 41. **Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności [dam³]**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zużycie wody ogółem	1252,4	1211,6	1670,9	1319,9	1337,3	1211,5
Zużycie wody przez przemysł	693	677	641	714	749	734
Zużycie wody przez rolnictwo i leśnictwo	0	0	0	0	0	0
Zużycie wody – eksploatacja sieci wodociągowej	559,4	534,6	1029,9	605,9	588,3	477,5
Zużycie wody przez gospodarstwa domowe	480,2	458,7	463,5	496,9	499,7	452,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-04-2013] oraz danych z Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o.

Do końca 2013 roku planowane jest rozpoczęcie budowy biogazowni (na terenie oczyszczalni ścieków przy ul. Kościuszki), w ramach projektu: „Efektywne zagospodarowania osadów ściekowych poprzez ich wykorzystanie energetyczne na potrzeby produkcji energii elektrycznej i ciepłej w skojarzeniu”. Biogaz powstały w procesie fermentacji osadu zostanie wykorzystany do produkcji energii elektrycznej i energii ciepłej. Pozyskana energia będzie wykorzystywana na potrzeby oczyszczalni (szacuje się zmniejszenie poboru prądu z sieci energetycznej o około 30%. Zostanie zainstalowany generator prądu o mocy 190 kW. Planowana wartość inwestycji wynosi 11 mln PLN, z czego dofinansowanie ze środków UE wyniesie 7,4 mln PLN.

►► Gospodarka odpadami

Składowanie odpadów jest dominującym sposobem ich unieszkodliwiania na terenie miasta Siemiatycze. Od marca 2013 roku odpady z miasta trafiają na składowisko zlokalizowane w okolicy Hajnówki.

Istniejące w Siemiatyczach składowisko odpadów (zlokalizowane na działce o numerze geodezyjnym 2706/2 usytuowanej w kierunku północno-zachodnim od miasta Siemiatycze) stanowi punkt przeładunkowy. Nadzór nad obiektem sprawuje Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Siemiatyczach. Składowisko posiada pozwolenie zintegrowane ważne do 2019 roku (T/14.05.2009). Całkowita pojemność składowiska – 112.000 m³. Masa odpadów zeskladowanych 60.480 m³ (stan 31.12.2012), pojemność pozostała 51.520 m³. Przeciętna szybkość napełniania się składowiska (w latach 2010-2013) wynosi 2.724 Mg/rok.

W 2012 roku odebrano 1278 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Ilość odpadów odebranych selektywnie: papier i tektura – 41,8 Mg, opakowania ze szkła – 174,2 Mg, zużyte urządzenia elektroniczne i AGD – 12,6 Mg, żelazo i stal – 6,6 Mg oraz opakowania z tworzyw sztucznych – 28,6 Mg.

Składowisko w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego zostało przewidziane do zamknięcia.

Zgodnie z zapisami znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2011 r. Nr 152, poz. 897), od 1 lipca 2013 roku zmienił się system gospodarowania odpadami – Miasto Siemiatycze przejęło obowiązek odbioru odpadów komunalnych.

W mieście Siemiatycze prowadzą działalność dwa punkty skupu metali kolorowych. Brak jest punktów skupu innych odpadów do powtórnego wykorzystania.

►► Zaopatrzenie w energię elektryczną

Głównym źródłem zasilania Siemiatycz w energię elektryczną jest stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/ 15 kV, zlokalizowana na terenie miasta w jego południowej części. Wskazane źródło w pełni zaspokaja potrzeby mocy i energii elektrycznej mieszkańców Siemiatycz.

Zapewnia wysoki poziom niezawodności w układzie dwustronnego zasilania. Stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/ 15 kV zasilana jest linią WN 110 kV relacji Adamowo-Siemiatycze o długości 21, 7 km oraz linią WN 110 kV relacji Siemiatycze-Siedlce o długości 15,7 km (po stronie województwa podlaskiego).

Istniejąca sieć SN 15 kV jest przeznaczona do przesyłu energii do odbiorców na terenie miasta za pośrednictwem linii napowietrznych i kablowych. W większości stacji transformatorowych, których na terenie miasta jest 67, istnieje możliwość zmiany transformatorów na większe jednostki. W obszarze tych działań można uzyskać rezerwy dla zwiększonego poboru mocy.

Zużycie energii elektrycznej w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie (tabela 42). Mieszkańcy zwracają uwagę na racjonalność i efektywność wykorzystania energii (przykładowo z powodu wzrostu cen, ale także ze względu na upowszechnienie energooszczędnych odbiorników).

Tabela 42. Sieć energetyczna

Wyszczególnienie	Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu w gospodarstwach domowych	szt.	5225	5230	5233	5243	5266
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu w gospodarstwach domowych	MW	9866	9797	9672	9916	9873
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	kWh	653,5	651,5	646,5	654,4	658,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-04-2013].

►► Zaopatrzenie w gaz

W mieście Siemiatycze 37% ogółu ludności korzysta z instalacji gazowej. Zużycie gazu w ostatnich latach systematycznie wzrasta (tabela 43).

Tabela 43. Sieć gazownicza

Wyszczególnienie	Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z gazu	%	37,0	37,1	37,3	37,8	38,4
Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	110,9	104,3	115,6	126,0	142,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-04-2013].

▶▶ Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło w mieście Siemiatycze odbywa się poprzez 7 kotłowni osiedlowych o łącznej mocy 14,915 MW. Trzy z nich opalane są węglem, a pozostałe gazem. Wyprodukowana energia cieplna przesyłana jest siecią ciepłowniczą do poszczególnych odbiorców. Łączna długość sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami wynosi 6,2 km, w tym 2,05 km wykonane jest w technologii rur preizolowanych. Łączna powierzchnia obiektów ogrzewanych podłączonych do sieci wynosi 140360 m². W ciągu roku występuje ok. 120 godz. przerw w zaopatrzeniu w energię leżących po stronie dostawcy.

Inne obiekty użyteczności publicznej oraz budynki mieszkalne zaopatrują się w ciepło z własnych kotłowni, opalanych najczęściej olejem opałowym, gazem i węglem kamiennym. W gminie nie ma niekonwencjonalnych źródeł energii cieplnej.

W przyszłości zaleca się, na obszarze gminy, utrzymanie dotychczasowego systemu ogrzewania budynków z preferencją na proekologiczne systemy ogrzewania z ograniczeniem stosowania paliw zanieczyszczających atmosferę (węgiel, drewno).

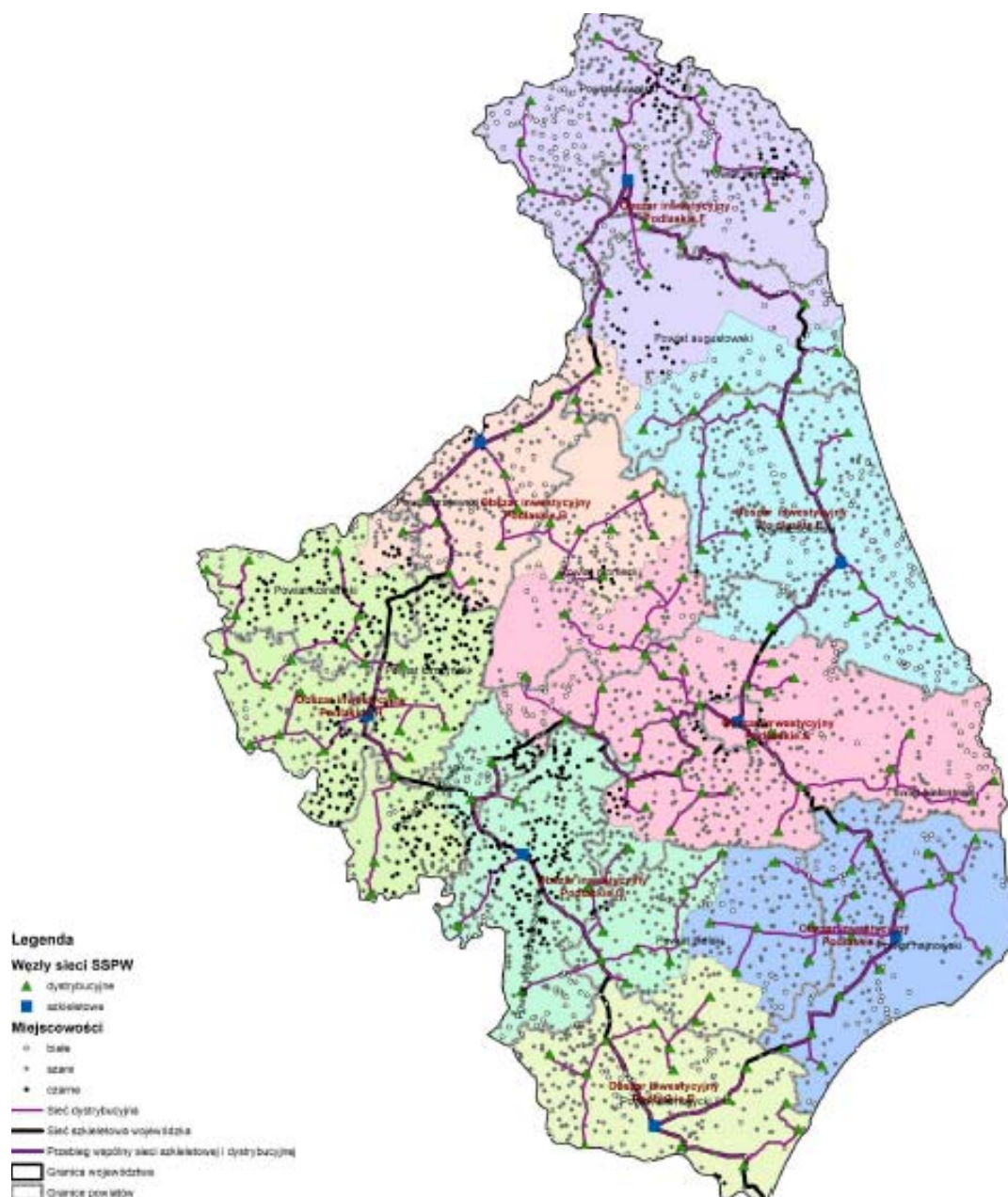
▶▶▶ Telekomunikacja i Internet

Miasto Siemiatycze w 98-99% jest pokryte infrastrukturą pozwalającą na korzystanie z telefonii komórkowej, stacjonarnej oraz Internetu.

Miasto Siemiatycze zostało także włączone w projekt „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej”. Zgodnie z założeniami miasto Siemiatycze będzie jednym z węzłów szkieletowych sieci. Docelowo w województwie podlaskim powstanie 1,9 tys. km sieci. Projekt jest dofinansowany z UE z programu Rozwój Polski Wschodniej (rysunek 9).

Projekt zostanie zrealizowany do 2015 roku. W marcu 2013 roku zostały podpisane umowy z wykonawcami. Sieć szerokopasmowa to jeden z najtrudniejszych projektów realizowanych w obecnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej i jeden z największych w Europie. Dostęp do sieci jest istotny dla mieszkańców miasta, ponieważ przeciwdziała wykluczeniu cyfrowemu.

Rysunek 9. Przebieg sieci szerokopasmowego Internetu w województwie podlaskim

Źródło: Studium wykonalności projektu, Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej. Województwo Podlaskie. Powiat Siemiatycki, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.

►►► Infrastruktura drogowa

Całe województwo podlaskie należy do najstabilniej rozwiniętych w infrastrukturę transportową obszarów kraju. Wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej regionu podlaskiego w 2011 roku wyniósł jedynie 73,3% średniej krajowej (gorszy wynik w tym względzie osiągnęło tylko województwo zachodniopomorskie). Należy zauważyć, że statystyka uległa znacznemu pogorszeniu (w 2008 roku województwo podlaskie plasowało się nieznacznie powyżej średniej krajowej).²⁰ Dane statystyczne dotyczące układu komunikacyjnego miasta Siemiatycze zaprezentowano w tabeli 44.

Tabela 44. Układ komunikacyjny miasta Siemiatycze

Wyszczególnienie	Wartość
Drogi krajowe	
szt.	2
łączna długość [km] – nawierzchnia bitumiczna	10,304
Drogi wojewódzkie	
szt.	4
łączna dróg [km] – nawierzchnia bitumiczna	6,165
Drogi powiatowe	
szt.	7
łączna długość [km]	20,954
w tym nawierzchni:	
• bitumicznej	20,819
• powierzchniowo utrwalonej	0,135
Drogi gminne/ miejskie	
szt.	97
łączna długość [km]	39,147
w tym o nawierzchni:	
• bitumicznej	28,043
• żwirowej	1,100
• gruntowej	8,300
• brukowanej	1,124
• kostka brukowa	0,580

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta, Starostwa Powiatowego, Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Białystok (stan na 30.12.2012).

²⁰ www.stat.gov.pl [20-03-2013]; Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego.. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Białystok 2012.

Sieć dróg wewnętrznych nie jest rozwinięta w wystarczającym stopniu. Wymagane są również istotne inwestycje w poprawę ich jakości. Szczególnie ten problem jest widoczny w Siemiatyczach. Dotyczy to przede wszystkim dostępności czasowej tego obszaru względem ośrodka wojewódzkiego (dotyczy to nie tylko długości dróg, ale także jakości szlaków komunikacyjnych).

Trwają prace projektowe drogi ekspresowej nr 19 (S19)²¹. Na etapie przygotowania znajduje się węzeł Bielsk Podlaski Północ – Chlebczyn. Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (DŚU) złożono w dniu 6.11.2012, zakładany termin uzyskania decyzji – III kwartał 2013 r.; Zakłada się, że zezwolenie na realizację inwestycji drogowej zostanie wydane w II kwartale 2017 roku. Przewidywana gotowość do realizacji wyżej wymienionego odcinka datowana jest na lata 2018-2020. Po wybudowaniu drogi ekspresowej S19, część obecnej drogi krajowej nr 19 stanie się drogą gminną. Odcinki starej drogi będą stanowić w przyszłości drogi alternatywne, dojazdy do dróg krajowych i trasy nakazanego objazdu. Konieczne będzie zapewnienie dla nich klasy technicznej co najmniej G lub Z, z zachowaniem odpowiednich parametrów technicznych dla planowanych objazdów, dotyczących minimalnych wymagań w zakresie nośności, w tym dopuszczalnych nacisków na oś (100 kN/oś), geometrii i skrajni drogi.

Do najbliższej linii kolejowej: Siedlce – Czeremcha-Siemianówka jest około 2 km. Linia kolejowa nie jest wykorzystywana do transportu przemysłowego.

▶▶▶ Majątek gminy

Dochody większości miast powiatowych w latach 2002-2011 średniorocznie rosły. W mieście Siemiatycze poziom dochodów zmieniał się i były okresy, gdzie budżet malał w stosunku do roku poprzedniego (tabela 45). Podobna sytuacja dotyczyła dynamiki wydatków.

Tabela 45. Dynamika zmian dochodów oraz wydatków w mieście Siemiatycze w latach 2003-2012 [wskaźnik dynamiki (rok poprzedni = 100%)]

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody	74,51	116,86	114,70	105,79	103,66	101,03	104,14	92,07	102,99
Wydatki	68,54	121,83	109,87	107,99	98,64	107,82	112,06	94,90	101,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-04-2013].

Analizując budżet gminy warto zwrócić uwagę na różnicę między dochodami a wydatkami w jednostce samorządowej. W 2011 roku dodatnią różnicę odnotowały tylko cztery miasta powiatowe (Wysokie Mazowieckie, Mońki, Bielsk Podlaski, Sokółka).

W roku 2011 dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły 2 416 PLN, natomiast wydatki na 1 mieszkańca w tym samym roku: 2 466 PLN (tabela 46).

²¹ Zgodnie z załącznikiem nr 2 (Lista zadań, których realizacja przewidywana jest po roku 2013) do „Programu budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015”, uchwała nr 10/2011 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2011 roku.

Tabela 46. Dochody i wydatki z budżetu gminy ogółem w latach 2008-2012 [PLN]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody budżetu gminy	30 713 547,11	33 330 002,19	37 841 026,23	34 838 469,78	35 880 361,23
Wydatki z budżetu gminy	29 747 863,99	35 687 337,69	37 927 326,09	35 991 152,6	36 625 428,00
Różnica (dochody-wydatki)	965 683,12	-235 7335,5	-86 299,86	-1 152 682,82	- 745 067,38
Dochody ogółem na 1 mieszkańca	2 042,26	2 227,94	2 497,26	2 321,79	2 416,02
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	1 978,05	2 385,52	2 502,96	2 398,61	2 466,19
Różnica (dochody-wydatki na 1 mieszkańca)	64,21	-157,58	-5,7	-76,82	- 50,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-04-2013].

Strukturę dochodów i wydatków budżetu miasta Siemiatycze zaprezentowano w tabeli 47.

Miasto Siemiatycze aplikowało o dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej. Do roku 2013 miasto zrealizowało 13 projektów (głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego). Miasto Siemiatycze pozyskało 21.023.115,00 PLN dofinansowania (całkowita wartość projektów wynosiła: 40.339.570,91 PLN). Wartość dofinansowania w przeliczeniu na mieszkańca to 1.400,05 PLN. Miasto Siemiatycze zrealizowało najwięcej projektów wśród wszystkich gmin powiatu siemiatyckiego, jednakże pod względem ilości pozyskanych środków w przeliczeniu na osobę miasto Siemiatycze zajmuje 4 pozycję. Środki z Unii Europejskiej nie są jedynym źródłem dofinansowania działań. Miasto Siemiatycze korzysta także ze środków na projekty celowe (z budżetu państwa). Przykładowo w latach 2011-2012 zrealizowano projekty o łącznej wartości blisko 4.000.000,00 PLN (w tym dofinansowanie wyniosło: 2.128.979,87 PLN).

Miasto Siemiatycze posiada także nieruchomości i grunty własne, które mogą być wykorzystywane na cele rozwojowe, działalność inwestycyjną, realizację budownictwa mieszkaniowego a także realizację innych celów publicznych.

Ogólna powierzchnia gruntów mienia komunalnego wynosi 202,43 ha, w tym:

- ↳ zasób nieruchomości – 52,31 ha;
- ↳ trwały zarząd – 62,56 ha;
- ↳ drogi własne – 87,56 ha.

Miasto posiada aktualny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części położonej w rejonie ul. Annopolskiej (uchwała Rady Miejskiej nr XXXVIII/191/13 z 26 czerwca 2013 r.), zgodnie z którym określono tereny pod przyszłe inwestycyjne produkcyjno-usługowe. Problemem jest brak uzbrojenia tych terenów oraz kwestie praw własności.

Tabela 47. Dochody i wydatki budżetu miasta Siemiatycze według działów

Wyszczególnienie	Dochody				Wydatki			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
	[%]				[%]			
Dochody ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100
Rolnictwo i łowiectwo	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Transport i łączność	0,9	0,8	2,4	0,1	8,0	4,7	7,0	4,8
Gospodarka mieszkaniowa	1,4	4,2	1,5	3,1	0,7	0,7	0,9	0,8
Administracja publiczna	0,4	0,5	0,5	0,7	9,8	9,5	10,8	11,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	-	-	-	0,3	0,2	0,2	0,2
Różne rozliczenia	28,4	24,8	27,7	26,9	0,2	-	-	-
Oświata i wychowanie	0,0	0,5	1,9	1,2	34,4	36,9	42,2	41,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15,9	15,6	17,5	14,9	18,6	19,1	21,0	18,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,6	0,4	0,5	0,4	2,1	2,1	2,5	2,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,3	0,3	1,2	1,1	4,5	6,6	5,9	3,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	0,1	-	0,1	3,6	4,0	4,3	4,3
Kultura fizyczna	0,0	0,0	0,1	1,5	2,6	2,6	3,5	5,4
Działalność usługowa					0,1	0,3	0,2	0,1
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	43,4	40,5	45,4	48,5	0,8	0,7	0,9	0,0
Pozostałe	8,7	12,3	1,4	1,4	14,3	12,6	0,6	6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl [20-09-2013].

Zarządzanie w mieście Siemiatycze

Organami miasta są Burmistrz oraz Rada Miasta. Działalność organów jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Burmistrz kieruje bieżącymi sprawami miasta oraz reprezentuje je na zewnątrz. Wykonuje zadania przy pomocy urzędu miasta. Kadencja rady gminy trwa 4 lata licząc od dnia wyboru. Do właściwości rady miasta należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania miasta. Radni pracują w ramach komisji problemowych. W przypadku radnych VI kadencji funkcjonują 4 takie komisje:

- ↳ Komisja Finansów i Budżetu;
- ↳ Komisja Zdrowia, Oświaty i Kultury;
- ↳ Komisja Rozwoju Gospodarczego i Porządku Publicznego;
- ↳ Komisja Rewizyjna.

W ramach struktury uwzględnić należy także jednostki organizacyjne, które wykonują zadania miasta Siemiatycze. Są to:

- ↳ Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o.,
- ↳ Zarząd Mienia Komunalnego w Siemiatyczach sp. z o.o.,
- ↳ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- ↳ Siemiatycki Ośrodek Kultury,
- ↳ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ↳ Miejska Biblioteka Publiczna im. Anny Jabłonowskiej,
- ↳ Szkoła Podstawowa nr 1,
- ↳ Gimnazjum Publiczne nr 1,
- ↳ Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II,
- ↳ Przedszkole nr 1,
- ↳ Przedszkole nr 3,
- ↳ Przedszkole nr 5,
- ↳ Szkoła Muzyczna I stopnia,
- ↳ Żłobek Miejski w Siemiatyczach.

▶▶▶ Promocja miasta

Urząd miasta podejmuje następujące działania promocyjne:

- ↳ promocja miasta za pomocą witryny internetowej (na bieżąco aktualizowanej);
- ↳ publikacje w prasie;
- ↳ promocja wydarzeń specjalnych/imprez/przedsięwzięć kulturalno-turystyczno-sportowych poprzez pozyskanie patronatu medialnego lokalnej prasy i radia, promocja w Internecie i regionie;
- ↳ kampanie promocyjne (łącznie różne formy promocji i różne działania);
- ↳ prezentacja i wyróżnienie wybitnych osobowości w trakcie ważnych wydarzeń i uroczystości miejskich, przykładowo kontynuacja akcji Ambasador Miasta;
- ↳ patronat miasta nad ważnymi wydarzeniami, w tym dotacje finansowe;
- ↳ publikacja materiałów reklamowych (foldery, ulotki, plany miasta);
- ↳ działania skierowane do mieszkańców (informowanie o podjętych decyzjach, spotkania otwarte, bezpłatne porady prawne);
- ↳ organizacja konkursów, festynów, zawodów sportowych (oprócz realizacji celów promocyjnych działania takie wpływają na poprawę integracji mieszkańców);
- ↳ wspieranie działalności organizacji sportowych, kulturalnych i społecznych;
- ↳ wsparcie i promocja przedsiębiorczości (bezpłatne seminaria, indywidualne konsultacje o istniejących możliwościach dofinansowania ze środków Unii Europejskiej).

Do realizacji zadań promujących miasto Siemiatycze zapraszani są przedstawiciele lokalnego biznesu oraz organizacji pozarządowych. W 2012 roku podpisano umowę o współpracy z Wyższą Szkołą Administracji Publicznej w Białymstoku, efektem której jest utworzenie w Siemiatyczach Uniwersytetu III Wieku.

kapitał przyrodniczy miasta Siemiatycze

Kapitał przyrodniczy miasta Siemiatycze

►►► Środowisko przyrodnicze

Miasto Siemiatycze (z wyłączeniem niewielkiego fragmentu południowej części) jest położone w obrębie dużej jednostki fizyczno-geograficznej stanowiącej mezoregion zwany Wysoczyzną Drohiczyńską. Ta z kolei wchodzi w skład makroregionu Niziny Północnopodlaskiej.²²

Wysoczyzna Drohiczyńska jest regionem umiarkowanie zalesionym. Obszar miasta jest w 23% pokryty lasami. Rzeźba miasta Siemiatycze ukształtowała się poprzez działalność lodowca stadiatu mazowiecko-podlaskiego, zlodowacenia środkowo-polskiego. Można wyróżnić dwie charakterystyczne części w mieście Siemiatycze – wschodnią (wzniesiona na wysokości od 130 do 165 m n.p.m.; spadki terenu mieszczą się w granicach 5-10%) oraz zachodnią (wzniesienia od 130 do 157 m n.p.m.; spadki terenu w granicach 5%). Obie części są przedzielone dolinami rzek Kamionka i Mahomet.

Ukształtowanie rzeźby terenu miasta Siemiatycze pozwala na swobodny rozwój przestrzenny.

►► Warunki klimatyczne

Miasto Siemiatycze zaliczane jest do krainy klimatycznej zwanej Nadbużańską. Charakteryzuje się ona dobrymi warunkami klimatycznymi zbliżonymi do klimatu kontynentalnego. Występują tu zazwyczaj ostre zimy i upalne lata.

Wskaźniki klimatyczne dla Miasta Siemiatycze przedstawiono w tabeli 48.

Okres bezprzymrozkowy wynosi średnio 160 dni. Okres wegetacyjny rozpoczyna się 4-6 kwietnia i trwa do 208 dni. Okres utrzymywania się pokrywy lodowej na wodach stojących wynosi ponad 60 dni, a zalegania pokrywy śnieżnej od 70 do 80 dni. Na terenie miasta występuje jeden z najwyższych wskaźników promieniowania całkowitego słońca (ok. 250 cal/cm² na dobę). Najkorzystniejsze warunki rozwoju budownictwa (ze względu na temperaturę, nasłonecznienie, wilgotność) występują na obszarach położonych ponad doliną Kamionki i jej dopływów, a w szczególności na terenach zboczy ekspozycji południowej. Mniej korzystne warunki dla rozwoju budownictwa pod względem klimatycznym znajdują się w dolinie rzek.²³

²² „Strategia rozwoju miasta Siemiatycze na lata 2003-2013”, Siemiatycze 2003.

²³ Ibidem.

Tabela 48. Wskaźniki klimatyczne dla miasta Siemiatycze

Wyszczególnienie	Wartość wskaźnika
Średnie temperatury powietrza	w styczniu: -4°C / -5°C
	w kwietniu: $+7^{\circ}\text{C}$ / $+8^{\circ}\text{C}$
	w lipcu: $+18^{\circ}\text{C}$ / $+20^{\circ}\text{C}$
	w październiku: $+7^{\circ}\text{C}$ / $+8^{\circ}\text{C}$
Średnia roczna temperatura	$+7,4^{\circ}\text{C}$
Opady atmosferyczne	średnia roczna suma opadów: 555 mm
	średnia roczna częstotliwość burz: 13
	średnia roczna częstotliwość burz gradowych: 2
	średnia wilgotność względna powietrza: 80-82%
	średnia roczne zachmurzenie: 6,4 pokrycia nieba
Liczba dni pogodnych	ok. 51
Liczba dni pochmurnych	ok. 140
Średnie nasłonecznienie	4,4 godz./dobę

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Strategia rozwoju miasta Siemiatycze..., www.siemiatycze.eu [20-03-2013].

►► Rzeźba terenu, gleby

Budowa geologiczna obszaru składa się głównie gliny zwałowe, ich eluwia piaszczyste oraz piaski z gładzami akumulacji lodowcowej stadiału mazowiecko-podlaskiego. Występują także piaski i żwiry akumulacji rzecznołodowcowej.

Na terenie miasta wysokości bezwzględne wynoszą średnio od 120 do 158 m n.p.m. Dominują formy wysoczyzny morenowej zdenudowanej oraz zdenudowane równiny sandrowe. Część terenu ma postać równiny tarasów plejstocenijskich i holocenijskich oraz równiny torfowiskowej. Sporadycznie można spotkać wały morenowe i ostańce wzgórz strefy marginalnej moren akumulacyjnych zlodowacenia środkowopolskiego.

Strukturę użytkowania gruntów w mieście Siemiatycze przedstawiono w tabeli 49.

Użytki rolne zajmują 54,87% powierzchni Siemiatycz. Występujące gleby orne zaliczane są do III do VI klasy, podobnie jak użytki zielone (tabela 50).

W pokrywie glebowej przeważają gleby płowe, brunatne wylugowane oraz odgórnie ogłejone wytworzone z piasków naglinowych i glin zwałowych. Powszechnie występujące są także gleby brunatne właściwe i brunatne wylugowane wytworzone z glin zwałowych średnich i ciężkich. Nieco rzadziej można spotkać gleby hydromorficzne – glejowe oraz rozwinięte na torfach niskich i pytiach, a także gleby rdzawe i bielcowe oraz mady.

Walory gleb położonych głównie w zachodniej części miasta nie sprzyjają rozwojowi inwestycji pozarolniczych czy budownictwa mieszkaniowego lub przemysłowego.

Tabela 49. **Waloryzacja użytkowo-rolnicza miasta Siemiatycze**

Wyszczególnienie		Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia ogólna [%]
Użytki rolne	Razem	1989	54,87
	Grunty orne	1735	47,86
	Sady	27	0,74
	Łąki	81	2,23
	Pastwiska	146	4,03
Lasy		949	26,18
Pozostałe		687	18,95
Razem		3625	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Geodezji, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

Tabela 50. **Struktura użytków rolnych w gminie miejskiej Siemiatycze**

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia [ha]
I	0,0000
II	0,0000
III (IIIa i IIIb)	0,0926
IV (IVa i IVb)	1,8904
V	1,3541
VI	1,5244

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Geodezji, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

►► Wody podziemne i powierzchniowe

Sieć hydrograficzna na terenie miasta Siemiatycze jest dość uboga. Pierwszy poziom wód podziemnych występuje na ogół na głębokości od 2 do 5 m. Na znacznych obszarach pojawiają się one poniżej 5 m. Na pozostałym terenie są to płytkie wody gruntowe na 0-2 m.

Obszar miasta Siemiatycze należy do dorzecza Wisły i położony jest w obrębie zlewni Bugu. Obszar odwadniany jest przez rzekę Kamionkę wraz z jej dopływami: rzekami Mahomet, Muchawiec i ciekami bez nazwy. Rzeka Kamionka, w obrębie miasta, płynie korytem o szerokości od 5 do 8 m. Źródła rzeki znajdują się w okolicach wsi Czerepy. Długość rzeki wynosi około 27 km, a w mieście Siemiatycze znajduje się jej środkowy bieg. Szerokość koryta rzeki Mahomet wynosi od 3 do 4 m.

Stan czystości wód powierzchniowych (rzeki Kamionki, zbiorników retencyjnych, pozostałych cieków wodnych) jest oceniany na III kl.

Źródłem zaopatrzenia mieszkańców miasta Siemiatycze w wodę, podobnie jak i w całym województwie podlaskim są wody podziemne trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Utwory czwartorzędowe, stanowiące główne źródło, wyróżniają się kilkoma wodonośnymi poziomami: I przypowierzchniowy, II międzymorenowy, III spągowy. Drugi poziom jest źródłem wód podziemnych znajduje się na głębokości od 40 do 80 m. Miasto Siemiatycze eksploatuje także źródła wody z poziomu III.

Na terenie miasta Siemiatycze występują 3 sztuczne zbiorniki wodne o łącznej powierzchni 33,6 ha. Dwa z nich są wykorzystywane turystyczno-rekreacyjnie.

▶▶ Emisja zanieczyszczeń do powietrza

W mieście Siemiatycze istnieje kilka podstawowych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza. Najważniejsze z nich to zakłady przemysłowe i kotłownie. Pozostałe to: energetyka zawodowa, inne źródła stacjonarne (paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, rolnictwo i inne) oraz ze źródeł mobilnych. Zanieczyszczenie ze środków transportu są ograniczone do okolic ulic o znacznym natężeniu ruchu.

Głównymi produktami procesu spalania są: dwutlenek węgla (CO_2) i para wodna, jednak pozostałe produkty powstające w ilościach o kilka rzędów wielkości mniejszych, są istotniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, z uwagi na ich szkodliwe oddziaływanie na ekosystemy. Wśród zanieczyszczeń powstających w procesie energetycznego spalania paliw jako podstawowe traktowane są: dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x), tlenek węgla (CO) oraz pył. Pozostałe, jak węgiel elementarny (sadza), benzoalfapiren (BaP) stanowią grupę charakterystyczną głównie dla spalania węgla w źródłach lokalnych. W ilościach śladowych, w zależności od domieszek w paliwie i technologii spalania, mogą występować: trójtlenek siarki, metan i inne węglowodory nienasycone, aldehydy oraz metale ciężkie, a w przypadku spalania odpadów również dioksyny.

▶▶ Szata roślinno-zwierzęca

Lasy zlokalizowane w obrębie miasta Siemiatycze nie stanowią zwartej kompleksu, występują głównie w północnej, wschodniej i południowej części miasta. Do najczęściej spotykanych drzewostanów należą bory świeże z sosnami i domieszką drzew liściastych. Drzewostan jest zróżnicowany wiekowo, przeważają drzewa w wieku do 40 lat, rzadziej można spotkać w wieku powyżej 60 lat.

Na terenie miasta występują obiekty podlegające ochronie prawnej. Są to:

- ↳ fragment południowej części miasta, chroniony krajobraz „Doliny Bugu”, utworzony uchwałą nr XII/84/86 WRN w Białymstoku z dnia 29.04.1986 r. (obszar 250 ha);
- ↳ pomniki przyrody:
 - lipa drobnolistna o obwodzie pnia 360 cm, wysokości 19 m i wieku około 220 lat, usytuowana przy Parafii Rzymsko-Katolickiej przy ul. 3 Maja 2,
 - jesion o obwodzie pnia 263 cm, wysokości 27 i wieku 180, usytuowany przy ul. Świętojańskiej 9.

Na terenie miasta Siemiatycze występują synantropijne gatunki zwierząt, związane z bliskością osiedli ludzkich. Wśród nich gromadę ssaków reprezentują: jeże, krety, wiewiórki pospolite, nornice rude, myszy domowe, szczury domowe, kuny domowe, tchórze zwyczajne. Wśród ptaków wymienić można: kawki, gawrony, sroki oraz wiele gatunków wróblowatych.

Hałas

Badania prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku wykazały, że na terenie miasta Siemiatycze występują przekroczenia norm dopuszczalnych hałasu. Poziomy długookresowe, służące do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem zostały przekroczone odpowiednio o 12,9 dB – poziom dziennie-wieczorno-nocny oraz o 15.5 dB poziom nocny (tabela 51). Obie wartości przekroczeń są niższe od przekroczeń uzyskanych w tym samym cyklu pomiarowym wykonanym w innych miastach (w Rajgrodzie przy drodze krajowej nr 61, w Sokółce przy drodze krajowej nr 19).

Tabela 51. Wyniki badań hałasu komunikacyjnego w mieście Siemiatycze w 2011 roku*

Czas pomiaru	Data pomiaru	Wyniki pomiarów					Przekroczenia dopuszczalnej wartości wskaźnika oceny hałasu				Średnia liczba pojazdów na dobę	Średnia liczba pojazdów ciężkich na dobę
		L DWN [dB]	LN [dB]	Pomiar [dB] (6.00-18.00)	Pomiar [dB] (18.00-22.00)	Pomiar [dB](22.00-6.00)	L DWN [dB]	LN [dB]	Pomiar [dB] (6.00-18.00)	Pomiar [dB] (18.00-22.00)		
Wiosna, dzień roboczy 1	15-16.06.2011			68,9	67,7	65,0			8,9	15,0	9685	1267
Wiosna, Weekend	18-19.06.2011			68,5	66,9	64,5			8,5	14,5	11413	1735
Wiosna, dzień roboczy 2	28-29.06.2011			68,8	67,6	65,5			8,8	15,5	9824	1673
Jesień, dzień roboczy 1	03-04.11.2011	72,9	65,5	69,6	67,6	66,5	12,9	15,5	9,6	16,5	9568	2769
Jesień, dzień roboczy 2	04-05.11.2011			70,5	68,7	66,2			10,5	16,2	10316	2994
Jesień, weekend 1	05-06.11.2011			69,3	66,9	63,9			9,3	13,9	8064	2399
Jesień weekend 2	06-07.11.2011			67,6	67,8	66,2			7,6	16,2	6275	2048

*miejsce pomiaru – ul. 11 Listopada 44

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ, Białystok 2012.

Istnieje kilka metod ochrony przed hałasem drogowym. Są to:

- ↳ metody i środki związane z pojazdem i kierowcą;
- ↳ metody i środki związane ze sposobem projektowania dróg i doborem poszczególnych elementów drogi;
- ↳ metody związane z organizacją ruchu;
- ↳ metody związane z izolacją przed oddziaływaniami akustycznymi.

W raporcie przedstawiono także wyniki badań dotyczących hałasu przemysłowego. Autorzy podkreślają, że na skutek przeprowadzonych kontroli oraz obowiązku uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla niektórych przedsiębiorstw, wiele zakładów przemysłowych wprowadziło już lub wprowadza szereg zabezpieczeń akustycznych, które skutecznie wyeliminowały nadmierny hałas na terenach mieszkalnych.

▶▶▶ Pola elektromagnetyczne

W środowisku występują dwa rodzaje pól elektromagnetycznych: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii, wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal – stacje radiowe, anteny nadawcze, stacje telefonii komórkowej), napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia codziennego użytku jak: telefony, komórki mikrofalowe).

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził pomiar pól magnetycznych, a jego wyniki zaprezentowano w tabeli 52.

Tabela 52. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w mieście Siemiatycze w 2011 roku*

Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
0,14	0,007	2,0

*miejsce pomiaru – ul. Wesota

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ, Białystok 2012.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

►►► Ochrona środowiska przed awariami

Na terenie miasta Siemiatycze występują dwa zakłady przemysłowe stosujące i magazynujące znaczne ilości substancji niebezpiecznych, które w wyniku wystąpienia awarii mogą spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi i środowiska. Są to zakłady:

- ↳ Oerlemans Food Siemiatycze sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 31, 17-300 Siemiatycze; w zakładzie eksploatowana jest instalacja chłodnicza, w której stosowanym czynnikiem chłodniczym jest amoniak. Maksymalna ilość amoniaku w instalacji wynosi około 35 Mg.
- ↳ POLSER sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 18, 17-100 Siemiatycze; w zakładzie eksploatowana jest instalacja chłodnicza, w której stosowanym czynnikiem chłodniczym jest amoniak. Maksymalna ilość amoniaku w instalacji wynosi około 3 Mg.

Przeprowadzone kontrole nie wskazały uchybień w zakresie bezpieczeństwa eksploatacji tych urządzeń. Wszystkie instalacje są na bieżąco modernizowane i wyposażone z urządzenia zabezpieczająco-alarmujące.

Innym istotnym źródłem zagrożeń w mieście Siemiatycze mogą stanowić wypadki drogowe środków transportu przewożących materiały niebezpieczne. W 2011 roku nie odnotowano żadnych poważnych awarii, jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii w tym zakresie.

kapitał społeczny miasta Siemiatycze

Kapitał społeczny miasta Siemiatycze

▶▶▶ Aktywność mieszkańców

Jednym z podstawowych wskaźników aktywności mieszkańców jest wskaźnik udziału w wyborach. Na podstawie danych dotyczących wyborów do sejmiku i senatu Rzeczypospolitej Polskiej można stwierdzić, że frekwencja wyborcza mieszkańców miasta Siemiatycze jest niższa niż w całym województwie podlaskim oraz niższa niż średnia dla Polski (tabela 53). Jednakże mieszkańcy miasta Siemiatycze są najaktywniejsi w całym powiecie (podobnie jak mieszkańcy gminy Mielnik i Milejczyce).

Tabela 53. **Aktywność wyborcza mieszkańców miasta Siemiatycze w wyborach w 2007 i 2011 roku**

Obszar	Uprawnieni do głosowania	Oddane głosy	Frekwencja [%]
Wybory do sejmiku i senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 października 2007			
Miasto Siemiatycze	12 265	5 986	48,81
Województwo podlaskie	951 236	470 908	49,50
Polska	30 615 471	16 495 045	53,88
Wybory do sejmiku i senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 października 2011			
Miasto Siemiatycze	12 296	5 611	45,63
Województwo podlaskie	958 856	446 510	46,57
Polska	30 762 931	15 050 027	48,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl [20-04-2013].

Na terenie miasta podejmowanych jest wiele inicjatyw mających na celu aktywizację mieszkańców. Sprzyja temu możliwość finansowania działań ze środków Unii Europejskiej. W latach 2008-2012 zrealizowano między innymi następujące projekty:

↳ **„Lepsze jutro – od bierności do aktywności”** (2008) oraz **„Lepsze jutro – od bierności do aktywności – II edycja”** (2009-2012), realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach; wartość projektu: w latach 2008-2012 – 1 112 770,10 PLN, wkład własny miasta Siemiatycze – 143 882,31 PLN.

Celem ogólnym projektu było zwiększenie aktywności osób długotrwale bezrobotnych rekrutujących się spośród beneficjentów ośrodka, w szczególności zagrożonych wykluczeniem w obszarze życia społecznego, zawodowego oraz zwiększenie ich potencjału rozwojowego.

Wśród celów szczegółowych projektu należy wymienić: zwiększenie motywacji do działania i zaufania we własne siły, zwiększenie zdolności komunikacyjnych uczestników projektu, zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych osób pozostających poza rynkiem pracy.

W projekcie wzięło udział 143 osoby, w tym 80 kobiet i 63 mężczyzn. W ramach projektu zostało zastosowane narzędzie w postaci kontraktu socjalnego, przeprowadzono działania w sferze aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej. Wszyscy beneficjenci projektu objęci zostali wsparciem doradcy zawodowego oraz psychologa. Ponadto uczestnicy wzięli udział w wybranych przez siebie szkoleniach zawodowych, między innymi w zakresie: opiekun osoby starszej, stylizacja paznokci, kucharz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, brukarz, kasy fiskalne i profesjonalna obsługa klienta 11 kobiet biorących udział w projekcie w 2012 roku ukończyło kursu na prawo jazdy kat. B. W trakcie realizacji kontraktu socjalnego beneficjenci objęci byli ubezpieczeniem zdrowotnym. Wszystkie osoby otrzymały na zakończenie realizacji projektu wsparcie finansowe w postaci zasiłków okresowych i celowych.

↳ **„Aktywni seniorzy”**, realizator: Miasto Siemiatycze; czas trwania: 02.2010–06.2010; wartość projektu: 45.986,56 PLN.

Do udziału w projekcie zaproszeni zostali mieszkańcy Siemiatycz – kobiety powyżej 60 roku życia oraz mężczyźni powyżej 65 roku życia, nieaktywni zawodowo. W ramach projektu przeprowadzono cykl szkoleń, w tym szkolenie komputerowe, trening motywacyjny, szkolenie w zakresie bankowości elektronicznej, telefonii komórkowych oraz podpisu elektronicznego. Celem ogólnym projektu było podniesienie kwalifikacji i umiejętności osób starszych zamieszkujących teren miasta Siemiatycze w zakresie korzystania z nowoczesnych technologii informatycznych i narzędzi komunikacyjnych. Celami szczegółowymi były: zwiększenie motywacji osób starszych do ciągłego pogłębiania wiedzy, wzrost aktywności seniorów w sferze działań społecznych; wzrost świadomości mieszkańców miasta w zakresie roli działań edukacyjnych na rzecz osób starszych. W wyniku realizacji projektu 30 osób wzbogaciło swoją wiedzę i zdobyło nowe umiejętności w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych w życiu codziennym. Ponadto utworzony został klub aktywnego seniora, dzięki któremu osoby starsze również po zakończeniu projektu mogą korzystać z komputera i Internetu.

↳ **„Lepsze jutro – od bierności do aktywności”**, realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach; czas trwania: 04.2011–12.2011.

Celem ogólnym projektu była aktywizacja zawodowa i integracja społeczna osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych, rekrutujących się spośród petentów ośrodka pomocy społecznej w Siemiatyczach, poprzez pomoc doradcy zawodowego, psychologa, prawnika oraz udział w kursach, szkoleniach oraz treningach w okresie trwania projektu. W projekcie uczestniczyło 30 osób (14 kobiet, w tym 2 kobiety niepełnosprawnych i 16 mężczyzn, w tym 4 niepełnosprawnych), korzystających z pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy nie pracowali, w wieku aktywności zawodowej, o niskich i zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych. W ramach projektu zawartych zostało 30 kontraktów socjalnych obejmujących zadania w sferze aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej. Przeprowadzone zostały treningi umiejętności psychospołecznych i indywidualne konsultacje z umiejętności psychospołecznych z psychologiem (aktywizacja społeczna). Dodatkowo zorganizowano szkolenie i indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym.

↳ **„Słoneczny patrol w Siemiatyczach”**, realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach; czas trwania: 03.2011–09.2011; wartość projektu: 34.960,00 PLN.

Uczestnikami Projektu było 10 osób (5 kobiet i 5 mężczyzn) w wieku od 16 do 25 lat zamieszkałych w Siemiatyczach, którzy zdobyli uprawnienia młodszych ratowników WOPR

umożliwiający podjęcie pracy na kąpieliskach i basenach. Ponadto dzięki przeprowadzeniu Projektu mieszkańcy Siemiatycz mieli okazję podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności w zakresie ratownictwa wodnego oraz przyczynił się on do propagowania wśród młodych ludzi aktywnego podejścia do kształtowania własnej teraźniejszości i przyszłości. W ramach projektu zakupiony również został treningowy sprzęt ratowniczy, który umożliwił świeżo upieczonym ratownikom właściwe utrwalenie i poszerzenie zdobytych na kursie umiejętności.

↳ **„Międzynarodowe Centrum Aktywizacji Młodzieży w Siemiatyczach”,** realizator: Miasto Siemiatycze; czas trwania: 07.2011–10.2011; wartość projektu: 145.000,00 PLN

Celem podejmowanych w projekcie działań była integracja mieszkańców miast partnerskich Siemiatycze (Polska), Postawy (Białoruś) poprzez działania edukacyjne, kulturalne i społeczne skierowane do młodzieży. W dniach 20-28 sierpnia 2011 r. gościła z wizytą w Siemiatyczach grupa młodzieży z Postaw. W ramach projektu młodzież polsko-białoruska uczestniczyła w zajęciach integracyjnych i warsztatach dotyczących kształtowania umiejętności liderkich, warsztatach tańca oraz zajęciach aktywnego wypoczynku. Zorganizowano także warsztaty kulinarne, na których zaprezentowano tradycyjne potrawy polskie i białoruskie. W ramach projektu wspólnie z Miastem Postawy, opracowany został dwujęzyczny folder Siemiatycze-Postawy.

Na uwagę zasługuje także projekt **„Skuteczne NGO – Strategia Współpracy Miasta z Organizacjami Pozarządowymi”** (listopad – kwiecień 2012 r.). Jego celem było zdefiniowanie kluczowych priorytetów w zakresie współpracy samorządu miejskiego i lokalnych NGO oraz opracowanie Strategii Współpracy Miasta Siemiatycze z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2012-2017.

Miasto Siemiatycze prowadzi także szereg inicjatyw na rzecz aktywizacji seniorów. Przykładem takich działań jest projekt „Akademia Suprebabci i Superdziadka w Siemiatyczach” (współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki). Od 2012 roku w Siemiatyczach działa także Uniwersytet Trzeciego Wieku. W zajęciach aktywnie uczestniczy ponad sześćdziesięciu starszych mieszkańców miasta. Przy Siemiatyckim Ośrodku Kultury od wielu lat działa Klub Seniora „Jesień”, który skupia emerytów i rencistów, mieszkańców Siemiatycz i okolic. Klub powstał z myślą o integracji i aktywizacji środowiska osób starszych, dlatego też głównym zadaniem Klubu Seniora „Jesień” jest prowadzenie działalności integracyjnej i kulturalnej w środowisku siemiatyckich emerytów i rencistów.

▶▶▶ **Bezpieczeństwo publiczne**

▶▶ **Ochrona przeciwpożarowa**

System ochrony przeciwpożarowej obejmuje wiele zadań z zakresu ratownictwa (pożary, wypadki komunikacyjne, miejscowe zagrożenia, katastrofy, klęski żywiołowe), ale także profilaktyki, w tym: bezpieczeństwo terenów i obiektów i propagowania wśród społeczeństwa (dorosłych, dzieci i młodzieży) prawidłowych zachowań w przypadku zagrożeń.

Ochronę przeciwpożarową na terenie miasta Siemiatycze zapewnia Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (ul. 11 listopada 31) oraz 1 jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej typu S1 (posiadająca samochód ratowniczo-gaśniczy).

Liczba pożarów oraz miejscowych zagrożeń w latach 2010-2012 utrzymywała się na podobnym poziomie. Zdarzenia miały charakter lokalny, o małym lub średnim wymiarze (tabela 54).

Tabela 54. Statystyka zdarzeń na terenie powiatu i miasta Siemiatycze zgłaszanych Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej [lata 2010-2012]

Wyszczególnienie	Pożary					Miejscowe zagrożenia						Alarmy fałszywe	Ogółem zdarzeń
	Razem	Mate	Średnie	Duże	Bardzo duże	Razem	Mate	Lokalne	Średnie	Duże	Gigantyczne		
2012 rok													
Powiat siemiatycki	149	122	27	0	0	396	67	329	0	0	0	8	553
Miasto Siemiatycze	41	39	2	0	0	128	33	95	0	0	0	3	172
2011 rok													
Powiat siemiatycki	180	168	12	0	0	443	71	372	0	0	0	13	636
Miasto Siemiatycze	53	53	0	0	0	148	35	113	0	0	0	3	204
2010 rok													
Powiat siemiatycki	126	112	12	2	0	582	55	527	0	0	0	17	725
Miasto Siemiatycze	40	39	1	0	0	139	21	118	0	0	0	6	185

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach opracowuje i aktualizuje dokument „Analiza zagrożeń na terenie powiatu siemiatyckiego”. W ramach opracowania są inwentaryzowane potencjalne zagrożenia (dla życia i zdrowia obywateli, środowiska naturalnego, obiektów, infrastruktury technicznej). Wśród przedsiębiorstw mogących powodować potencjalne zagrożenia wymieniono: Oerlemans Food Siemiatycze sp. z o.o. oraz POLSER sp. z o.o. (ze względu na stosowanie instalacji chłodniczej z wykorzystaniem amoniaku), wśród obiektów budowlanych: jazy-zapory na zalewach w Siemiatyczach (zagrożenie przerwania). Oddzielną istotną grupę stanowią trasy drogowe, po których przewożony jest materiał niebezpieczny (tabela 55).

Tabela 55. Wykaz tras drogowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne

Lp.	Przebieg trasy	Rodzaj materiałów	Roczne przewozy [Mg]
1.	Białystok – Siemiatycze	propan-butan ropopochone	77000 35000
2.	Bielsk Podlaski – Milejczyce – Nurzec – Siemiatycze	propan-butan ropopochone	15000 8000
3.	Łomża – Ciechanowiec – Siemiatycze	propan-butan ropopochone	30000 15500
4.	Sokołów Podlaski – Siemiatycze	propan-butan ropopochone	15500 8000
5.	Siedlce – Lublin – Siemiatycze	propan-butan ropopochone	70000 30000
6.	Brańsk – Siemiatycze (1694)	propan-butan ropopochone	7000 4000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Wykaz obiektów wyposażonych w system sygnalizacji system sygnalizacji pożarowej (SSP), w stałe urządzenia gaśnicze (SUG), dźwiękowy system ostrzegawczy (DSO) oraz obiektów, w których są one wymagane zaprezentowano w tabeli 56.

Tabela 56. Wykaz obiektów wyposażonych w system sygnalizacji pożarowej, w stałe urządzenia gaśnicze, dźwiękowy system ostrzegawczy oraz obiektów, w których są one wymagane

Lp.	Nazwa i adres obiektu	Informacja o stanie systemu sygnalizacji pożarowej
1.	FOODS OERLEMANS Siemiatycze ul. Armii Krajowej 31	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
2.	Urząd Skarbowy w Siemiatyczach ul. Pałacowa	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
3.	KRUS w Siemiatyczach ul. Pałacowa	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
4.	ZUS w Siemiatyczach ul. Ogrodowa	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
5.	Bank Spółdzielczy w Siemiatyczach ul. Drohiczyńska	Obiekt nie wymaga SSP i DSO
6.	Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach ul. Szpitalna 10	Obiekt nie wymaga SSP i DSO, obiekt wyposażony w klapy dymowe
7.	Sklep/restauracja/hotelarstwo „Rondo” w Siemiatyczach ul. Grodzieńska 7	Wymóg (rozwiązania zamienne)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach prowadzi ewidencję miejscowości i osób zagrożonych powodzią. Na terenie miasta Siemiatycze zagrożenia stanowią zalewy nr 1 i 2 oraz rzeka Kamionka. Powierzchnia zalewowa wynosi 0,2 km, a liczba osób do potencjalnej ewakuacji wynosi 74 (tabela 57).

Tabela 57. Miejscowości przewidziane do ewakuacji (całkowicie lub częściowo)

Ewakuowana miejscowość	Liczba gospodarstw	Liczba osób do ewakuacji			Liczba zwierząt
		Dorośli	Dzieci	Razem	
Siemiatycze	33	53	21	74	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Siemiatyczach dysponuje odpowiednim potencjałem ludzkim powalającym przeciwdziałać zagrożeniom. W jednostce obowiązuje system pracy zmianowej – 3 zmiany służbowe x 11 funkcjonariuszy pracujących w systemie 24/48. W ramach systemu codziennego pracuje 8 funkcjonariuszy. W ramach Powiatowego Stanowiska Kierowania PSP służbę pełni 4 funkcjonariuszy pracujących w systemie 24/72.

▶▶ Aktywność policji

Z informacji pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach wynika, że w ostatnich latach zmniejsza się liczba interwencji w całym powiecie siemiatyckim (tabela 58).

Tabela 58. Aktywność policji w mieście Siemiatycze w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Ogólna liczba interwencji	3340	3139	2899
Liczba interwencji domowych	694	628	660
Liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty (w sytuacji podejrzenia przemocy)	206	182	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach.

Około 60% ogólnej liczby interwencji ma miejsce w mieście Siemiatycze (w 2012 roku było ich 1636).

Na terenie miasta Siemiatycze i powiatu siemiatyckiego prowadzone są liczne działania o charakterze prewencyjnym. Wymienić tu warto programy wojewódzkie: „Stop patologiom” i „Uwaga zagrożenie”. Programy obejmują wybrane zagrożenia i patologie społeczne występujące na terenie

całego województwa. W ramach programów organizowane są spotkania informacyjno-edukacyjne z dziećmi, młodzieżą oraz osobami starszymi. Rozpowszechniane są różnego rodzaju materiały informacyjne. Organizowane są także konkursy, happeningi, gry uliczne i inne.

Siedziba Komendy Powiatowej Policji znajduje się w Siemiatyczach. W komendzie służy 79 funkcjonariuszy i pracuje 25 pracowników cywilnych.

We współpracy i przy wsparciu burmistrza miasta Siemiatycze organizowane są patrole piesze. Ocena tej formy przez społeczeństwo jest bardzo dobra.

►►► Monitoring

Od 2004 roku we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Siemiatyczach na terenie miasta Siemiatycze (w niewygodnych dla miasta miejscach), są zamontowane kamery do monitoringu wizyjnego. Obecnie jest 7 takich punktów:

1. Plac Jana Pawła II (vis a vis sklepów Archelan i PSS Społem).
2. Plac Jana Pawła II (narożnik sklepu Rondo z widokiem na ul. ul 11 Listopada, Grodzieńską, Drohiczyńską, cz. parku, Pałacowa).
3. Ul. 11 Listopada vis a vis ul. Świętojańskiej (z widokiem na ul. Świętojańską, Gimnazjum Nr 2, 11 listopada w obu kierunkach, sklep PSS Społem).
4. Amfiteatr miejski (z widokiem na zalew, basen, targowisko miejskie przy ulicy Grodzieńskiej i teren wokół amfiteatru).
5. Ul. Sportowa (z widokiem na zalew nr 2 i plażę, stadion miejski, Orlik, parking przy barze Wodnik).
6. Rondo „Solidarności” na skrzyżowaniu ulic Grodzieńska – Kościuszki – Wysoka – Górna – Słowiczyńska (z widokiem na dworzec PPKS i plac postojowy autobusów, parking przy Biedronce i innych placówkach handlowych).
7. Szkoła Podstawowa nr 1 ul. Drohiczyńska (widok na plac szkolny, parking PSS –u, ul Drohiczyńska na skrzyżowaniu z ul. Ogrodową)

Lokalizacja kamer monitorujących została ustalona z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańcom i użytkownikom miejsc użyteczności publicznej skupiających większej grupie ludzi w jednym czasie, a szczególnie dzieci.

Obsługę monitoringu wizyjnego prowadzona jest przez Komendą Powiatową Policji w Siemiatyczach.

►►► Organizacje pozarządowe

W mieście Siemiatycze działa wiele organizacji pozarządowych (tabela 59).

Profil działania organizacji jest bardzo różny. Promują one lokalne walory kulturowe, rozwiązują bieżące problemy społeczności lokalnych (ubóstwo, choroby, marginalizacja, poprawa jakości życia), wspierają inicjatywy gospodarcze, ekologiczne i społeczne.

Tabela 59. **Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Siemiatycze**

Lp.	Nazwa
STOWARZYSZENIA	
1	Nadbużańskie Stowarzyszenie Edukacyjne
2	Siemiatycka Organizacja Społeczna
3	Siemiatyckie Konsorcjum Inicjatyw Gospodarczych
4	Siemiatyckie Stowarzyszenie Abstynentów „IGNIS”
5	Siemiatyckie Stowarzyszenie Miłośników Gołębi Pocztowych, Rasowych i Drobiu Ozdobnego
6	Stowarzyszenie BIOREGION
7	Stowarzyszenie „Klub Amazonki”
8	Stowarzyszenie „Klub Literacki”
9	Stowarzyszenie Miłośników Zwierząt „Psiemiatycze”
10	Stowarzyszenie na Rzecz Chorych Niepełnosprawnych z Chorobą Alzheimera i Zaburzeniami Pamięci „Otwórz Oczy”
11	Stowarzyszenie Pomocy im. Anny Jabłonowskiej
12	Stowarzyszenie Rozwoju Podlasia Nadbużańskiego
13	Stowarzyszenie Wspierania Kultury Narodowej „Małe Podlasie”
14	Towarzystwo Przyjaciół Siemiatycz
15	Wszechnica Infrastruktury
ODDZIAŁY STOWARZYSZEŃ	
16	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej – Oddział Siemiatycze
17	Dekanalny Instytut Kultury Prawosławnej
18	Front Narodowy Wielkiej Polski
19	Krajowe Stowarzyszenie Plantatorów Czarnych Porzeczek
20	Polski Związek Wędkarski – Okręg Białystok, Koło w Siemiatyczach
21	Polski Czerwony Krzyż – Oddział Rejonowy
22	Polski Związek Niewidomych – Koło Siemiatycze
23	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – Oddział Terenowy w Siemiatyczach
24	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych – Koło Siemiatycze
FUNDACJE	
25	Fundacja „Donum”
26	Fundacja „Ratujmy”

Dla lepszego wykorzystania aktywności oddolnej społeczności została opracowana „Strategia Współpracy Miasta Siemiatycze z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2012-2017”. Ma ona charakter uzupełniający wobec Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2012-2016. Głównym zadaniem programu jest określenie priorytetowych działań finansowanych z budżetu miasta w ramach środków

ków przeznaczonych na zadania pożytku publicznego oraz trybu wyłaniania beneficjentów. Strategia wyznacza cele współpracy i wskazuje działania planowane w tym zakresie do 2017 roku. Poprzez te działania samorząd pragnie włączyć organizacje pozarządowe w system demokracji lokalnej do wspólnego rozwiązywania problemów środowiska i budowania społeczeństwa obywatelskiego. Profesjonalizacja działalności organizacji, zwiększenie ich udziału w realizacji zadań publicznych, poprawa dostępności do usług prawnych i księgowych, zwiększenie umiejętności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych i zarządzaniu organizacją, promocja działalności organizacji to tylko część planowanych do realizacji zadań. Mają być realizowane we współpracy organizacji pozarządowych z samorządem i środowiskiem lokalnych przedsiębiorców.

▶▶▶ Sport, turystyka i rekreacja oraz kultura w mieście Siemiatycze

▶▶ Ośrodki kulturalno-edukacyjne

Siemiatycze jako ośrodek kulturalno-edukacyjny wyróżnia się na mapie województwa podlaskiego jako znaczący. W mieście działają prężnie instytucje kulturalno-edukacyjne, takie jak: Siemiatycki Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Anny Jabłonowskiej.

Działalność ośrodków ma na celu rozwój zainteresowań mieszkańców miasta i powiatu oraz zapewnienie ciekawych propozycji spędzania czasu wolnego dla turystów. Oferta kulturalna zawiera zajęcia kół zainteresowań (aerobik, klub filmowy, zajęcia plastyczne, ognisko baletowe, klub szachowy, zespoły: wokalne, teatralne, brydżowe, koło fotograficzne) oraz sekcji tanecznych. Ośrodek zapewnia także różnorodność imprez w ciągu całego roku. Są to imprezy zachowujące różnorodność religijno-kulturalną mieszkańców pogranicza, chroniące dziedzictwo historyczne i kulturowe, służące zachowaniu lokalnych obyczajów i tradycji. Wśród uznanych imprez cyklicznych wymienić warto:

- ↳ Dni Siemiatycz.
- ↳ Siemiatycze Blues Festiwal.
- ↳ Przegląd orkiestr dętych OSP.
- ↳ „FLOW!” Warsztaty hip-hop.
- ↳ Siemiatycki Przegląd Kapel.
- ↳ Przeglądy kolędnicze.
- ↳ Koncert „Muzyczna Strona Siemiatycz”.
- ↳ Jesienne Trele.
- ↳ Ogólnopolski Turniej Tańca „O podlaską szyszkę”.

Formy działalności proponowane przez Siemiatycki Ośrodek Kultury wraz z liczbą uczestników prezentuje tabela 60.

Tabela 60. Formy działalności proponowane przez Siemiatycki Ośrodek Kultury wraz z liczbą uczestników [2007-2012]

Forma działalności	Liczba uczestników					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Imprezy plenerowe	5500	5 500	7000	7000	7000	8000
Majówka pod Gwiazdami	500	500	500	500	500	500
Dni Siemiatycz	2000	2000	3000	3000	3000	3000
Siemiatycki Przegląd Kapel	-	-	500	500	500	500
Festiwal Kultura Bez Granic	-	-	-	-	-	1000
Siemiatycki Blues Festiwal	2000	2000	2000	2000	2000	2000
Białoruski Festyn Ludowy	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Konkursy, przeglądy, turnieje	800	900	1000	1 100	1 200	1 200
Wystawy	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Koncerty kameralne	500	500	500	500	1000	1000
Stałe formy pracy/zajęcia artystyczne/ w ciągu jednego tygodnia	200	300	400	500	550	550
Warsztaty	50	50	80	100	100	100
Uniwersytet Trzeciego Wieku	-	-	-	-	-	60
Seanse filmowe	-	-	100	200	300	400
Obchody rocznic i świąt państwowych	800	800	800	800	800	800

Źródło: Siemiatycki Ośrodek Kultury.

Biblioteka miejska dysponuje zaś urozmaiconym księgozbiorem literatury pięknej, popularnonaukowej oraz czasopism. Pełni również rolę edukacyjną, prowadząc zajęcia popularyzujące czytelnictwo wśród najmłodszych.

Tabela 61. Zaplecze biblioteczne w mieście Siemiatycze w latach 2002-2012 [liczba]

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Biblioteki i filie ogółem	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Czytelnicy w ciągu roku ogółem	4469	4429	4090	3974	3848	3643	3435	3312	3187	3144	2833
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	291	288	267	261	254	241	228	221	210	210	190
Księgozbiór	69276	69759	70823	72951	75298	77221	78196	78586	78618	79770	81299
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	20,3	19,7	16,9	18,3	21,2	21,5	20,1	21,0	20,7	20,7	20,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [12-09-2013].

Obserwuje się na tendencję spadkową w stosunku do 2002 roku liczby czytelników (tabela 61). Księgozbiór bibliotek natomiast się powiększa, co pokazują dane (z prawie 70000 woluminów do ponad 81000 w 2012 roku). Korzystanie z księgozbioru przez czytelników utrzymuje się na podobnym poziomie – około 20 sztuk w okresie roku na jednego wypożyczającego.

Tabela 62. Kina w Siemiatyczach w latach 2003-2012 [liczba]

Kina	2003	2004	2005	2010	2011	2012
Kina stałe	1	1	0	0	0	0
Seanse ogółem	57	82	17	19	10	28
Widzowie ogółem	1556	2542	818	505	200	415

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [12-09-2013].

Od 2005 roku Siemiatyczach funkcjonuje kino objazdowe (tabela 62). Seanse odbywają się 1-2 razy w miesiącu. Podejmowane są starania, aby w ofercie znalazła się także oferta dla szkół (w tym ekranizacja lektur szkolnych).

Tabela 63. Muzea w Siemiatyczach w latach 2002-2012 [liczba]

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Galerie, muzea łącznie z oddziałami	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zwiedzający galerie, muzea i oddziały	2000	1800	2550	8170	6627	5360	5400	5300	5500	6000	5400

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-09-2013].

W Siemiatyczach funkcjonuje Galeria Siemiatyckiego Ośrodka Kultury (dawniej Muzeum Regionalne). Prezentowane ekspozycje cieszą się dużym zainteresowaniem zwiedzających (tabela 63). Prezentowane są prace artystów, którzy swoje życie związali z terenem nadbużańskim. Galeria posiada trzy stałe ekspozycje: Józefa Charytona, Leonidasa Wiszenko, Ryszarda Brzeskiego oraz ekspozycję czasową prac Stefana Feista.

W mieście wydawany jest także Kurier Podlaski Głos Siemiatycz, pełniąc funkcję informacyjną i opiniotwórczą dla społeczności lokalnej.

►► Ośrodki sportowo-rekreacyjne

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Siemiatyczach (MOSiR) wykonuje zadania z zakresu sportu i rekreacji w mieście. Rokrocznie MOSiR jest organizatorem oraz współorganizatorem około 70 imprez. Ośrodek zarządza stadionem miejskim, kompleksem boisk oraz halą widowiskowo-sportową oraz Skateparkiem. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w miesiącach letnich prowadzi wypożyczalnię sprzętu wodnego na dużym zalewie, gdzie działa również kąpielisko strzeżone i dwa boiska do siatkówki plażowej. Przy małym zalewie funkcjonuje latem odkryty basen kąpielowy. Planuje się następujące inwestycje: budowę ciągu pieszo-rowerowego, budowę podestów widokowych, budowę linowego elektrycznego wyciągu nart wodnych wraz z obiektami (pomosty, kiosk obsługi), budowę amfiteatru i mola widokowego z częściowym zadaszeniem (deszczochron), modernizację, rozbudowę i nadbudowę budynku zaplecza socjalnego przy basenie oraz budowę drenażu na części terenów zielonych przy amfiteatrze, budowę zjeżdżalni wodnej zewnętrznej, przebudowę istniejącego boiska piłkarskiego o nawierzchni trawiastej, rozbudowę plaży miejskiej, w tym budowę mola z deszczochronami, hangarem na sprzęt wodny i budynku zaplecza z tarasem widokowym, modernizacji kąpieliska miejskiego wraz z komunikacją i infrastrukturą towarzyszącą.

W mieście funkcjonują następujące obiekty sportowe:

- ↳ Hala widowiskowo-sportowa przy ul. Świętojańska 25A, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Sala sportów walki przy hali widowiskowo-sportowej w Siemiatyczach.
- ↳ Kompleks boisk wielofunkcyjnych Moje Boisko ORLIK, ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Kompleks boisk ORLIK, ul. Ogrodowa 2, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Skatepark, ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Basen odkryty, ul. Grodzieńska (zalew nr 1), 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Stadion piłkarski z bieżnią lekkoatletyczną, ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Boisko syntetyczne do siatkówki, ul. Świętojańska 25A, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Boisko do koszykówki, ul. Świętojańska 25A, 17-300 Siemiatycze.
- ↳ Boisko do siatkówki plażowej (sz.2), ul. Sportowa, 17-300 Siemiatycze nad zalewem nr 2.
- ↳ Korty tenisowe ceglaste (szt. 2), ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze.

Planuje się następujące inwestycje na rzecz rozwoju infrastruktury sportowej w mieście Siemiatycze:

- ↳ budowa krytej pływalni (planowany czas realizacji: 2014-2016)
- ↳ przebudowa boisk sportowych przy Zespole Szkół przy ul. gen. Wł. Andersa (planowany czas realizacji: 2014–2015),
- ↳ budowa zjeżdżalni i wyciągu nart wodnych (planowany czas realizacji: 2015-2017).

Na terenie miasta Siemiatycze działa także wiele klubów reprezentujących różne dyscypliny sportu. Są to:

- ↳ Miejski Klub Sportowy „Cresovia” Siemiatycze.
- ↳ Uczniowski Klub Sportowy „Danex” Siemiatycze.
- ↳ Uczniowski Klub Sportowy „Kangur” Siemiatycze.
- ↳ Uczniowski Klub Sportowy „Lider” Siemiatycze.
- ↳ Uczniowski Klub Sportowy „Promyk” Siemiatycze.
- ↳ Uczniowski Klub Sportowy „Żaczek” Siemiatycze.
- ↳ Uczniowski Klub Sportowy „Żak” Siemiatycze.
- ↳ Katolicki Klub Sportowy „Orzeł” Siemiatycze.
- ↳ Podlaskie Zrzeszenie Motorowo-Turystyczne.
- ↳ Nadbużański Klub Motorowy w Siemiatyczach.

- ↳ Towarzystwo Sportowe Siemiatycze.
- ↳ Akademia Sztuk Walki i Fitnessu „ANDY” Andrzej Nowaczuk.
- ↳ Klub brydża sportowego; Klub szachowy przy Siemiatyckim Ośrodku Kultury.
- ↳ Polski Związek Wędkarski – Koło Siemiatycze.
- ↳ Dzielnicowy Klub Sportowy DKS „Łojki” w Siemiatyczach.
- ↳ Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Sprinter” Siemiatycze.

Tabela 64. Kluby sportowe w mieście Siemiatycze na przestrzeni lat 2008-2012 [liczba]

Wyszczególnienie	2008	2010	2012
Kluby	9	6	8
Sekcje sportowe	17	12	15
Członkowie	756	334	541
Ćwiczący	662	374	536
Trenerzy	12	5	11
Instruktorzy sportowi	10	9	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-05-2013].

W latach 2008-2010 liczba klubów sportowych znacząco zmalała, podobnie jak liczba członków ćwiczących i trenerów (tabela 64). W latach 2010-2012 wyraźnie zauważalny jest wzrost zainteresowania kulturą fizyczną w mieście Siemiatycze.

▶▶ Turystyka i zabytki

Na terenie miasta Siemiatycze i okolic zlokalizowanych jest wiele atrakcji turystycznych oraz zabytków wartych obejrzenia. Rokrocznie na teren miasta przyjeżdża coraz więcej turystów chcących w zaciszu przyrody spędzić wolny czas. Istnieć zatem musi infrastruktura pozwalająca na dogodną eksplorację tychże miejsc oraz możliwość spędzenia czasu wolnego w dogodnych warunkach. Liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania w Siemiatyczach na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat nieznacznie się powiększyła (tabela 65).

Tabela 65. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Siemiatyczach w latach 2002-2012 [liczba]

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obiekty ogółem	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	5
Miejsca noclegowe ogółem	69	84	70	83	77	84	80	81	87	92	147
Korzystający z noclegów ogółem	2645	3079	3605	3611	3316	3771	4760	5989	5332	5353	6566
Udzielone noclegi ogółem	6821	8180	5042	5416	8412	9138	7726	10477	8804	8218	9691

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u, www.stat.gov.pl [20-09-2013].

Liczba osób korzystających z noclegów się zwiększa, ale skraca się średni czas pobytu (stosunek liczby udzielonych noclegów do liczby korzystających z noclegów). W mieście Siemiatycze występują także obiekty noclegowe nieskatygoryzowane (pokoje gościnne, tania baza noclegowa w miejskim gimnazjum). Z danych pozyskanych z Urzędu Miasta wynika, że w 2012 roku miasto dysponowało łączną liczbą 300 miejsc noclegowych (w tym 110 głównie w sezonie wakacyjnym oraz w okresie ferii zimowych i świątecznych).

Do najważniejszych zabytków miasta Siemiatycze zalicza się:

1. Dawna oranżeria (tak zwany dom ogrodnika) – fragment po pałacu księżnej Anny Jabłonowskiej.
2. Kaplica cmentarna pod wezwaniem św. Anny.
3. Kaplica cmentarna ewangelicka.
4. Dawny zespół klasztorny misjonarzy.
5. Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.
6. Cerkiew p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła.
7. Dawna synagoga żydowska.
8. Dawny dom talmudyczny Siemiatyckiej Gminy Żydowskiej.

Na terenie miasta możliwa jest realizacja różnych form turystyki: biznesowej (konferencje, kongresy, szkolenia, targi), kulturowej (zwiedzanie, turystyka religijna, wydarzenia kulturalne, muzyczne, sportowe), aktywnej (z wykorzystaniem istniejących obiektów sportowych). Przez miasto Siemiatycze prowadzi ścieżka edukacyjno-przyrodnicza, obejmująca najcenniejszy przyrodniczo element krajobrazu miasta, wśród nich dwa pomniki przyrody. Całkowita długość ścieżki wynosi ok. 4,5 km.

Od lipca 2013 roku w mieście działa Punkt Informacji Turystycznej (przy Placu Jana Pawła II). Jego celem jest kompleksowa obsługa turystów (udzielanie informacji, usługi przewodnickie, sprzedaż wydawnictw turystycznych, sprzedaż biletów na imprezy kulturalne i sportowe oraz inicjowanie i stymulowanie aktywności społecznej podnoszącej atrakcyjność turystyczną miasta). W lipcu 2013 roku punkt odwiedziło 336 osób (w tym udzielono 98 usług przewodnickich), w sierpniu 536 osób (w tym 257 usług przewodnickich).

wnioski z diagnozy

Wnioski z diagnozy

Kapitał ludzki

1. Stałym trendem jest spadek liczby ludności oraz starzenie się społeczeństwa – wskazuje na to analiza liczby ludności w latach 2007-2012 oraz prognoza liczby ludności do 2020 roku.
2. Zmieniają się proporcje ludności w wieku przedprodukcyjnym (ubywa), produkcyjnym (ubywa) oraz poprodukcyjnym (przybywa).
3. Zmiany demograficzne wymuszają reorganizację profilu usług świadczonych przykładowo przez sektor ochrony zdrowia – w kierunku osób starszych (także rozwój usług opiekuńczych i opieki długookresowej).
4. Silny wpływ na kapitał ludzki miasta Siemiatycze mają migracje (szczególnie dotyczy to ludzi młodych); mieszkańcy wyjeżdżają za granicę w celach zarobkowych lub do dużych aglomeracji miejskich w Polsce. Niezbędne jest podejmowanie działań zachęcających do powrotu mieszkańców Siemiatycz zza granicy i inwestowania zarobionych za granicą pieniędzy.
5. System wsparcia osób bezrobotnych jest mało efektywny; bezrobocie dotyczy głównie osób młodych (często z wyższym wykształceniem); wydłuża się czas pozostawania bez pracy; należy zwrócić uwagę na aktywizowanie zawodowe osób 50+ (zagrożonych wykluczeniem).
6. W mieście występuje ukryte bezrobocie.
7. W mieście występuje względnie mała liczba przedsiębiorstw. Wiele z nich to mikro przedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa (rozwinęta przedsiębiorczość indywidualna).
8. Należy podjąć działania w celu usprawnienia systemu edukacji (przykładowo: kształcenie na potrzeby lokalnych przedsiębiorców, kształcenie ustawiczne).
9. Należy rozwijać instytucje otoczenia biznesu, które wspierają kreowanie przedsiębiorczości w środowisku lokalnym (w tym przykładowo: Miejskie Centrum Informacji Gospodarczej, Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich).
10. Należy wpierać współpracę między lokalnymi przedsiębiorstwami.
11. Lokalna struktura gospodarki ogranicza wdrażanie nowych technologii i generowanie innowacji.
12. Proponuje się utworzenie Siemiatyckiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

▶▶▶ Kapitał rzeczowy

1. Na terenie miasta istnieje dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (sanitarna, wodociągowa, gazowa, telekomunikacyjna)
2. Atutem jest tranzytowe położenie miasta, problemem: jakość dróg. Należy podjąć działania na rzecz rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego.
3. Na terenie miasta brakuje uzbrojonych terenów inwestycyjnych pod budowę nowych inwestycji produkcyjno-usługowych.
4. Szansą rozwojową jest planowana rozbudowa drogi ekspresowej S19.
5. Na terenie miasta brakuje rezerw mieszkań komunalnych i socjalnych. Istniejące wymagają modernizacji i wyposażenia w niezbędną infrastrukturę.
6. Nastąpił spadek inwestycji związanych z zabudową wielorodzinną.
7. W mieście brakuje obwodnicy. Ze względu na tranzytowe położenie przez miasto przewożone są towary, w tym substancje niebezpieczne, co jest potencjalnym źródłem zagrożeń.
8. Brakuje ścieżek pieszo-rowerowych. Miasto podjęło już starania w tym zakresie – w trakcie realizacji jest projekt zagospodarowania turystycznego zalewów (w tym budowa ścieżek pieszo-rowerowych wokół zalewów).
9. Miasto posiada system monitoringu.
10. Została zmodernizowana sieć oświetleniowa miasta.

▶▶▶ Kapitał przyrodniczy

1. Atutem miasta jest duża lesistość, zieleń miejska, sztuczne zbiorniki retencyjne oraz czyste środowisko.
2. Podejmowane są działania proekologiczne (przykładowo budowa Biogazowni).
3. Należy wspierać i promować wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

▶▶▶ Kapitał społeczny

1. Siemiatycze są miastem o niskiej przestępczości i dobrze funkcjonującej ochronie przeciwpożarowej.
2. W mieście funkcjonują systemowe rozwiązania na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym.
3. Brakuje kompleksowej oferty turystyczno-rekreacyjnej skierowanej do rodzin z dziećmi, młodzieży, seniorów.
4. Brak produktu turystycznego; miasto ma ciekawą historię, co może wykorzystać turystycznie.
5. W mieście należy rozwijać system wsparcia dzieci i młodzieży z rodzin emigranckich.
6. Należy wspierać działalność organizacji pozarządowych; profil działalności organizacji działających w mieście jest różnorodny.
7. Należy podtrzymywać inicjatywy na rzecz integracji społeczności lokalnych.

efekty realizacji
Strategii rozwoju
miasta Siemiatycze
na lata 2003-2013

Efekty realizacji „Strategii rozwoju miasta Siemiatycze na lata 2003-2013”

Stan realizacji „Strategii rozwoju miasta Siemiatycze na lata 2003-2013” prezentuje tabela 66.

Tabela 66. Stan realizacji „Strategii rozwoju miasta Siemiatycze na lata 2003-2013”

Cel strategiczny	Zadanie zrealizowane lub w trakcie realizacji	Zadanie niezrealizowane	Komentarz
1. Rozwój nowoczesnej infrastruktury z uwzględnieniem ochrony środowiska	1.A. Poprawa jakości dróg, zrealizowany niemal w całości w zakresie zadań: 1.A.1. Modernizacja dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez miasto. 1.A.2. Modernizacja skrzyżowań dróg poprzez ich skanalizowanie. 1.A.4. Modernizacja dróg miejskich. 1.A.5. Tworzenie nowych miejsc parkingowych. 1.A.6. Tworzenie ciągów pieszo-rowerowych.	1.A.3. Budowa obwodnicy miejskiej w ciągu drogi krajowej E19.	Przeprowadzono konsultacje społeczne w zakresie koncepcji przebiegu obwodnicy miasta Siemiatycze, jednakże sama budowa uzależniona jest od decyzji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Zadanie zostało wpisane do realizacji w perspektywie 2013-2020.
	1.B. Racjonalizacja źródeł i zużycia energii: 1.B.3. Termomodernizacja odbiorników ciepła (w szczególności budynków użyteczności publicznej i komunalnych zasobów mieszkaniowych).	1.B.1. Modernizacja źródeł ciepła poprzez upowszechnienie zasilania gazem ziemnym i modernizacja sieci ciepłowniczych. 1.B.2. Wdrożenie programu promocji oszczędzania energii.	

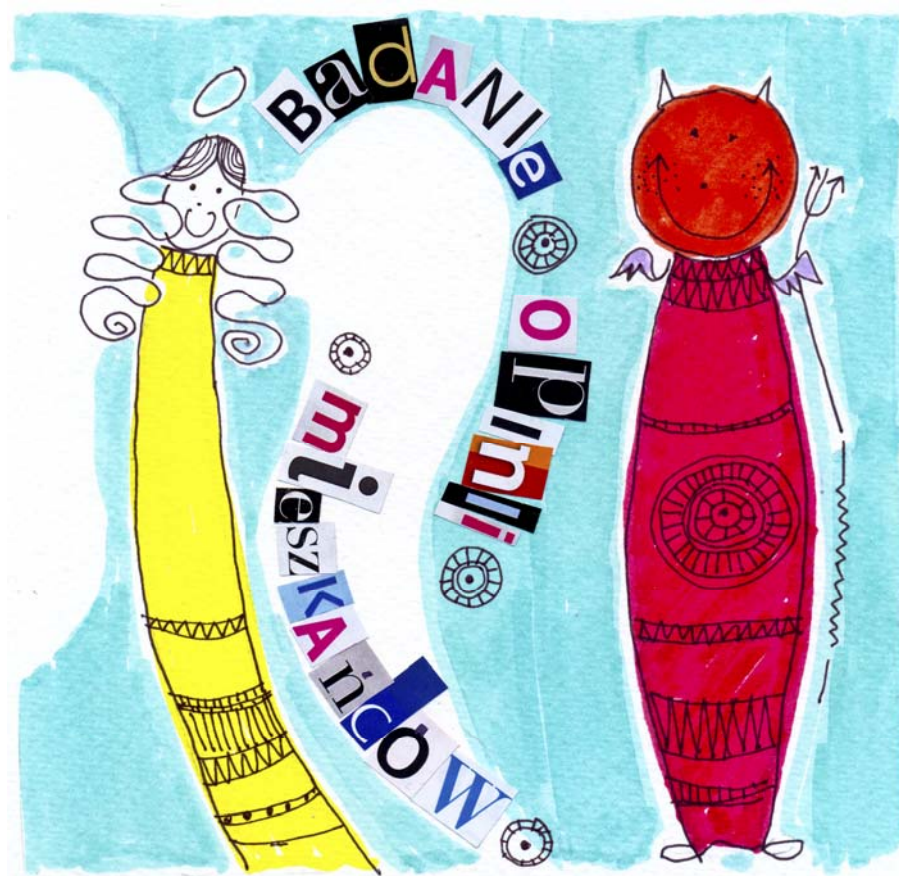
Cel strategiczny	Zadanie zrealizowane lub w trakcie realizacji	Zadanie niezrealizowane	Komentarz
	<p>1.C. Ochrona środowiska:</p> <p>1.C.1. Zakończenie modernizacji oczyszczalni ścieków.</p> <p>1.C.2. Rozbudowa sieci kanalizacji do objęcia 100% zwartej zabudowy.</p> <p>1.C.3. Opracowanie i wdrożenie programu recyklingu odpadów oraz programu utylizacji odpadów toksycznych i specjalnych.</p> <p>1.C.5. Modernizacja wodociągu.</p> <p>1.C.6. Likwidacja lokalnych punktów zanieczyszczeń powietrza, ziemi i wód.</p> <p>1.C.7. Poprawa estetyki terenów miejskich, skwerów, zieleńców oraz budowa elementów małej architektury.</p> <p>1.C.8. Rekultywacja i rewaloryzacja cennych elementów przyrodniczych w mieście – strona zachodnia zalewów i ich otoczenia: Kamionka, zalew II i III.</p>	<p>1.C.4. Modernizacja lub budowa nowego zakładu utylizacji odpadów.</p>	<p>Zadania mają charakter ciągły i są systematycznie realizowane. Założono kontynuowanie zadań w latach 2013-2020.</p>
	<p>1.D. Rozwój pozostałej infrastruktury technicznej:</p> <p>1.D.1. Odnowa centrum miasta poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej i inwestycyjnej.</p> <p>1.D.2. Rozwój nowoczesnych łącz i komunikacji cyfrowej.</p> <p>1.D.3. Konserwacja istniejących elementów infrastruktury miejskiej i ich unowocześnianie (oświetlenie ulic, rowy melioracyjne, hydranty i inne).</p> <p>1.D.4. Budowa zintegrowanego systemu monitorowania bezpieczeństwa publicznego.</p>		<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>
2. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia	<p>2.A. Otwarcie inwestycyjne:</p> <p>2.A.1. Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów miasta.</p> <p>2.A.4. Przygotowanie i uzbrojenie terenów pod działalność produkcyjną – Wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych na inwestycje.</p>	<p>2.A.2. Utrzymanie systemu preferencji dla inwestorów w bazę noclegową.</p> <p>2.A.3. Wdrożenie systemu preferencji dla nowych firm aktywnie inwestujących, szczególnie w branży przetwórstwa rolno-spożywczego.</p> <p>2.A.5. Promocja działalności eksportowej i ułatwienie dostępu do ofert kooperacyjnych.</p> <p>2.A.6. Podjęcie działań na rzecz utworzenia przejść granicznych, w tym towarowych, blisko Siemiatycz.</p>	<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>
	<p>2.B. Zwiększenie dostępu do kapitału:</p> <p>2.B.2. Promocja dostępnych źródeł finansowania i dofinansowania działalności gospodarczej.</p>	<p>2.B.1. Przystąpienie do funduszu pożyczkowego lub poręczeniowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.</p>	<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020 (w zakresie promocji dostępnych źródeł finansowania działalności gospodarczej).</p>

Cel strategiczny	Zadanie zrealizowane lub w trakcie realizacji	Zadanie niezrealizowane	Komentarz
	<p>2.C. Współpraca z przedsiębiorcami:</p> <p>2.C.1. Podjęcie współpracy ze związkami pracodawców, klubami biznesu, izbami handlowymi, wspólna organizacja targów pogranicza (częściowa realizacja).</p> <p>2.C.2. Wspieranie wdrażania nowoczesnych systemów zarządzania jakością (szczególnie ISO), zarządzania środowiskiem i BHP (rozpoczęcie realizacji).</p>	<p>2.C.3. Opracowanie i wdrożenie programu obsługi absolwentów w zakresie podejmowania działalności gospodarczej.</p>	<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>
3. Rozwój usług publicznych	<p>3.A. Rozwój edukacji dzieci i młodzieży:</p> <p>3.A.2. Wprowadzenie systemu stypendiów miejskich.</p> <p>3.A.3. Udostępnienie zasobów szkolnych poza godzinami nauki.</p> <p>3.A.4. Wspieranie rozwoju kadry pedagogicznej.</p> <p>3.A.5. Wsparcie udziału młodzieży w projektach międzynarodowych.</p>	<p>3.A.1. Utworzenie nowych szkół średnich lub nowych kierunków nauczania, np. w zakresie obsługi turystyki i języków obcych.</p>	<p>Zdania na rzecz poprawy jakości kształcenia będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>
	<p>3.B. Rozwój edukacji dorosłych:</p> <p>3.B.1. Propagowanie kształcenia ustawicznego – szkolenia (w tym e-learningowe) dla seniorów.</p> <p>3.B.2. Promocja szkoleń w zakresie ekologii, przedsiębiorczości, turystyki, szczególnie dofinansowanych ze środków UE – ustawiczne szkolenia dla przedsiębiorców realizowane we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, jak też programy edukacyjne dla wszystkich mieszkańców w zakresie ekologii, w tym gospodarki odpadami.</p>		<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>
	<p>3.C. Rozwój funkcji sportowo-rekreacyjnych:</p> <p>3.C.1. Budowa lub adaptacja obiektu na potrzeby hali widowiskowo-sportowej.</p> <p>3.C.3. Wspieranie tworzenia klubów sportowych.</p>	<p>3.C.2. Budowa krytej pływalni.</p> <p>3.C.4. Budowa rowerowego szlaku turystycznego Siemiatycze-Grabarka-Mielnik-Drohiczyn-Ostrożany-Siemiatycze.</p>	<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>
	<p>3.D. Spójność społeczna:</p> <p>3.D.1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego (w latach 2003-2013 wybudowano dwa budynki wielorodzinne w tym jeden budynek komunalny przy ulicy T. Kościuszki oraz jeden socjalny przy ulicy Ar. Krajowej, ponadto ZMK Sp. zoo. w imieniu miasta dąży do należytego utrzymania użytkowania budynków będących w zasobach komunalnych).</p> <p>3.D.2. Rozwój profilaktyki medycznej, lecznictwa i rehabilitacji – oddanie do użytkowania hali widowiskowo-sportowej jako formy dostępu do rehabilitacji oraz profilaktyki medycznej.</p> <p>3.D.5. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych na ulicach i obiektach użyteczności publicznej.</p> <p>3.D.6. Rozwój profilaktyki uzależnień i infrastruktury towarzyszącej tej profilaktyce.</p>	<p>3.D.3. Rozwój pozainstytucjonalnych form pomocy i opieki społecznej.</p> <p>3.D.4. Współpraca w zakresie rozbudowy domu pomocy społecznej.</p> <p>3.D.7. Współpraca na rzecz utrzymania i unowocześnienia szpitala oraz rozwoju usług medycznych.</p>	<p>Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.</p>

Cel strategiczny	Zadanie zrealizowane lub w trakcie realizacji	Zadanie niezrealizowane	Komentarz
4. Poprawa sprawności administracji i tworzenie pozytywnego wizerunku miasta	4.A. Promocja miasta:		Zdania będą kontynuowane w latach 2013-2020.
	4.A.1. Utworzenie stanowiska pracy do spraw promocji miasta i opracowywanie produktów promujących miasto.		
	4.A.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego.		
	4.A.3. Opracowanie i rozwój strategicznej imprezy promocyjnej miasta.		
	4.A.4. Promocja różnorodności kulturowej miasta.		
	4.B. Sprawność w administracji i komunikacji społecznej:		
	4.B.1. Przygotowanie kadr do wykorzystania środków strukturalnych UE oraz z programów wspólnotowych.	4.B.4. Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego, w tym przy realizacji inwestycji gminnych.	
	4.B.2. Udział w komunalnych związkach gminnych.		
	4.B.3. Zinformatyzowanie usług administracyjnych obsługi mieszkańców.		

Źródło: informacje uzyskane z Urzędu Miasta Siemiatycze.

Większość zadań planowana do realizacji w latach 2003-2013 została zrealizowana lub też rozpoczęto ich realizację. Wiele z nich ma charakter ciągły i będzie kontynuowana w kolejnej perspektywie programowej (2013-2020).

wyniki badania opinii
mieszkańców na temat
warunków i jakości życia
w mieście Siemiatycze
i powiecie siemiatyckim

Wyniki badania opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w mieście Siemiatycze i powiecie siemiatyckim

▶▶▶ Wprowadzenie

Badanie opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w mieście Siemiatycze i powiecie siemiatyckim zostało przeprowadzone od 10 marca 2013 – 10 kwietnia 2013.

▶▶▶ Opis metody badawczej

Badanie opinii mieszkańców miasta Siemiatycze i powiatu siemiatyckiego wynikają z przyjętej strategii realizacji umowy. Wykonawcy uznali, że właściwe, pełne projektowanie przyszłych kierunków rozwoju jest możliwe jedynie z aktywnym udziałem mieszkańców. Przyjęto więc partycypacyjny, „uspołeczniony” sposób realizacji. Najbardziej adekwatną metodą pozyskania opinii są badania ankiet. Zastosowano następujące sposoby dotarcia do potencjalnych respondentów:

- ↳ drogą internetową – link do ankiety zamieszczono na stronie internetowej Instytutu Transferu Wiedzy i Innowacji sp. z o.o., na oficjalnej stronie internetowej miasta Siemiatycze oraz Starostwa Powiatowego; link do ankiety został także mailowo przekazany do pracowników Urzędu Miejskiego, Starostwa Powiatowego oraz urzędów gmin wchodzących w skład powiatu;
- ↳ za pomocą bezpośredniej dystrybucji – formularz papierowy ankiety rozpowszechniono w przedszkolach i szkołach (podstawowych, gimnazjalnych i średnich) wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu (wypełniali członkowie rodzin dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli), w Starostwie Powiatowym oraz wybranych jednostkach podległych miastu i starostwu.

Ostatecznie w badaniu wzięło udział 173 mieszkańców miasta Siemiatycze (142 osoby wypełniły ankietę papierową, a 31 elektroniczną).

Narzędziem badawczym był standaryzowany kwestionariusz ankiety, zatytułowany „Badanie opinii mieszkańców na temat warunków i jakości życia w mieście Siemiatycze i powiecie siemiatyckim”. Narzędzie było wspólne dla mieszkańców miasta i powiatu. Odpowiedzi były agregowane w układzie jednostek terytorialnych. Założenia badawcze i konstrukcja formularza ankiety była konsultowana z Zamawiającym (wyznaczonymi pracownikami Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach) oraz z pracownikami Urzędu Miejskiego w Siemiatyczach.

Ankieta pozwoliła zbadać:

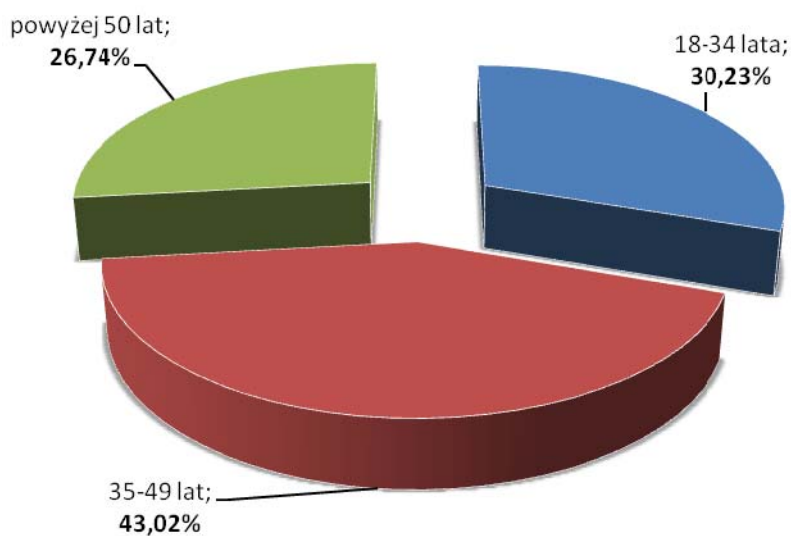
- ↳ poziom zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze (bliskim otoczeniu) oraz powiecie siemiatyckim (dalszym otoczeniu);
- ↳ zainteresowanie sprawami miasta i powiatu;
- ↳ ocenę poziomu rozwoju miasta;
- ↳ ocenę zaspokojenia potrzeb mieszkańców Siemiatycz.

Mieszkańcy wskazali także główne problemy oraz oczekiwane kierunki rozwoju.

►►► Charakterystyka próby badawczej

Zdecydowana większość (97,64%) badanych stanowiły kobiety. W badaniu wzięło jedynie 2,36% mężczyzn. W grupie badanych mieszkańców miasta Siemiatycze 30,23% stanowili ludzie młodzi (w wieku 18-34 lata), 43,02% osoby w średnim wieku (35-49 lat), a osoby starsze (powyżej 50 lat) stanowiły 26,74%, (rysunek 10).

Rysunek 10. Struktura wiekowa respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Wśród ankietowanych przeważają osoby z wyższym wykształceniem (76,74%). Pozostałe grupy są reprezentowane w sposób następujący: z wykształceniem średnim – 13,95%, pomaturalnym – 4,65%, zawodowym – 3,49% oraz z podstawowym 1,16%.

Dominującym modelem gospodarstwa domowego reprezentowanym przez respondentów jest rodzina czteroosobowa (32,35%), ale, co ciekawe, aż 20% respondentów posiada rodziny pięcioosobowe lub większe. Ponad 27% respondentów jest członkami rodzin trzyosobowych, niemal 13% dwuosobowych, a ponad 7% ankietowanych prowadzi gospodarstwo domowe jednoosobowe (tabela 67).

Tabela 67. **Wielkość gospodarstwa domowego respondentów [%]**

Wielkość gospodarstwa domowego				
Jednoosobowe	Dwuosobowe	Trzyosobowe	Czteroosobowe	Pięcioosobowe i więcej
7,65	12,94	27,06	32,35	20,00

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci dobrze (41,52%) lub bardzo dobrze (5,26%) ocenili własną sytuację materialną. Blisko połowa (49,71%) uznała ją za średnią. Źle lub bardzo źle swój status materialny określiło jedynie nieco ponad 3% badanych.

Niemal wszyscy badani zamieszkują w mieście Siemiatycze od urodzenia (93,33%).

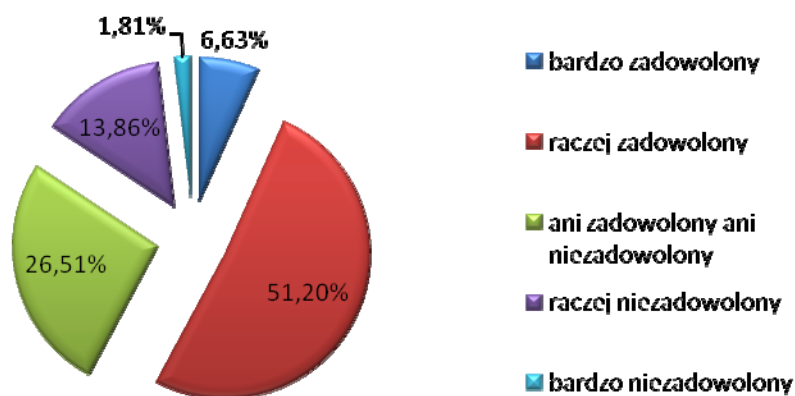
W metryczce ankiety pojawiło się także pytanie dotyczące migracji. Z badań wynika, że jedynie blisko 35% respondentów wyjeżdżało lub stale wyjeżdża za granicę. Ponad 60% z nich wyjeżdżało już 5 razy lub więcej (z różnym czasem pobytu). Główny kierunek migracji to Belgia. Co ciekawe – 65% wyjeżdża w celach zarobkowych, ale 32% jako powód wskazało edukację.

▶▶▶ Wyniki badań

▶▶ Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze i powiecie siemiatyckim

Mieszkańcy miasta Siemiatycze są raczej zadowoleni z życia w mieście Siemiatycze (tak odpowiadało 51,20% badanych). Ponad 6% respondentów jest bardzo zadowolonych, a jedynie około 15% źle ocenia miasto jako dobre miejsce do życia. Nieco ponad 26% respondentów nie miało zdania na ten temat (rysunek 11).

Rysunek 11. Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze

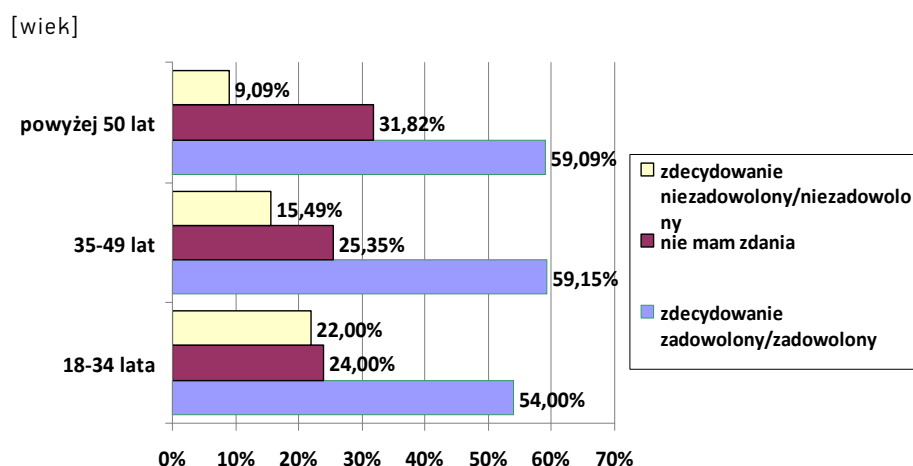

Źródło: opracowanie własne.

Udzieloną odpowiedź zbadano pod względem cech respondentów. W każdej grupie wiekowej ponad 50% badanych wyrażała zadowolenie z życia w mieście Siemiatycze. Warto zwrócić uwagę na dość wysoki wskaźnik odpowiedzi negatywnych wśród młodych ludzi w wieku 18-34 lata. Ponad 20% z nich jest niezadowolonych z życia w mieście (rysunek 12).

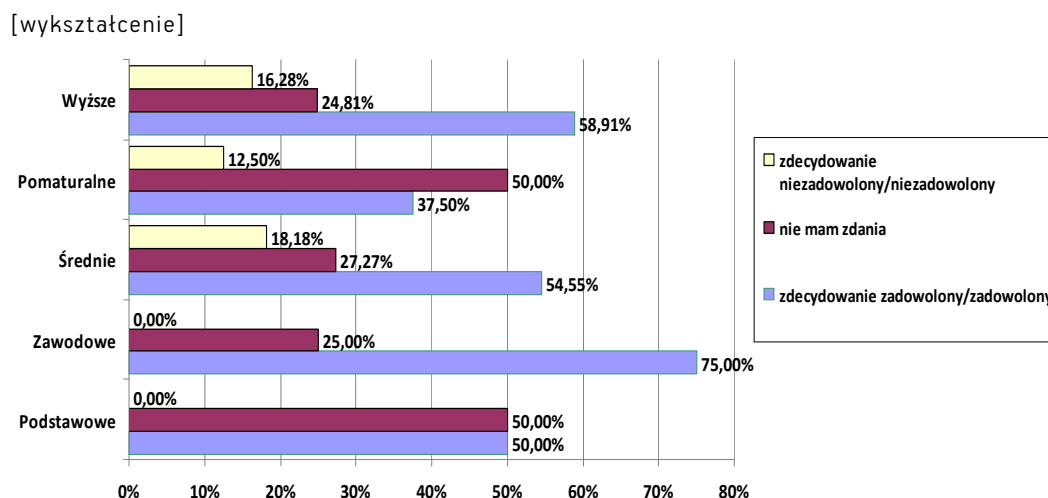
Ze względu na wykształcenie najbardziej zadowoloną z życia w mieście Siemiatycze jest grupa osób posiadających wykształcenie zawodowe. Im wyższe wykształcenie (średnie, pomaturalne i wyższe) tym wyraźniej ludzie wyrażali opinię na temat niezadowolenia z życia w mieście (rysunek 13).

Rysunek 12. Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze ze względu na zróżnicowanie wiekowe

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 13. Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze ze względu na wykształcenie

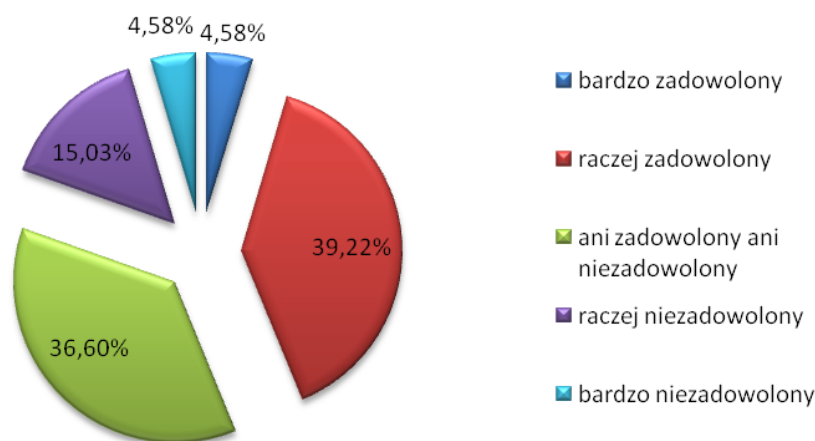
Źródło: opracowanie własne.

Bardziej zadowoleni z życia w mieście Siemiatycze są mężczyźni (66% badanych) niż kobiety (59%). Wśród kobiet 15% badanych udzieliło odpowiedzi negatywnych. Żaden z badanych mężczyzn nie wyraził niezadowolenia z życia w mieście, 33% z nich nie miało zdania na ten temat.

Ciekawe jest także to, że bardziej zadowoleni są ci, którzy wyjeżdżają w celach zarobkowych lub turystycznych za granicę (62%) niż ci którzy nie wyjeżdżają (55%).

Mieszkańcy miasta Siemiatycze zostali poproszeni o ocenę zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim. Odpowiedzi respondentów były mniej optymistyczne. Jedynie nieco ponad 40% badanych jest zadowolonych lub bardzo zadowolonych, 36% nie miało zdania a około 20% było raczej niezadowolonych lub też bardzo niezadowolonych. Taki układ odpowiedzi w stosunku do oceny zadowolenia z życia w mieście jest dość charakterystyczny. Ludzie zazwyczaj bardziej utożsamiają się z bliskim otoczeniem (gminą, miastem), a mniej z otoczeniem dalszym (powiatem, województwem), (rysunek 14).

Rysunek 14. Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim

Źródło: opracowanie własne.

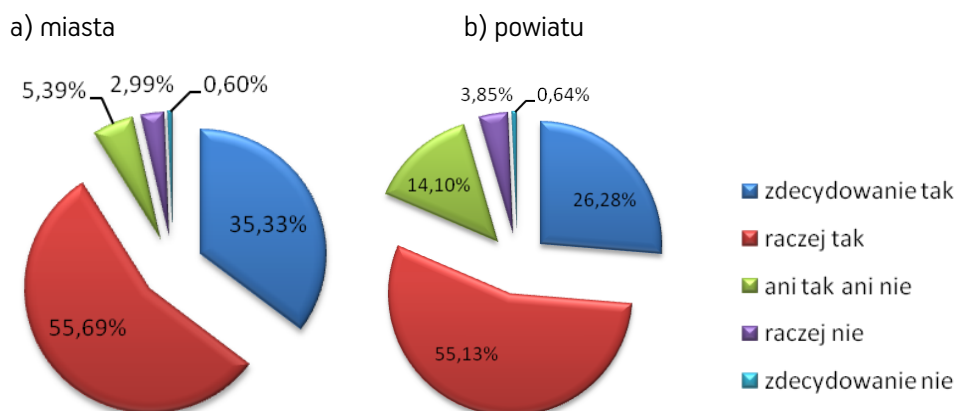
Potwierdzenie tej tezy znajduje się w odpowiedziach respondentów na kolejne pytania. Mieszkańcy Siemiatycz są raczej zainteresowani lub zdecydowanie zainteresowani sprawami miasta (91,02%), a w mniejszym stopniu sprawami powiatu (81,41%).

►► Zainteresowanie sprawami miasta i powiatu

Mieszkańcy miast i powiatu są zainteresowani sprawami lokalnymi (rysunek 15). Zainteresowanie wyrażają poprzez²⁴:

- ↳ czytanie lokalnej gazety, na przykład „Głos Siemiatycz”, Informator Gminny (Mielnik) – 90%;
- ↳ odwiedzanie oficjalnej strony internetowej miasta – 40%;
- ↳ oglądanie programów lokalnej telewizji regionalnej, na przykład: e-tv Bug, TV Białystok – 44%;
- ↳ słuchanie serwisu informacyjnego w lokalnych rozgłośniach radiowych – 35%;
- ↳ odwiedzanie oficjalnej strony internetowej starostwa powiatowego – 45%;
- ↳ czytanie informacji na tablicach ogłoszeń – 45%;
- ↳ uczestnictwo w spotkaniach mieszkańców z władzami lokalnymi – 15%;
- ↳ próby aktywizacji najbliższego otoczenia do działania na rzecz rozwoju miasta – 10%;
- ↳ uczestnictwo w wyborach władz samorządowych – 58%;
- ↳ działania w małych grupach na rzecz miasta (stowarzyszenia, kluby, fundacje) – 8%.

Rysunek 15. Ocena zainteresowania sprawami miasta i powiatu

Źródło: opracowanie własne.

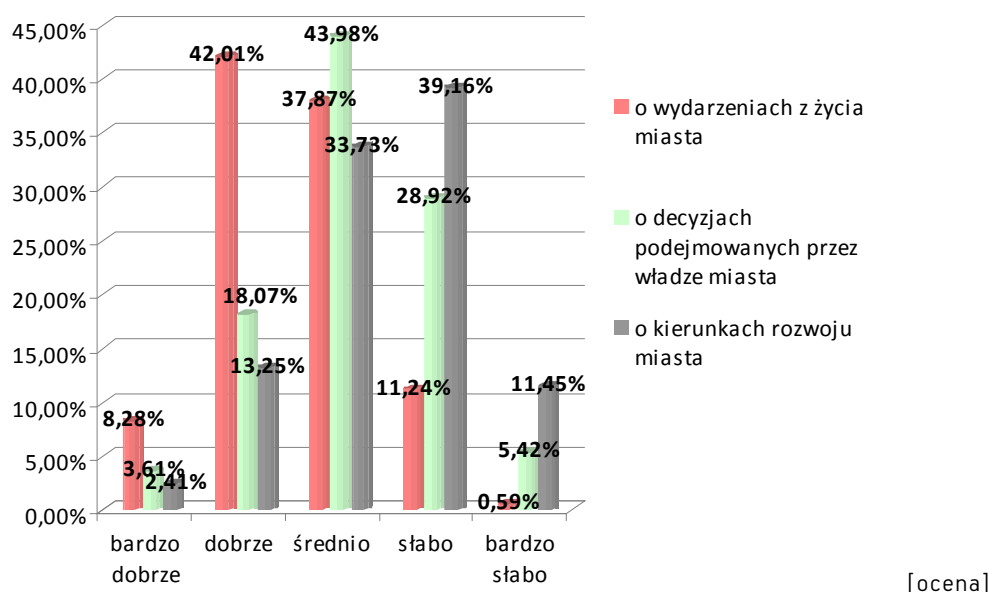
²⁴ Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

►► Ocena stopnia poinformowania o wydarzeniach, decyzjach i kierunkach rozwoju miasta

Badani mieszkańcy miasta uznali, że są bardzo dobrze lub dobrze poinformowani o wydarzeniach z życia miasta (50,3%), słabiej o decyzjach podejmowanych przez miasto (21,69%), a naj słabiej o kierunkach rozwoju miasta (jedynie 15,66%), (rysunek 16).

O wydarzeniach z życia miasta naj słabiej są poinformowani respondenci z wykształceniem podstawowym oraz zawodowym, a także ludzie młodzi (18-34 lata). Najmniejszą wiedzę o decyzjach podejmowanych przez władze miasta oraz o kierunkach rozwoju posiadają ludzie młodzi oraz w wieku średnim (35-49 lat) oraz z wykształceniem podstawowym, średnim i pomaturalnym.

Rysunek 16. Ocena stopnia poinformowania w mieście Siemiatycze

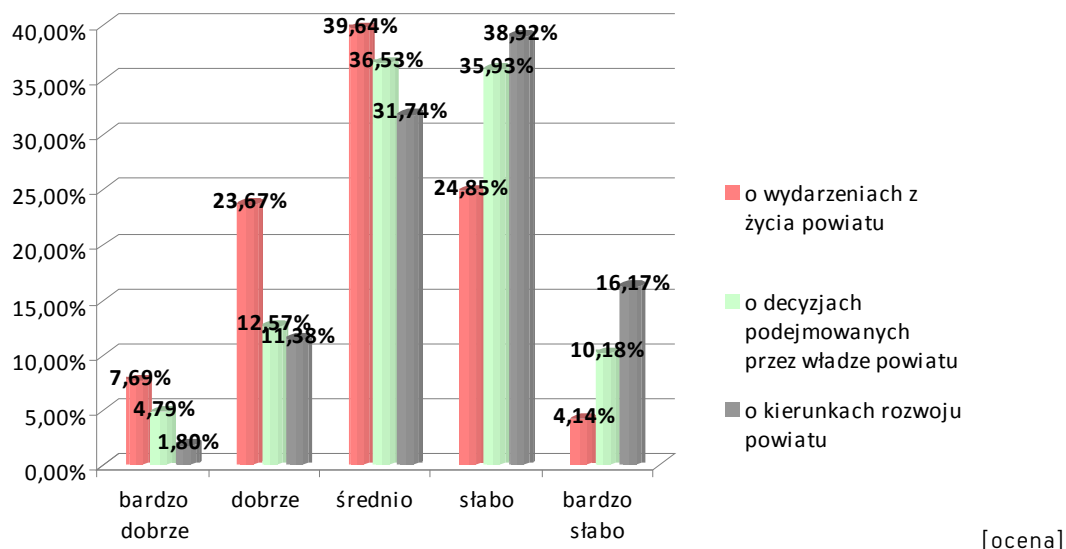

Źródło: opracowanie własne.

Mieszkańcy miasta mają mniejszą wiedzę o wydarzeniach, decyzjach i kierunkach rozwoju powiatu:

- ↳ o wydarzeniach z życia powiatu (31,36%);
- ↳ o decyzjach podejmowanych przez władze powiatu (17,37%);
- ↳ o kierunkach rozwoju powiatu (jedynie 13,17%), (rysunek 17).

Rysunek 17. Ocena stopnia poinformowania w powiecie siemiatyckim

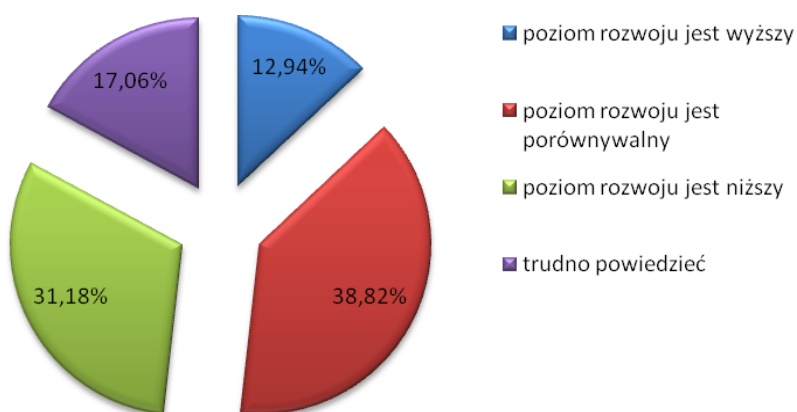

Źródło: opracowanie własne.

►► Ocena poziomu rozwoju oraz najważniejszych problemów miasta Siemiatycze i powiatu siemiatyckiego

Ponad 38% badanych uważa, że poziom rozwoju miasta Siemiatycze na tle innych gmin powiatu siemiatyckiego jest porównywalny, a blisko 13% uznało, że jest wyższy. Ponad 31% respondentów oceniło, że poziom rozwoju miasta jest niższy niż pozostałych gmin powiatu siemiatyckiego (rysunek 18).

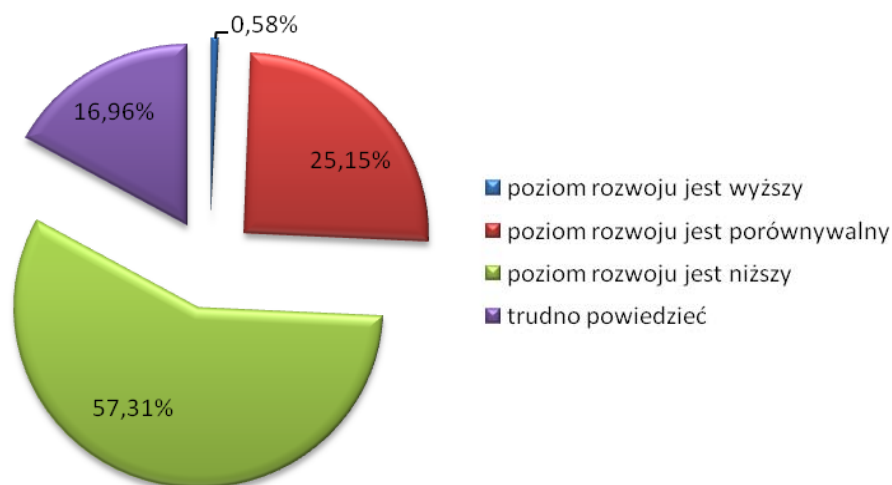
Rysunek 18. Ocena poziomu rozwoju miasta Siemiatycze na tle innych gmin powiatu siemiatyckiego

Źródło: opracowanie własne.

Na uwagę zasługują bardzo negatywne oceny poziomu powiatu na tle innych powiatów województwa podlaskiego. Ponad 57% badanych respondentów uznało, że jest on niższy, 25% określiło jako porównywalny, a jedynie niecałe 0,6% że jest on wyższy (rysunek 19).

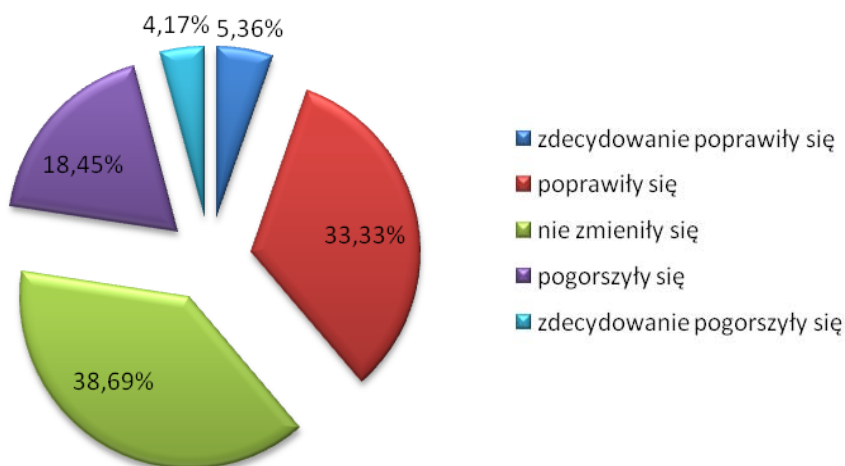
Rysunek 19. Ocena poziomu rozwoju powiatu siemiatyckiego na tle innych powiatów województwa podlaskiego

Źródło: opracowanie własne.

Niemal 40% mieszkańców miasta uważa, że w ciągu ostatnich 5 lat, czyli od 2009 do 2013 roku, poprawiły się warunki życia w mieście. Niemal tyle samo osób uznało, że nic się nie zmieniło. Ponad 20% badanych oceniło, że zaistniałe przemiany pogorszyły warunki życia w mieście (rysunek 20).

Rysunek 20. Ocena zmiany warunków życia w mieście Siemiatycze w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci wśród najistotniejszych pozytywnych przemian wymienili:

- ↳ estetykę miasta;
- ↳ dostęp do sklepów spożywczych;
- ↳ odnowienie bloków mieszkalnych;
- ↳ rozbudowę infrastruktury drogowej i kanalizacji;

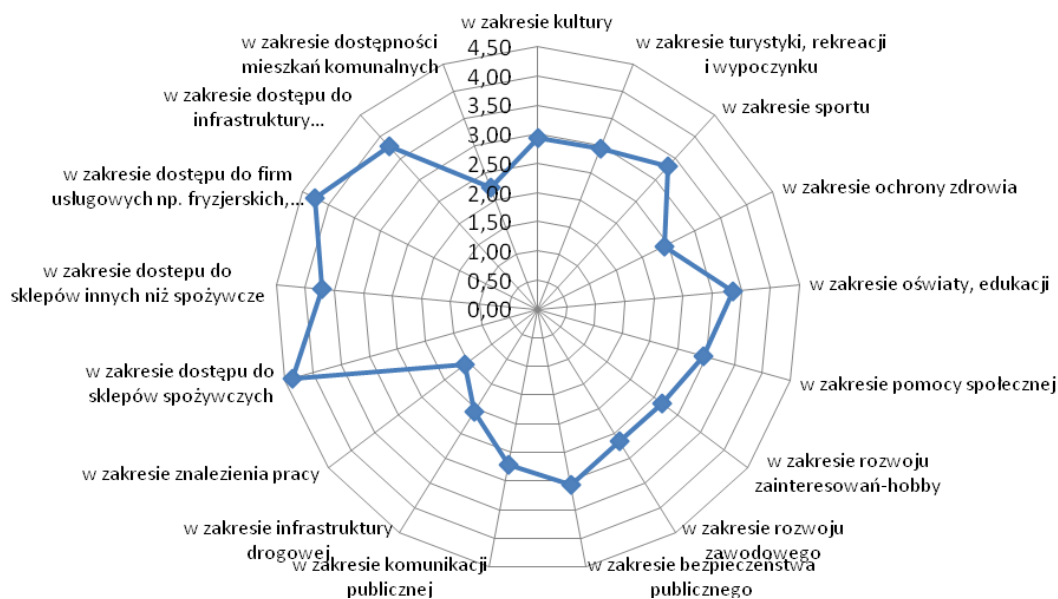
- ↳ powstanie hali widowiskowo-sportowej;
- ↳ zagospodarowanie komunalne;
- ↳ organizację większej ilości imprez kulturalno-sportowych;
- ↳ poprawę wizerunku miasta.

Najważniejsze problemy miasta Siemiatycze wpływające na negatywne opinie mieszkańców to głównie bezrobocie, wysokie koszty życia, stan dróg. Respondenci zwrócili także uwagę na brak oferty dla młodzieży, patologie społeczne (narkomania, alkoholizm, wandalizm) oraz brak inwestycji.

W ramach badania został oceniony poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Siemiatycze. Respondenci uznali, że ich potrzeby są najbardziej zaspokojone w następującym zakresie:

- ↳ dostęp do sklepów spożywczych;
- ↳ dostęp do form usługowych, na przykład fryzjerskich, kosmetycznych;
- ↳ dostęp do infrastruktury teleinformatycznej, na przykład Internet;
- ↳ bezpieczeństwa publicznego;
- ↳ oświaty, edukacji i sportu (rysunek 21).

Rysunek 21. Ocena możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Siemiatycze

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci zostali poproszeni o określenie największych problemów z jakimi boryka się miasto Siemiatycze oraz powiat siemiatycki. W obu przypadkach uznano, że jest to bezrobocie, drogi, brak inwestycji i inwestorów, niski poziom służby zdrowia oraz migracje (tabela 68, 69).

Tabela 68. **Największe problemy, z jakimi boryka się miasto Siemiatycze [%]**

Wyszczególnienie	Odpowiedzi
Bezrobocie	37,02
Drogi	17,94
Brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	15,65
Migracje	4,96
Gospodarka komunalna	4,96
Brak zasobów/pieniędzy na rozwój miasta/inwestycje/zadłużenie	4,58
Niski poziom służby zdrowia, brak pieniędzy	2,67
Brak inwestycji/inwestorów	2,29
Patologie	1,91
Edukacja: mało miejsc w żłobkach. niski poziom kształcenia, brak pieniędzy	1,53
Bieda	1,53
Komunikacja: mała ilość połączeń, wysokie ceny	1,15

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 69. **Największe problemy, z jakimi boryka się powiat siemiatycki [%]**

Wyszczególnienie	Odpowiedzi
Bezrobocie	33,82
Drogi (w tym brak obwodnicy)	28,50
Niski poziom służby zdrowia, brak pieniędzy, dostępność, specjaliści, zadłużenie	7,25
Brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	5,80
Brak zasobów/pieniędzy na rozwój miasta/inwestycje/zadłużenie	3,86
Brak inwestycji/inwestorów	3,38
Migracje	2,90
Edukacja: mało miejsc w żłobkach. niski poziom kształcenia, brak pieniędzy	2,42
Patologie (tym także patologie władzy)	2,42
Brak perspektyw dla ludzi młodszych	2,42
Komunikacja: mała ilość połączeń, wysokie ceny	1,93

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności. Problemy zostały zgrupowane w bloki tematyczne: rozwój gospodarczy, infrastruktura i środowisko oraz kwestie społeczne.

W ramach pierwszej grupy problemowej za najistotniejsze uznano:

- ↳ tworzenie nowych miejsc pracy;
- ↳ przyciąganie inwestorów z zewnątrz;

- ↳ przygotowanie terenów pod inwestycje;
- ↳ pozyskanie środków z zewnątrz na inwestycje;
- ↳ wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw,
- ↳ wspieranie rozwoju nowych firm;
- ↳ budowa obwodnicy miasta Siemiatycze, (tabela 70, rysunek 22).

Tabela 70. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego* [%]

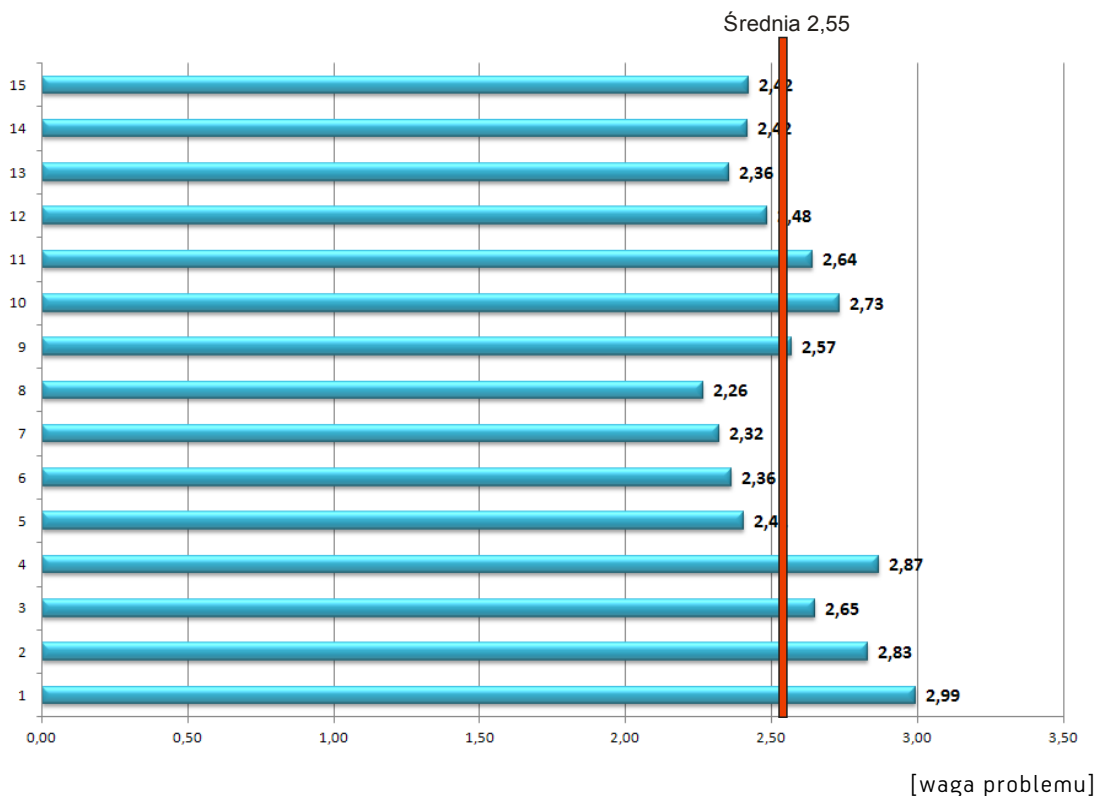
Lp.	Wyszczególnienie	Bardzo ważne	Średnio ważne	Mało ważne
1.	Tworzenie nowych miejsc pracy	99,42	0,58	0,00
2.	Przyciąganie inwestorów z zewnątrz	85,37	12,20	2,44
3.	Przygotowanie terenów pod inwestycje	67,30	30,19	2,52
4.	Pozyskanie środków z zewnątrz na inwestycje	88,75	9,38	1,88
5.	Tworzenie warunków współpracy podmiotów biznesowych	44,44	51,63	3,92
6.	Rozwój bazy turystycznej w zakresie tworzenia lokalnych produktów turystycznych	41,94	52,26	5,81
7.	Rozwój bazy turystycznej w zakresie zagospodarowania turystycznego	41,29	49,68	9,03
8.	Turystyczne wykorzystania zbiorników retencyjnych	39,35	47,74	12,90
9.	Wspierania rozwoju istniejących przedsiębiorstw	60,49	35,80	3,70
10.	Wspieranie tworzenia nowych firm	75,00	23,13	1,88
11.	Budowa obwodnicy miasta Siemiatycze	71,52	21,21	7,27
12.	Promocja walorów lokalnych miasta na zewnątrz	56,52	35,40	8,07
13.	Wsparcie rozwoju rolnictwa	45,63	44,38	10,00
14.	Wspieranie rozwoju usług	50,31	40,99	8,70
15.	Tworzenie warunków do pozyskiwania nowych mieszkańców	51,57	38,99	9,43

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 22. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego

[nr pytania]

Legenda: Numery problemów zgodnie z tabelą 70.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach grupy problemowej infrastruktura i środowisko za najistotniejsze uznano:

- ↳ poprawę stanu dróg i chodników;
- ↳ poprawę komunikacji z Białymstokiem;
- ↳ poprawę estetyki budynków i otoczenia;
- ↳ poprawę stanu technicznego budynków komunalnych;
- ↳ poprawę w zakresie zaopatrzenia w wodę;
- ↳ modernizację oświetlenia ulicznego;
- ↳ zmniejszenie hałasu;
- ↳ ogólną poprawę stanu środowiska naturalnego;
- ↳ powołanie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego;
- ↳ poprawę systemu gospodarowania odpadami;
- ↳ dostępność sieci gazowej (tabela 71, rysunek 23).

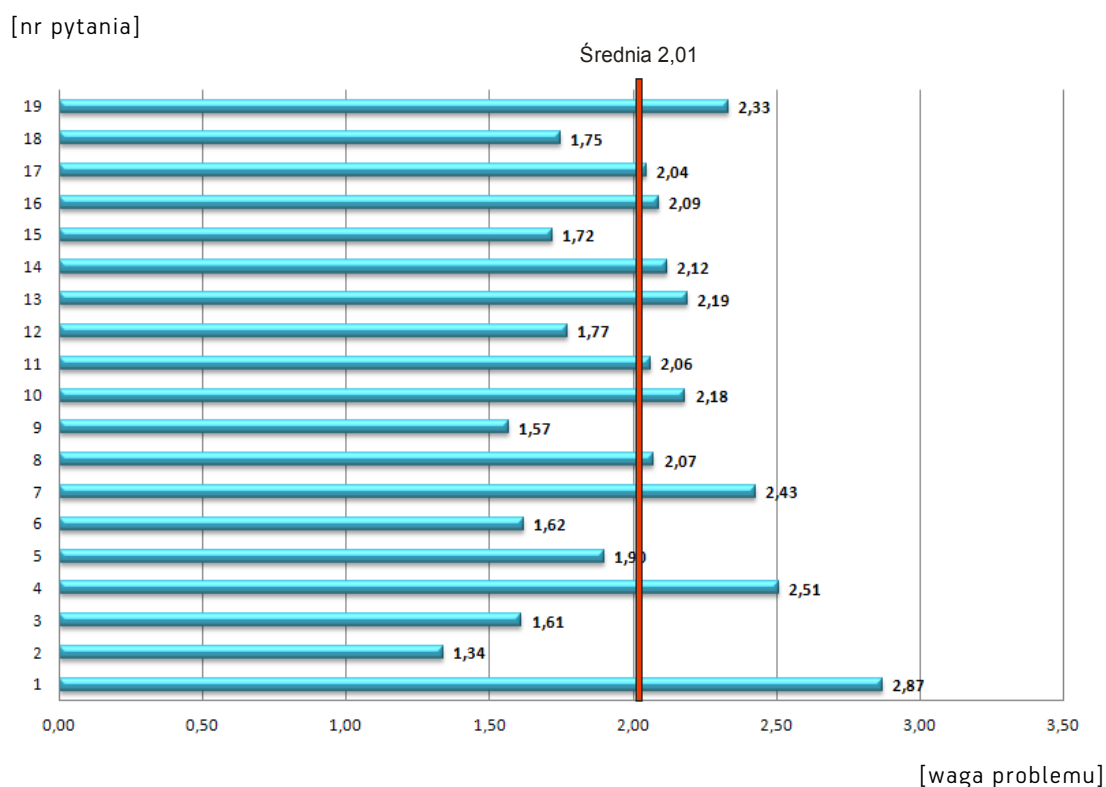
Tabela 71. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego* [%]

Lp.	Wyszczególnienie	Bardzo ważne	Średnio ważne	Mało ważne
1.	Poprawa stanu dróg i chodników	88,2	10,6	1,2
2.	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	56,1	38,4	5,5
3.	Usprawnienie układu komunikacyjnego w ramach powiatu	49,7	43,3	7,0
4.	Poprawa komunikacji z Białymstokiem	36,5	45,3	18,2
5.	Poprawa komunikacji z Warszawą	39,0	40,9	20,1
6.	Poprawa komunikacji z Lublinem	30,4	48,1	21,5
7.	Poprawa estetyki budynków i otoczenia	42,0	49,4	8,6
8.	Poprawa stanu technicznego budynków komunalnych	36,9	45,2	17,8
9.	Modernizacja i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej i deszczowej	56,3	38,0	5,7
10.	Poprawa w zakresie zaopatrzenia w wodę	37,7	46,8	15,6
11.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	27,0	56,6	16,4
12.	Poprawa dostępu do sieci Internet	38,1	47,5	14,4
13.	Zmniejszenie hałasu	24,7	48,1	27,2
14.	Ogólna poprawa stanu środowiska naturalnego	43,9	47,1	8,9
15.	Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska z firm lokalnych	51,9	38,0	10,1
16.	Powołanie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego	24,4	42,3	33,3
17.	Poprawa systemu gospodarowania odpadami	60,5	35,8	3,7
18.	Likwidacja dzikich wysypisk	74,4	21,3	4,3
19.	Dostępność sieci gazowej	32,9	53,2	13,9

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 23. Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego

Legenda: Numery problemów zgodnie z tabelą 71.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach grupy problemowej „kwestie społeczne” za najistotniejsze uznano:

- ↳ poprawa dostępności do opieki zdrowotnej;
- ↳ dbałość o lokalne walory przyrodniczo-kulturowe;
- ↳ rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, przykładowo budowa basenu, kina;
- ↳ rozszerzenie oferty edukacyjnej;
- ↳ poprawa stopnia identyfikacji mieszkańców z miastem;
- ↳ zatrzymanie w mieście młodych mieszkańców;
- ↳ przeciwdziałanie narkomanii, alkoholizmowi i przemocy domowej (tabela 72, rysunek 24).

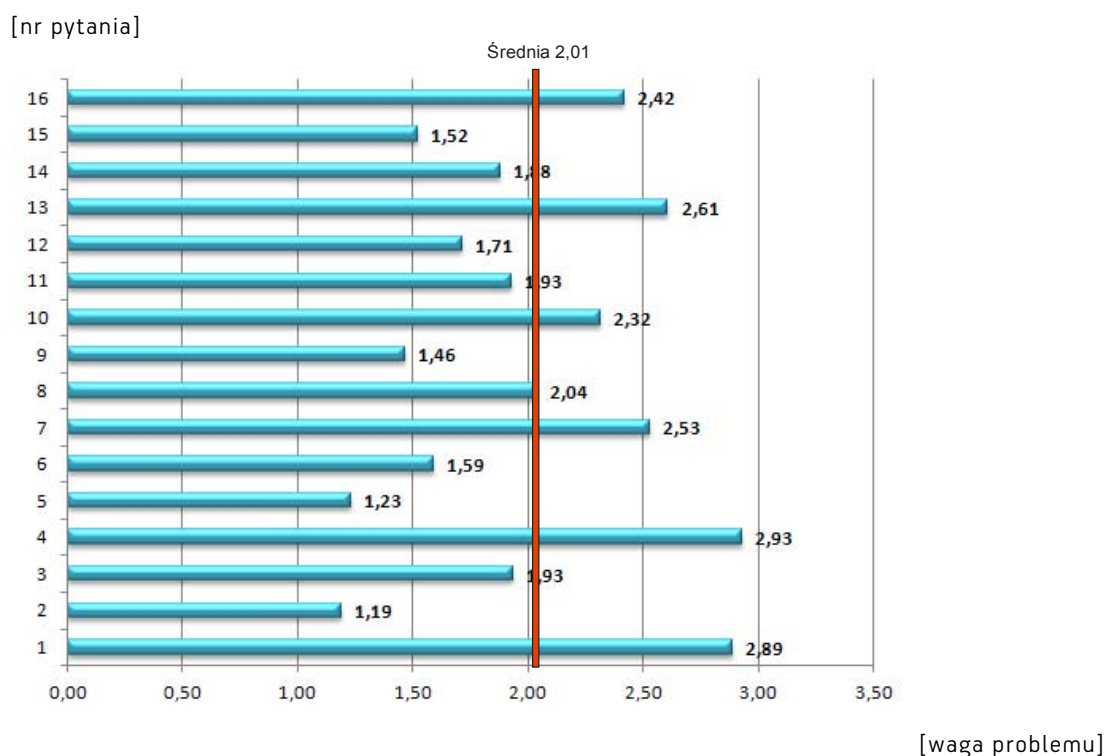
Tabela 72. Największe problemy społeczne, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności* [%]

Lp.	Wyszczególnienie	Bardzo ważne	Średnio ważne	Mało ważne
1.	Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej	89,63	9,76	0,61
2.	Poprawa jakości opieki zdrowotnej	92,77	7,23	0,00
3.	Rozwój form opieki społecznej	56,88	39,38	3,75
4.	Dbłość o lokalne walory przyrodniczo-kulturowe	37,66	56,49	5,84
5.	Poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego	62,73	35,40	1,86
6.	Rozszerzenie oferty kulturalnej i rozrywkowej	46,79	48,08	5,13
7.	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, przykładowo: budowa basenu, kina	71,70	22,01	6,29
8.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej	60,26	35,26	4,49
9.	Większy udział mieszkańców w zarządzaniu miastem	45,57	48,73	5,70
10.	Poprawa stopnia identyfikacji mieszkańców z miastem	40,52	51,63	7,84
11.	Wsparcie twórców lokalnych	39,49	50,32	10,19
12.	Aktywizacja bezrobotnych	73,29	22,36	4,35
13.	Zatrzymanie w mieście młodych mieszkańców	85,09	12,42	2,48
14.	Aktywizacja mieszkańców na rzecz otoczenia lokalnego	58,97	37,18	3,85
15.	Wsparcie dzieci z rodzin migranckich	40,13	43,95	15,92
16.	Przeciwdziałanie narkomanii, alkoholizmowi i przemocy domowej	81,21	14,55	4,24

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 24. Największe problemy społeczne, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności

Legenda: Numery problemów zgodnie z tabelą 72.

Źródło: opracowanie własne.

►► Ocena najważniejszych walorów i kierunków rozwoju miasta Siemiatycze i powiatu siemiatyckiego

Respondenci uznali, że najważniejsze walory powiatu siemiatyckiego to:

- ↳ środowisko przyrodnicze i krajobraz – 67,84%
- ↳ centrum pielgrzymkowe Święta Góra Grabarka – 46,11% (tabela 73).

Ważne jest także tranzytowe położenie powiatu, znane turystycznie miejscowości (Mielnik, Drohiczyn) oraz wielokulturowość powiatu.

Tabela 73. Ocena najważniejszych walorów powiatu siemiatyckiego* [%]

Wyszczególnienie	Odpowiedzi
Środowisko przyrodnicze i krajobraz	67,84
Położenie tranzytowe	34,52
Centrum pielgrzymkowe – Święta Góra Grabarka	46,11
Miejscowość Mielnik	25,36
Miasto Drohiczyn	21,11
Zbiorniki wodne w powiecie siemiatyckim	30,43
Imprezy regionalne powiatu siemiatyckiego	12,68
Wielokulturowość powiatu	32,65
Historia powiatu	10,75
Rondo w mieście Siemiatycze	6,00
Warunki do rozwoju przedsiębiorczości/atrakcyjność inwestycyjna	16,40
Dziedzictwo kulturowe (w tym: zabytki)	13,39
Baza oświatowa	8,29
Spokój i bezpieczeństwo mieszkańców	22,64
Dobre zarządzanie powiatem	9,90
Wolne tereny pod inwestycje	21,95
Oferta kulturalna (między innymi: kino, festiwale, imprezy)	6,40
Baza rekreacyjno-turystyczna	7,14
Przedsiębiorczy i aktywni mieszkańcy	2,97
Dostępność i atrakcyjność terenów pod zabudowę mieszkaniową	3,49

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 74. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju miasta Siemiatycze* [%]

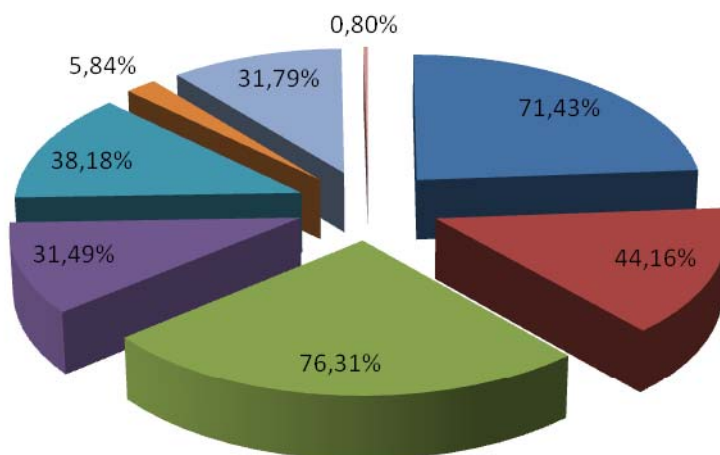
Wyszczególnienie	Odpowiedzi
Dobre miasto dla rozwoju przedsiębiorczości	71,43
Miasto przyciągająca nowych dobrze sytuowanych mieszkańców i związane z tym korzyści	44,16
Dogodne miejsce do życia dla rodzin z dziećmi	76,31
Dogodne miejsce do życia dla ludzi starszych	31,49
Ośrodek rekreacyjno-sportowy	38,18
Miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Białegostoku	5,84
Baza wypadowa turystyki	31,79

* Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

Źródło: opracowanie własne.

Mieszkańcy miasta chcieliby, aby miasto Siemiatycze było dobrą bazą dla rozwoju przedsiębiorczości i dogodnym miejscem do życia dla rodzin z dziećmi. Siemiatycze, w opinii mieszkańców, powinny być także dobrym miejscem do życia dla ludzi starszych oraz bazą wypadową dla turystyki (tabela 74, rysunek 25).

Rysunek 25. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju miasta Siemiatycze

- dobra gmina/miasto dla rozwoju przedsiębiorczości
- gmina/miasto przyciągająca nowych dobrze sytuowanych mieszkańców i związane z tym korzyści
- dogodne miejsce do życia dla rodzin z dziećmi
- dogodne miejsce do życia dla ludzi starszych
- ośrodek rekreacyjno-sportowy
- miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Białegostoku
- baza wypadowa turystyki
- inne

Źródło: opracowanie własne.

Badani mieszkańcy miasta Siemiatycze uważają, że rozwój powiatu należy oprzeć na:

- ↳ walorach turystycznych (powiat zagłębiem turystycznym Podlasia, głównie w zakresie turystyki religijnej oraz przyrodniczej),
- ↳ nowoczesnych technologiach, innowacyjnych przedsięwzięciach,
- ↳ współpracy transgranicznej (tabela 75).

Wykorzystanie tych szans rozwojowych sprawi, że miasto Siemiatycze i powiat siemiatycki stanie się spokojnym, dostatnim miejscem do życia.

Tabela 75. Ocena najważniejszych kierunków rozwoju powiatu siemiatyckiego [%]

Wyszczególnienie	Odpowiedzi
Unowocześnienie rolnictwa	28,57
Zagłębie turystyczne Podlasia (oferta dla różnych grup odbiorców), w tym:	61,72
• turystyka religijna	33,30
• turystyka przyrodnicza	54,10
• turystyka ukierunkowana na seniorów	12,50
Powiat wspierający nowoczesne technologie i szeroko rozumianą innowacyjność	61,72
Rozwój współpracy transgranicznej	46,11
Wykorzystanie warunków kulturowych, historycznych (przykładowo: park „Trylogia” w Mielniku)	16,53
Spokojne miejsce do życia	46,93
Zacieśnianie współpracy między trzema ośrodkami: Siemiatycze-Drohiczyń-Mielnik	38,42

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski z badań

1. Mieszkańcy miasta Siemiatycze są zadowoleni z życia w ramach tej społeczności. Największe statystycznie grupy zadowolonych to: osoby powyżej 50 roku życia oraz z wykształceniem zawodowym. Należy zwrócić większą uwagę na problemy, z jakimi borykają się poszczególne grupy mieszkańców miasta (wiekowe, z innym wykształceniem, zawodowe) oraz podjąć działania na rzecz ich rozwiązania. Wskazany jest także wykonanie pogłębionych analiz demograficzno-socjologicznych.
2. Mieszkańcy miasta Siemiatycze są żywo zainteresowani sprawami lokalnymi. Pozytywnie oceniają poinformowanie o wydarzeniach z życia miasta i powiatu, zdecydowanie słabiej o decyzjach podejmowanych przez miasto i kierunkach rozwoju. Należy podjąć działania w tym zakresie. Najlepsze sposoby dotarcia do mieszkańców to: informacje w lokalnej prasie i telewizji, informacje na oficjalnych stronach internetowych.
3. Respondenci uważają, że „innym żyje się lepiej”. Uważają, że poziom rozwoju innych jednostek terytorialnych województwa podlaskiego jest wyższy.
4. Mieszkańcy są podzieleni w ocenie zmian zachodzących w mieście. Tyle samo respondentów uznało, że warunki życia w mieście się polepszyły i pogorszyły.
5. Mieszkańcy ocenili, że w najwyższym stopniu są zaspokajane ich podstawowe potrzeby, między innymi: dostęp do sklepów spożywczych, dostęp do firm usługowych, infrastruktury telekomunikacyjnej, oświaty, edukacji i sportu. Wysoko oceniono zaspokojenie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Wciąż negatywnie oceniane są działania na rzecz budowania miejsc pracy, dostępności do mieszkań komunalnych, ochrony zdrowia i infrastruktury drogowej. Są to obszary, które powinny nakreślić priorytetowe kierunki działań w najbliższych latach.
6. Mieszkańcy Siemiatycz chcieliby, by ich miasto do 2020 roku było dobrym miejscem do życia dla rodzin z dziećmi i ludzi starszych. Cel ten można osiągnąć poprzez wzmacnianie warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

analiza SWOT

Analiza SWOT

Analiza SWOT polega na określeniu:

- ↳ **silnych stron** – **S** (*strengths*), czyli atutów miasta Siemiatycze, czyli cech, które wyróżniają Siemiatycze od innych jednostek i stanowią swoistą przewagę konkurencyjną;
- ↳ **słabych stron** – **W** (*weaknesses*), będących konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów;
- ↳ **szans** – **O** (*opportunities*), czyli korzystnych tendencji w otoczeniu zewnętrznym miasta Siemiatycze, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy;
- ↳ **zagrożeń** – **T** (*threats*), czyli niekorzystnych zjawisk zewnętrznych, które mogą być poważną barierą rozwoju miasta.²⁵

Opis silnych i słabych stron oraz problemów rozwojowych jest efektem prac w problemowych grupach warsztatowych. Spotkanie w Siemiatyczach odbyło się 11 stycznia 2013 roku. Eksperti przygotowujący strategię dokonali po spotkaniu agregacji i uporządkowania czynników. Analizę uzupełniono o zestaw czynników zewnętrznych.

Analizowane czynniki można grupować według kryteriów miejsca występowania (wewnętrzne, zewnętrzne) oraz charakteru występowania (pozytywne, negatywne), tabela 76.

Tabela 76. Schemat analizy SWOT

		Charakter oddziaływania	
		Pozytywny	Negatywny
Miejsce występowania czynnika	Wewnętrzne	S Silne strony (pozytywne strony obecnej sytuacji)	W Słabe strony (negatywne strony obecnej sytuacji)
	Zewnętrzne	O Szanse (pozytywne możliwości jakie niesie ze sobą przyszłość oraz możliwości tkwiące w otoczeniu zewnętrznym)	T Zagrożenia (negatywne tendencje, jakie niesie ze sobą przyszłość oraz zagrożenia tkwiące w otoczeniu zewnętrznym)

²⁵ W. Dziemianowicz i in., *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

Czynniki rozwojowe wraz z siłą oddziaływania i kierunkiem trendu prezentuje tabela 77.

Tabela 77. Analiza SWOT dla miasta Siemiatycze

Mocne strony miasta Siemiatycze	Oddziaływanie	Trend	Słabe strony miasta Siemiatycze	Oddziaływanie	Trend
Strategiczne, tranzytowe położenia miasta Siemiatycze (bliskość granicy Unii Europejskiej, drogi krajowe, wojewódzkie)	4	→	Brak uzbrojonych terenów przeznaczonych pod inwestycje	4	↑
Wysoka lesistość terenu miasta	2	→	Zły stan techniczny dróg krajowych i wojewódzkich (drogi dojazdowe i w obrębie miasta)	3	↑
Walory środowiskowe	3	→	Brak obwodnicy	3	↑
Istnienie i stopniowe zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne zalewów	3	↑	Brak ścieżek pieszo-rowerowych w mieście	2	↑
Dbanie o zieleń miejską	2	↑	Brak rezerw mieszkań komunalnych i socjalnych	2	↑
Wysoki poziom gazyfikacji miasta	3	→	Brak inwestycji z zakresu zabudowy wielorodzinnej	2	↑
Dobrze rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna w mieście	3	→	Relatywnie wysokie ceny działek budowlanych	2	→
Zmodernizowana sieć oświetlenia miasta	3	↑	Brak ogólnej sieci ciepłowniczej	2	→
Posiadanie monitoringu miejskiego	3	↑	Uboga infrastruktura społeczna (brak ośrodka interwencji kryzysowej, ośrodków terapeutycznych specjalistycznych)	3	↑
Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (szpital, ośrodki zdrowia)	2	↑	Ograniczony dostęp do leczenia specjalistycznego	3	↑
Pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych na rozwój lokalny	1	↑	Brak specjalistycznego sprzętu medycznego	3	↑
Dialog, współpraca samorządu ze społeczeństwem	2	↑	Problemy bezrobocia	3	↑
Realizacja licznych projektów społecznych (dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej)	2	↑	Brak zaufania pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami	3	↑
Aktywność organizacji pozarządowych oraz społeczeństwa na rzecz lokalnej społeczności, rozwijanie idei wolontariatu	2	↑	Małe zainteresowanie inwestorów miastem Siemiatycze	3	↑
Istnienie uczelni wyższej w mieście	3	↑	Mała liczba inwestycji w mieście, brak polityki w tym zakresie	4	↑
Szeroka oferta kształcenia zawodowego w mieście Siemiatycze i w okolicy	3	↑	Emigracja młodych ludzi	3	↑

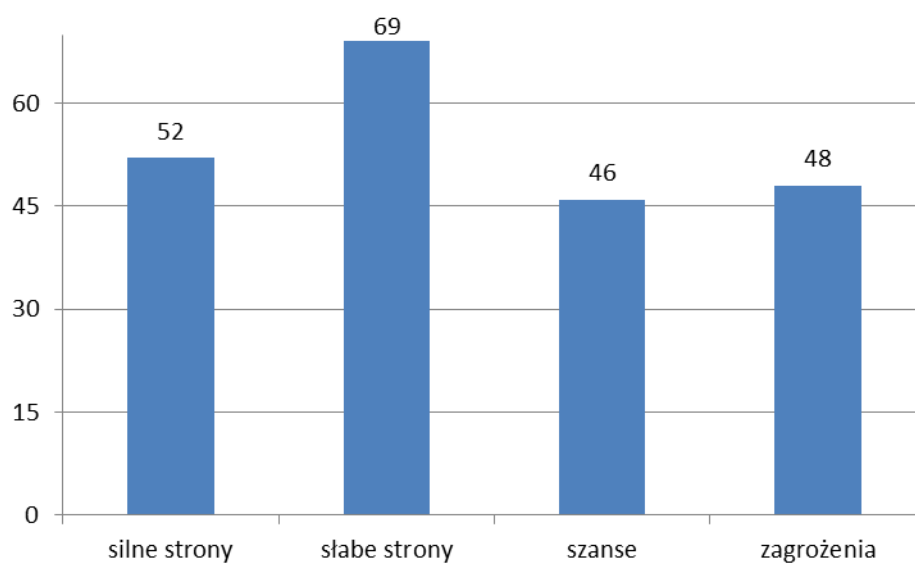
Istnienie szkoły muzycznej	3	↑	Edukacja niedostosowana do potrzeb rynku pracy (brak współpracy między szkołami, jednostkami samorządowymi i przedsiębiorstwami)	3	↑
Istnienie szkoły specjalnej (podstawowej i gimnazjalnej)	3	↑	Brak krytej pływalni miejskiej	2	→
Rozwinięte kształcenie na poziomie ogólnokształcącym	3	↑	Brak kina	2	→
Wysokie kwalifikacje nauczycieli	2	↑	Brak miejsca zabaw dla dzieci (kryta bawialnia)	2	→
			Brak oferty dla młodzieży na spędzanie wolnego czasu	2	→
			Brak rozpoznawalnego produktu turystycznego	2	→
			Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w imprezach kulturalnych i rozrywkowych	2	→
			Brak środków finansowych na poprawę infrastruktury kulturalno-sportowej	3	↑
			Brak oferty szkoleń skierowanych do nauczycieli w miejscu zatrudnienia	2	→
			Brak dziennika elektronicznego	2	→
			Brak elektronicznego systemu rejestracji do szkół	2	→
Szanse rozwojowe miasta Siemiatycze	Oddziaływanie		Zagrożenia dla rozwoju miasta Siemiatycze	Oddziaływanie	
Czyste, niezdegradowane środowisko przyrodnicze – jako baza do rozwoju turystyki	3	→	Tranzyt towarów niebezpiecznych przez miasto	3	→
Rozwijający się transport osobowy prywatny (busy)	2	↑	Niekorzystne zmiany demograficzne, głównie starzenie się społeczeństwa, rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym	4	↑
Pozyskanie funduszy z Unii Europejskiej na inwestycje w mieście	3	↑	Odptyw ludności (szczególnie młodej) za granicę lub do dużych ośrodków miejskich w Polsce	4	→
Turystyczne zagospodarowanie zalewów	3	↑	Wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne (np. nowotwory, cukrzyca)	2	↑
Wzrost nakładów finansowych państwa na inwestycje w ochronę zdrowia, pomoc społeczną, bezpieczeństwo	2	↑	Zagrożenia powodowane siłami natury, na przykład zagrożenia powodziowe	2	→
Współpraca miasta ze służbami w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców (patrole, monitoring)	2	↑	Występowanie nowych kategorii zagrożeń o charakterze terrorystycznym	1	→
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	2	↑	Migracje młodych, aktywnych zawodowo mieszkańców miasta	3	→

Konieczność powiązania z sąsiadami w aspekcie środowiska i transportu	3	↑	Marginalne położenie miasta w województwie podlaskim	3	→
Przystąpienie do projektu szerokopasmowego Internetu	3	↑	Nasilanie się patologii społecznych (wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, łatwy dostęp do środków psychoaktywnych)	2	↑
Zwiększenie liczby miejsc w ramach opieki długoterminowej	2	↑	Utrata wartości (materializowanie się społeczeństwa)	2	↑
Zwiększenie liczby miejsc w domu pomocy społecznej	2	↑	Wzrastająca liczba rodzin z problemem niewydolności wychowawczej rodziców	2	↑
Rozwój lecznictwa uzdrowiskowego	2	↑	Wzrost kosztów opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi	2	↑
Konieczny rozwój systemu wsparcia lokalnej przedsiębiorczości, przykładowo Stowarzyszenie przedsiębiorców i pracodawców miasta Siemiatycze)	3	↑	Ograniczona dostępność programów profilaktyki zdrowotnej	2	→
Planowany rozwój Siemiatyckiej podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	3	↑	Wzrastająca liczba bezrobotnych z wyższym wykształceniem oraz ludzi młodych	3	↑
Spadek liczby dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych (zagrożenie likwidacji placówek, zwalniania nauczycieli)	3	↑	Zła polityka finansowo-organizacyjna utrzymania pensjonariusza w domu pomocy społecznej	2	↑
Dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy (współpraca między szkołami, jednostkami samorządowymi i przedsiębiorstwami)	3	↑	Brak doradztwa zawodowego na poziomie szkoły gimnazjalnej	2	↑
Kształcenie ustawiczne mieszkańców	2	↑	Migracja młodzieży szkolnej w związku z podejmowaniem nauki w szkołach ponadgimnazjalnych	2	↑
Planowana rozbudowa drogi ekspresowej S19	3	↑	Niewystarczające działania na rzecz promocji gospodarczej miasta Siemiatycze	2	↑
			Ewentualność odstąpienia od realizacji strategicznych inwestycji drogowych (w tym zagrożenia finansowania drogi ekspresowej S19)	2	↑
			Brak reprezentantów miasta w samorządzie województwa	3	↑

Legenda: 1 – słabe oddziaływanie, 2 – średnie oddziaływanie, 3 – silne oddziaływanie, 4 – bardzo silne oddziaływanie.

Rozkład oddziaływania czynników rozwojowych dla miasta Siemiatycze prezentuje rysunek 26.

Rysunek 26. Rozkład oddziaływania czynników rozwojowych dla miasta Siemiatycze

Analiza SWOT wskazuje, że w mieście Siemiatycze przeważają słabe strony rozwoju. Siła oddziaływania tych czynników jest średnia lub silna. Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz wykorzystania silnych stron oraz szans rozwoju w perspektywie do 2020 roku. Proponowane działania znajdują odzwierciedlenie w celach rozwojowych oraz działaniach służących realizacji celów.

prognoza

misja, wizja,
cele rozwojowe

Misja, wizja, cele rozwojowe

Misja miasta Siemiatycze

Miasto przyjazne mieszkańcom, sprzyjające ludziom kreatywnym, wspierające przedsiębiorczość, dające możliwość korzystania z wiedzy, osiągnięć techniki, technologii i kultury XXI wieku.

Wizja miasta Siemiatycze w 2020 roku

Miasto Siemiatycze przygotowane do rozwoju zrównoważonej gospodarki opartej na wiedzy, zapewniające wysoką jakość życia mieszkańców.

Realizacja wizji wymaga sformułowania celów strategicznych oraz operacyjnych, a następnie określenia szczegółowych zadań. Przyjęto cztery cele strategiczne:

Cel strategiczny 1.

WZMACNIANIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ MIASTA SIEMIATYCZE

Uzasadnienie:

Miasto Siemiatycze w 2020 roku będzie przygotowane do rozwoju zrównoważonej gospodarki opartej na wiedzy jedynie wówczas, gdy zostaną podjęte działania na rzecz stworzenia warunków do realizacji innowacyjnych inwestycji produkcyjno-usługowych, rozumianych jako: kształcenie mieszkańców na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy (przygotowanie kadr), kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta (w aspekcie infrastrukturalnym), kreowanie wizerunku gospodarczego miasta. Miasto Siemiatycze od lat podejmuje działania na rzecz aktywizacji seniorów. Stosownie do istniejących trendów (wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, wydłużający się wiek życia) może to być istotnym czynnikiem sprzyjającym powstawaniu nowych miejsc pracy. Uznano więc, że *grey economy* powinno stanowić nowy obszar rozwoju gospodarczego miasta Siemiatycze.

Cel strategiczny 2.

ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO STANDARDU ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

Uzasadnienie:

Zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności miasta Siemiatycze jest nadrzędnym celem działań władz samorządowych. Miasto Siemiatycze pełni dodatkowo funkcje ośrodka powiatowego, a więc dostępność niezbędnej infrastruktury społecznej ma także szersze znaczenie (także dla społeczności gmin sąsiadujących z miastem). Mieszkańcy miasta Siemiatycze wśród istotnych elementów wpływających na standard życia podkreślali bezpieczeństwo społeczne. Na jakość życia ma także wpływ zaufanie do władz samorządowych i zintegrowanie w ramach społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 3.

WSPIERANIE ROZWOJU TURYSTYKI POPRZEZ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZYCH MIASTA SIEMIATYCZE

Uzasadnienie:

Miasto Siemiatycze posiada walory przyrodnicze, kulturowe i geograficzne pozwalające na rozwój turystyki na tym obszarze. Niezbędna jest modernizacja i rozwój infrastruktury na potrzeby turystów, ale także mieszkańców. Należy także podjąć działania na rzecz budowy wizerunku miasta jako atrakcyjnego turystycznie.

Cel strategiczny 4.

KSZTAŁTOWANIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W MIEŚCIE SIEMIATYCZE

Uzasadnienie:

Gospodarka niskoemisyjna jest jednym z kluczowych programów Unii Europejskiej. Posiadanie strategicznych planów działań na rzecz budowania gospodarki niskoemisyjnej będzie warunkowało możliwości pozyskania funduszy na inwestycje w tym zakresie w latach 2014-2020. Gospodarka niskoemisyjna oznacza opłacalne dla miasta inwestycje przynoszące poprawę jakości życia mieszkańców (w tym: czystsze powietrze, oszczędności w zakresie kosztów energii, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii).

Realizacji celów strategicznych służą cele operacyjne zawarte w tabeli 78.

Tabela 78. Cele strategiczne i operacyjne rozwoju miasta Siemiatycze w latach 2013-2020

Cel strategiczny 1.	
WZMACNIANIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ MIASTA SIEMIATYCZE	
Cele operacyjne:	1.1. Opracowanie systemu edukacji mieszkańców na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy
	1.2. Rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców miasta
	1.3. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta
	1.4. Kształtowanie wizerunku gospodarczego miasta
	1.5. <i>Grey economy</i> – nowy obszar rozwoju miasta Siemiatycze
Cel strategiczny 2.	
ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO STANDARDU ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI	
Cele operacyjne:	2.1. Poprawa bezpieczeństwa społecznego
	2.2. Rozwój infrastruktury społecznej
	2.3. Integracja środowisk i wzrost jakości kapitału społecznego
	2.4. Rozwój kulturowy miasta Siemiatycze
Cel strategiczny 3.	
WSPIERANIE ROZWOJU TURYSTYKI POPRZEC EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZYCH MIASTA SIEMIATYCZE	
Cele operacyjne:	3.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej miasta
	3.2. Rozwój infrastruktury z zakresu kultury
	3.3. Ochrona i promocja zabytków miasta Siemiatycze
	3.4. Działania promujące Siemiatycze jako miejsce atrakcyjne turystycznie
Cel strategiczny 4.	
KSZTAŁTOWANIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W MIEŚCIE SIEMIATYCZE	
Cele operacyjne:	4.1. Opracowanie planu działań na rzecz ograniczania emisji zanieczyszczeń, efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w mieście Siemiatycze
	4.2. Modernizacja budynków w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii
	4.3. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Źródło: opracowanie własne.

►► Cel strategiczny 1.

Wzmacnianie atrakcyjności gospodarczej miasta Siemiatycze

Cel operacyjny 1.1.

Opracowanie systemu edukacji mieszkańców na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy

Uzasadnienie	Przemiany we współczesnej gospodarce wymagają także zmian w postawach ludzi. Podstawowym wyzwaniem jest permanentna innowacyjność. Na poziomie osobowym przejawia się w ciągłym doskonaleniu i ciągłym podnoszeniu własnych kwalifikacji. Ważną rolę – motywatora – odgrywa samorząd.
Zadania	<p>1.1.1. Utworzenie Biuro Studiów Podyplomowych i Kursów Zawodowych.</p> <p>1.1.2. Opracowanie założeń ustawicznego kształcenia mieszkańców miasta (w tym rozpoznanie zakresu potrzeb w zakresie ustawicznego kształcenia i doskonalenia zawodowego).</p> <p>1.1.3. Przeprowadzenie szeregu działań organizatorskich na rzecz edukacji mieszkańców, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">• zapewnienie pomieszczeń do prowadzenia ustawicznego kształcenia,• podpisanie porozumień z uczelniami na prowadzenie studiów podyplomowych w Siemiatyczach, przykładowo z:<ul style="list-style-type: none">– Wydziałem Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku na prowadzenie: Podyplomowych Studiów Menedżerskich, Podyplomowych Studiów Zarządzania Projektami Unii Europejskiej, Podyplomowych Studiów Finansów i Rachunkowości Przedsiębiorstw, Podyplomowych Studiów Zarządzania Wiedzą,– Politechniką Białostocką – Podyplomowych Studiów Nanotechnologii, Podyplomowych Studiów Wykorzystania Programów Komputerowych w Zarządzaniu Jednostką Organizacyjną, Podyplomowych Studium Bioinżynierii,– Uniwersytetem Medycznym w Białymstoku – Podyplomowych Studiów Pielęgniarskich Osób Starszych (70 Plus),– Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego – Podyplomowych Studiów Żywności i Żywnienia;• podpisanie porozumień ze specjalistycznymi organizacjami na prowadzenie doskonalenia zawodowego,• opracowanie wnioski na dofinansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego ze środków Unii Europejskiej. <p>1.1.4. Poprawa jakość kształcenia dzieci i młodzieży zgodnie z wyzwaniami gospodarki opartej na wiedzy, między innymi poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none">• wprowadzenie nowych, fakultatywnych, istotnych z punktu widzenia gospodarki opartej na wiedzy, rozwijających kreatywność przedmiotów nauczania, przykładowo: rozwijanie kreatywności,• prowadzenie cyklicznych warsztatów aktywizujących, przykładowo: „jak prowadzić własną działalność gospodarczą?”, „rozwijanie kreatywności i intuicji”, „kreatywne rozwiązywanie problemów”,• rozwijanie systemu stypendialnego dla zdolnych dzieci i młodzieży,• wspieranie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży (szczególnie w ramach klubów sportowych, stowarzyszeń i innych organizacji).
Partnerzy	Organizacje pozarządowe Powiatowy Urząd Pracy Nadbużańska Szkoła Wyższa Przedsiębiorcy Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Cel operacyjny 1.2.

Rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców miasta

Uzasadnienie	Wskaźnik aktywności gospodarczej w mieście Siemiatycze wskazuje, że mieszkańcy są skłonni do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Takie postawy należy promować i wspierać.
Zadania	<p>1.2.1. Stworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego pomagającego w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej (w tym także pozyskanie środków finansowych na ten cel).</p> <p>1.2.2. Podjęcie działań promocyjno-organizatorskie na rzecz rozwijania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców miasta, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none">• informowanie społeczności lokalnej o formach doradztwa i innej pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej,• pozyskanie funduszy na projekty aktywizujące zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem (szczególnie młode, starsze),• promowanie „dobrych praktyk” dotyczących sukcesu zawodowego, sukcesu w biznesie wśród osób pochodzących z Siemiatycz,• promowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży oraz pozostałych mieszkańców miasta (realizacja projektów edukacyjnych, konkursów, gier, rywalizacji międzyszkolnej),• organizowanie cyklicznych spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami (poznanie potrzeb, promocja lokalnych firm),• promowanie dostępnych źródeł finansowania i dofinansowania działalności gospodarczej. <p>1.2.3. Promowanie i rozwijanie przedsiębiorczości społecznej.</p> <p>1.2.4. Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw.</p>
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe promujące przedsiębiorczość

Cel operacyjny 1.3.

Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta

Uzasadnienie	Rozwój infrastruktury technicznej jest niezbędnym elementem działań na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Konieczna jest realizacja zadań w zakresie modernizacji dróg i obiektów użyteczności publicznej. Realizacja celu wymaga podjęcia działań o charakterze inwestycyjnym, organizacyjnym oraz koncepcyjnym.
Zadania	<p>1.3.1. Modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych przebiegających przez miasto</p> <p>1.3.2. Modernizacja układu komunikacyjnego miasta.</p> <p>1.3.3. Wykup terenu pod drogi miejskie zgodnie z uchwalanymi planami miejscowymi.</p> <p>1.3.4. Bieżąca modernizacja i konserwacja infrastruktury miejskiej oraz ich unowocześnianie.</p> <p>1.3.5. Rozbudowa infrastruktury z zakresu budownictwa socjalnego i komunalnego na terenie Miasta Siemiatycze.</p> <p>1.3.6. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych na ulicach i obiektach użyteczności publicznej.</p> <p>1.3.7. Poprawa ładu przestrzennego miasta poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none">• sukcesywne prowadzenie analiz, a także śledzenie zmian dotyczących regulacji prawnych w zakresie planowania przestrzennego,• opracowywanie planów miejscowego zagospodarowania przestrzennego, weryfikacja istniejących opracowań urbanistycznych,• uspołecznienie procesu przygotowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,• monitoring potrzeb rozwoju miasta w oparciu o sygnały płynące od mieszkańców,• współpraca przy planowaniu przestrzennym z gminami ościennymi,• rozwój systemu komunikacji publicznej. <p>1.3.8. Budowa obwodnicy miejskiej w ciągu drogi krajowej E19.</p>
Partnerzy	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Przedsiębiorstwo Komunalne Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 1.4.

Kształtowanie wizerunku gospodarczego miasta

Uzasadnienie	Zarówno miasto Siemiatycze, jak i powiat siemiatycki nie są postrzegane jako obszary atrakcyjne inwestycyjnie. Należy podjąć działania na rzecz kształtowania wizerunku gospodarczego miasta. Ogromną rolę w tym zakresie odegrają działania promocyjne. Ważne są inwestycje, takie jak utworzenie Siemiatyckiego Inkubatora Przedsiębiorczości, czy też partnerstwo w tworzeniu podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
Zadanie:	<ol style="list-style-type: none">1.4.1. Wyznaczenie i przygotowanie pod względem dokumentacyjnym i infrastrukturalnym terenów inwestycyjnych pod budowę nowych inwestycji produkcyjno-usługowych.1.4.2. Utworzenie Siemiatyckiego Inkubatora Przedsiębiorczości.1.4.3. Stworzenie podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (partnerstwo).1.4.4. Stworzenie systemu preferencji dla potencjalnych inwestorów.1.4.5. Stworzenie programu rozwoju przedsiębiorczości w mieście (w tym: należy przeprowadzić analizę potencjalnych branż, które mogą lokować swoją działalność na terenach inwestycyjnych miasta).1.4.6. Przeprowadzenie działań promujących miasto jako atrakcyjne miejsce do inwestowania (promocja w kraju i za granicą):<ul style="list-style-type: none">• opracowanie w kilku wersjach językowych profesjonalnej oferty inwestycyjnej (w wersji drukowanej i multimedialnej),• rozpowszechnienie informacji o możliwościach stwarzanych inwestorom w trakcie misji gospodarczych, imprez targowych, spotkań z przedstawicielami biznesu, a także zamieszczenie na stronie internetowej.1.4.7. Podjęcie inicjatyw na rzecz budowania (wzmacniania) instytucji otoczenia biznesu.1.4.8. Nawiązanie współpracy ze związkami zawodowymi pracodawców, klubami biznesu, izbami handlowymi (także spoza miasta).1.4.9. Zaprojektowanie i zorganizowanie wycieczek biznesowo-poznawczych, staży i praktyk siemiatyckich przedsiębiorców i pracowników Urzędu Miasta odpowiedzialnych za gospodarkę w małych miastach (do 50 tys. ludności) w krajach Unii, a także w Norwegii i Szwajcarii.1.4.10. Stworzenie Biura doradcy inwestycyjnego dla przedsiębiorstw.1.4.11. Wspieranie powoływania klastrów i stowarzyszeń podnoszących pozycję konkurencyjną lokalnych firm.1.4.12. Zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do współpracy z samorządem oraz uczelniami (wspólne projekty).1.4.13. Promocja lokalnych produktów.
Partnerzy	Przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe Powiatowy Urząd Pracy Gminy ościenne

Cel operacyjny 1.5.

Grey economy – nowy obszar rozwoju miasta Siemiatycze

Uzasadnienie	Specjalizacja w zakresie <i>grey economy</i> stanowi uzupełnienie do działań, jakie zamierza w perspektywie 2013-2020 podjąć powiat siemiatycki. Ośrodki zajmujące się opieką nad osobami starszymi, które powstaną na terenie powiatu, mogą stać się miejscem pracy dla wykwalifikowanej kadry z miasta Siemiatycze.
Zadania	1.5.1. Rozwijanie programów aktywizujących seniorów (na bazie istniejących inicjatyw prowadzonych przez Siemiatycki Ośrodek Kultury). 1.5.2. Przygotowanie kadry w zakresie gerontologii, anachopedagogiki (miasto może stać się krajowym ośrodkiem kształcenia kadr w tym zakresie). 1.5.3. Współuczestnictwo (wraz z powiatem) w pozyskaniu inwestorów zainteresowanych budową i prowadzeniem domów spokojnej starości w mieście Siemiatyczach i powiecie siemiatyckim.
Partnerzy	Siemiatycki Ośrodek Kultury Organizacje pozarządowe Starostwo Powiatowe

►► Cel strategiczny 2.

Zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności

Cel operacyjny 2.1.

Poprawa bezpieczeństwa społecznego

Uzasadnienie	Zapewnienie bezpieczeństwa społecznego jest fundamentalnym zadaniem władz miasta Siemiatycze. Bezpieczeństwo społeczne jest pojęciem wieloaspektowym, obejmuje między innymi: pomoc społeczną, profilaktykę uzależnień, promocję zdrowia oraz dostęp do opieki zdrowotnej. Jest jednym z podstawowych czynników decydujących o zadowoleniu z życia na danym terenie. Proponowane zadania wynikają ze zdiagnozowanych problemów występujących wśród mieszkańców miasta.
Zadania	2.1.1. Wspieranie procesu integracji rodzin w sytuacji kryzysowej, zagrożonych wykluczeniem, w tym: <ul style="list-style-type: none">• powołanie Centrum Integracji Społecznej jako element tworzenia społecznej gospodarki rynkowej przeciwdziałającej wykluczeniu społecznemu,• utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej. 2.1.2. Rozwój pomocy osobom uzależnionym i rodzinom. 2.1.3. Rozbudowa zintegrowanego systemu monitorowania bezpieczeństwa publicznego. 2.1.4. Rozwój form współpracy pomiędzy rodziną, szkołą a podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w mieście. 2.1.5. Szkolenia dla nauczycieli i rodziców z zakresu profilaktyki oraz z zakresu rozpoznawania uzależnień. 2.1.6. Profilaktyka i promocja zdrowia oraz upowszechnianie zachowań prozdrowotnych wśród wszystkich grup wiekowych mieszkańców. 2.1.7. Wspieranie działań w zakresie dostępu do specjalistycznych usług medycznych, w tym: współpraca na rzecz utrzymania i unowocześnienia szpitala oraz rozwoju usług medycznych.
Partnerzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach Starostwo Powiatowe

Cel operacyjny 2.2.

Rozwój infrastruktury społecznej

Uzasadnienie	Mieszkańcy miasta Siemiatycze w ramach prowadzonych badań ankietowych podkreślali konieczność rozwoju infrastruktury społecznej. Problemem jest brak atrakcyjnych miejsc do spędzania wolnego czasu. Jest to szczególnie istotne ze względu na prężny rozwój tej infrastruktury w większych ośrodkach województwa i ich małą dostępność dla mieszkańców miasta Siemiatycze (ze względu na peryferyjne położenie).
Zadanie	<p>2.2.1. Rozwój nowoczesnych łączy i komunikacji cyfrowej, w tym: budowa sieci szerokopasmowej na terenie Miasta Siemiatycze.</p> <p>2.2.2. Rozbudowa zintegrowanego systemu monitorowania bezpieczeństwa publicznego.</p> <p>2.2.3. Budowa kompleksu sportowego przy Zespole Szkół Integracyjnych przy ul. Gen. Wł. Andersa, w tym przebudowa boisk sportowych.</p> <p>2.2.4. Współpraca w zakresie rozbudowy domu pomocy społecznej.</p>
Partnerzy	Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy Starostwo powiatowe

Cel operacyjny 2.3.

Integracja środowisk i wzrost jakości kapitału społecznego

Uzasadnienie	Prowadzone badania ankietowe wykazały, że mieszkańcy w sposób średnio zadawalający oceniają stopień poinformowania o decyzjach podejmowanych przez władze miasta. W odpowiedzi na ten problem zaproponowano szereg działań na rzecz poprawy komunikacji z mieszkańcami i na rzecz integracji środowisk miasta Siemiatycze. Pomiar efektywności podejmowanych działań będzie się odbywał za pomocą ankiety badającej satysfakcję z usług świadczonych przez Urząd Miasta.
Zadania	<p>2.3.1. Rozwój form komunikacji z mieszkańcami (zamieszczenie interaktywnych narzędzi na stronie internetowej miasta umożliwiających kontakt mieszkańców z pracownikami urzędu).</p> <p>2.3.2. Organizowanie cyklicznych spotkań z Burmistrzem z różnymi grupami mieszkańców (przykładowo z młodzieżą, przedstawicielami lokalnych firm, seniorami, osobami niepełnosprawnymi).</p> <p>2.3.3. Organizacja dni otwartych w Urzędzie.</p> <p>2.3.4. Badania ankietowe lub sygnałne opracowania dotyczące satysfakcji z usług świadczonych przez Urząd Miejski.</p> <p>2.3.5. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat historii, kultury, walorów turystycznych i gospodarczych gminy poprzez organizację konkursów dla różnych grup wiekowych.</p> <p>2.3.6. Wsparcie przez władze lokalne organizacji pozarządowych z terenu miasta (wszelkie inicjatywy na rzecz podejmowania takich inicjatyw, wspólne projekty).</p> <p>2.3.7. Organizowanie imprez integracyjnych.</p> <p>2.3.8. Opracowanie strategii społeczno-demograficznej miasta Siemiatycze.</p>
Partnerzy	Organizacje pozarządowe Siemiatycki Ośrodek Kultury

Cel operacyjny 2.4.

Rozwój kulturowy miasta Siemiatycze

Uzasadnienie	Miasto Siemiatycze posiada ciekawą historię. Jest ośrodkiem wielokulturowym z wieloma zabytkami. Rozwój turystyki w oparciu o te walory stanowi ofertę uzupełniającą dla działań wpisanych w strategię rozwoju powiatu siemiatyckiego do 2010 roku. Proponowane zadania stanowią kontynuację działań prowadzonych od lat w mieście.
Zadania	2.4.1. Inwentaryzacja unikatowych, ginących zawodów i ich promocja. 2.4.2. Promocja tradycji produkcji kafła (jako markowy produkt Siemiatycz). 2.4.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego. 2.4.4. Rozwijanie strategicznych imprez promujących miasto. 2.4.5. Promocja różnorodności kulturowej miasta.
Partnerzy	Siemiatycki Ośrodek Kultury Organizacje pozarządowe

►► Cel strategiczny 3.

Wspieranie rozwoju turystyki poprzez efektywne wykorzystanie zasobów geograficzno-przyrodniczych miasta

Cel operacyjny 3.1.

Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej miasta

Uzasadnienie	W mieście Siemiatycze rozpoczęto wiele inwestycji na rzecz rozwoju turystyki i rekreacji (na potrzeby mieszkańców miasta, mieszkańców powiatu siemiatyckiego oraz turystów). W perspektywie 2013-2020 zakłada się dalszą kontynuację działań w tym zakresie.
Zadania	3.1.1. Budowa Pływalni Miejskiej w Siemiatyczach. 3.1.2. Rozwój infrastruktury aktywnych form turystyki i rekreacji w obszarze zalewów siemiatyckich (między innymi: szlaki do narciarstwa biegowego, infrastruktura do caravanningu). 3.1.3. Tworzenie ciągów pieszo-rowerowych. 3.1.4. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz zatok postojowych w okolicach obiektów zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego. 3.1.5. Budowa zjeżdżalni i wyciągu nart wodnych. 3.1.6. Modernizacja stadionu miejskiego. 3.1.7. Poprawa estetyki terenów miejskich, skwerów, zieleńców oraz budowa elementów małej architektury.
Partnerzy	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 3.2.

Rozwój infrastruktury z zakresu kultury

Uzasadnienie	Zadanie w ramach celu stanowią kontynuację działań podjętych w mieście na rzecz rozwoju infrastruktury z zakresu kultury.
Zadania	<ul style="list-style-type: none">3.2.1. Przebudowa amfiteatru miejskiego.3.2.2. Rozbudowa oraz poprawa wyposażenia bibliotek miejskich (między innymi: adaptacja budynku na potrzeby Miejskiej Biblioteki Publicznej w ramach Programu Kultura +, digitalizacja zbiorów) oraz innych obiektów oświatowych.3.2.3. Przebudowa budynku synagogi przy ul. Zaszkolnej w ramach projektu Ośrodek Dziedzictwa i Różnorodności Kulturowej Kresów Wschodnich.
Partnerzy	Miejska Biblioteka Publiczna Siemiatycki Ośrodek Kultury Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 3.3.

Ochrona i promocja zabytków miasta Siemiatycze

Uzasadnienie	W mieście Siemiatycze istnieje wiele dobrze zachowanych obiektów zabytkowych. Obowiązkiem ustawowym (wynikającym z ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz.U. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) jest zahamowanie procesów ich degradacji i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania. Należy również podjąć działania na rzecz promocji istniejących zabytków.
Zadania	<ul style="list-style-type: none">3.3.1. Podjęcie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością miasta.3.3.2. Prowadzenie prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność miasta, w tym: rewitalizacja (rewaloryzacja) zabytkowego obszaru śródmiejskiego – Placu Jana Pawła II w Siemiatyczach.3.3.3. Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach miasta .3.3.4. Ciągła aktualizacja informacji o najcenniejszych zabytkach na stronie internetowej miasta Siemiatycze.3.3.5. Udostępnianie na stronie internetowej miasta ewidencji zabytków prowadzonej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.3.3.6. Uzupełnienie dokumentacji fotograficznej zabytków ruchomych i nieruchomych i krajobrazu kulturowego miasta Siemiatycze.3.3.7. Partnerstwo w realizacji zadań związanych z ochroną zabytków znajdujących się na terenie miasta.3.3.8. Opracowanie programu opieki nad zabytkami dla miasta Siemiatycze.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 3.4.

Działania promujące Siemiatycze jako miejsce atrakcyjne turystycznie

Uzasadnienie	Intencją mieszkańców, a także celem działania władz miasta jest spowodowanie, by Siemiatycze stały się rozpoznawalnym i atrakcyjnym miejscem wypoczynku (głównie dla mieszkańców województwa podlaskiego, mazowieckiego oraz lubelskiego). W tym celu należy podjąć działania promocyjne.
Zadania	3.4.1. Opracowanie strategii rozwoju turystyki w mieście Siemiatycze. 3.4.2. Stworzenie produktu turystycznego miasta. 3.4.3. Przygotowanie folderów promujących miasto jako atrakcyjne turystycznie. 3.4.4. Utworzenie Centrum informacji turystycznej. 3.4.5. Promocja turystyczna Siemiatycz w mediach. 3.4.6. Udział w targach turystycznych, imprezach promocyjnych.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe

►► Cel strategiczny 4.

Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej w mieście Siemiatycze

Cel operacyjny 4.1.

Opracowanie planu działań na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń, efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w mieście Siemiatycze

Uzasadnienie	Budowanie gospodarki niskoemisyjnej wymaga podjęcia działań diagnostycznych i opracowania programów jej wdrażania. Istotnym elementem jest także budowanie świadomości mieszkańców miasta w zakresie korzyści płynących z realizacji działań na rzecz ochrony klimatu.
Zadania	4.1.1. Opracowanie koncepcji zabezpieczenia energetycznego gminy. 4.1.2. Opracowanie i wdrażanie programu promocji oszczędzania energii. 4.1.3. Diagnoza potrzeb inwestycyjnych w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń, efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 4.1.4. Budowanie świadomości mieszkańców miasta w zakresie potrzeby i korzyści ograniczania emisji zanieczyszczeń, oszczędzania energii i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 4.1.5. Utworzenie punktu informacyjnego (informacja o możliwych działaniach na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, informacja o możliwościach dofinansowania działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej). 4.1.6. Współpraca ze szkołami, przedszkolami na rzecz budowania świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.
Partnerzy	Przedsiębiorstwo Komunalne w Siemiatyczach sp. z o.o. Przedszkola i szkoły z miasta Siemiatycze

Cel operacyjny 4.2.

Modernizacja budynków w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii

Uzasadnienie	W mieście Siemiatycze istnieją potrzeby w zakresie termomodernizacji budynków (w tym użyteczności publicznej). Realizacja działań w tym obszarze jest niezbędna ze względu na potrzebę ograniczenia zużycia energii w tych obiektach (i redukcję kosztów zużycia energii), a także ze względu na obowiązki nakładane ustawą o efektywności energetycznej.
Zadania	4.2.1. Termomodernizacja budynków (w tym obiektów użyteczności publicznej) w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. 4.2.2. Modernizacja źródeł ciepła. 4.2.3. Pozyskanie środków zewnętrznych na projekty związane z modernizacją budynków.
Partnerzy	Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 4.3.

Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Uzasadnienie	Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł jest jednym z głównych celów polityki energetycznej Polski i Unii Europejskiej oraz jednym z filarów gospodarki niskoemisyjnej. Wykorzystanie OZE poprawi bezpieczeństwo energetyczne gminy.
Zadania	4.3.1. Zmiana konwencjonalnych źródeł ciepła na odnawialne. 4.3.2. Zakończenie modernizacji oczyszczalni ścieków. 4.3.3. Promocja odnawialnych źródeł energii jako sposobu na ochronę środowiska, ograniczenie kosztów utrzymania gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. 4.3.4. Doradztwo, szkolenia, warsztaty dla przedsiębiorców, władz lokalnych, rolników w zakresie możliwości zastosowań odnawialnych źródeł energii.
Partnerzy	Przedsiębiorstwo Komunalne w Siemiatyczach sp. z o.o. Przedszkola i szkoły z miasta Siemiatycze Organizacje pozarządowe

zgodność celów
z dokumentami
strategicznymi

Zgodność celów z dokumentami strategicznymi

Wytyczne wynikające z dokumentów strategicznych na poziomie europejskim, krajowym i wojewódzkim były przedmiotem analizy we wstępnym etapie prac nad strategią (porównaj rozdział Wyzwania rozwojowe). Zbieżność celów jest niezwykle istotna chociażby ze względu na aplikowanie o środki z Unii Europejskiej. We wniosku o dofinansowanie działań czy inwestycji warunkiem koniecznym jest udowodnienie, że wpisują się one w kierunki rozwoju na poziomie lokalnym, wojewódzkim, krajowym oraz europejskim.

Zbieżność celów strategicznych określonych dla miasta Siemiatycze do celów określonych w strategiach powiatu, województwa, kraju i Unii Europejskiej przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Unia Europejska

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W Strategii określono trzy istotne priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjnej.
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie działań zapewniających powstanie nowych miejsc pracy i dostęp do osiągnięć cywilizacyjnych.

Polska

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju.

Trzy filary zadaniowe:

- innowacyjności (modernizacji);
- terytorialnie zrównoważonego rozwoju (dyfuzji);
- efektywności.

Średniookresowa strategia rozwoju kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo:

- konkurencyjna gospodarka,
- spójność społeczna i terytorialna.

Krajowa strategia rozwoju regionalnego do roku 2020:

- wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów;
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań ukierunkowanych terytorialnie

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2030:

Podstawowym problemem całego makroregionu wschodniej Polski jest bardzo niska spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, dlatego celem strategicznym jest podwyższenie poziomu wszystkich trzech wymiarów spójności.

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku):

Jednym z priorytetowych, a mających ogromne znaczenia dla województwa podlaskiego, kierunków interwencji w zakresie modernizacji i przestrzennego rozmieszczenia infrastruktury jest: wzmacnianie połączeń transportowych Polski Wschodniej z obszarami o większych perspektywach rozwojowych.

Województwo podlaskie

Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020

Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka

Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe

Cel strategiczny 3. Jakość życia

Powiat siemiatycki

Przedsiębiorczy i przyjazny powiat siemiatycki.

Strategia rozwoju powiatu do 2020 roku

Cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego

Cel strategiczny 2. Stworzenie warunków do zielonej gospodarki

Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Miasto Siemiatycze

Przedsiębiorcze i przyjazne Siemiatycze. Strategia rozwoju miasta do 2020 roku

Cel strategiczny 1. Wzmacnianie atrakcyjności gospodarczej miasta Siemiatycze

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności

Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju turystyki poprzez efektywne wykorzystanie zasobów geograficzno-przyrodniczych miasta Siemiatycze

Cel strategiczny 4. Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej w mieście Siemiatycze

Myślą przewodnią wszystkich analizowanych dokumentów jest zrównoważony rozwój, a więc gospodarowanie z poszanowaniem praw przyrody i zasad społecznych. Istotnymi wyznacznikami są: wysoka jakość życia oraz spójność terytorialna.

Cele strategiczne miasta Siemiatycze, powiatu siemiatyckiego są zgodne z celami horyzontalnymi określonymi w strategii rozwoju województwa podlaskiego.

system wdrażania i monitoringu strategii

System wdrażania i monitoringu strategii

Strategia rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku obowiązuje od dnia przyjęcia przez Radę Miasta. Realizacja strategii ma spowodować pełne wykorzystanie potencjału rozwojowego miasta w aktualnych uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych. Ze względu na dość długą perspektywę czasową (w kontekście następowania zmian) konieczne jest opracowanie systemu monitorowania.

Głównym celem monitoringu jest aktualizacja wiedzy o sytuacji gminy. Monitoring pozwala także ocenić realizację założeń, a w przypadku rozbieżności podjąć działania korygujące.

Monitoring realizacji strategii będzie prowadzony na podstawie wskaźników, określonych dla każdego z celów strategicznych. Określono także odpowiedzialność za realizację wskaźników, odpowiedzialność za monitoring, oczekiwane wartości oraz próg ostrzeżenia (tabele 80-83).

Tabela 80. **Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 1.**
Wzmacnianie atrakcyjności gospodarczej miasta Siemiatycze

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzeżenia	Źródło informacji
Utworzenie Biuro Studiów Podyplomowych i Kursów Zawodowych	stanowisko	0	1	2014	0	własne
Opracowanie założeń ustawicznego kształcenia mieszkańców miasta (dokument)	dokument	0	1	2014 aktualizacja dokumentu w 2016, 2018, 2020	0	własne
Odsetek osób zadowolonych z jakości kształcenia dzieci i młodzieży (na podstawie badań ankietowych)	%	brak danych	powyżej 85% zadowolonych	2014, 2016, 2018, 2020	< 60%	własne
Średnie wyniki sprawdzianów na koniec VI klasy szkoły podstawowej	%	53%	60%	2014-2020 (co roku)	< 50%	własne
Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych	%	hum. – 63,9% j. ang. – 63,8% mat. – 51,9%	dla części humanistycznej i z j. ang. – powyżej 65% dla części matematycznej – powyżej 60%	2014-2020 (co roku)	dla części humanistycznej i z j. ang. – poniżej 55% dla części matematycznej – poniżej 50%	własne
Stworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego pomagającego w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	szt.	0	1	2014	0	własne
Stworzenie programu rozwoju przedsiębiorczości w mieście	dokument	0	1	2014	0	własne
Stworzenie Biura doradcy inwestycyjnego	stanowisko	0	1	2014	0	własne
Stopa bezrobocia	%	16,2%	14%	2014-2020 (co roku)	> 17%	własne (PUP)
Wskaźnik aktywności gospodarczej mieszkańców – liczba firm na 10 tys. mieszkańców	liczba	832	900	2014-2020 (co roku)	< 800	własne

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 81. Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 2.
Zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzegania	Źródło informacji
Saldo migracji	liczba	-103	-50	2014-2020 (co roku)	> -50%	GUS, własne
Ocena stopnia zadowolenia mieszkańców z życia w mieście Siemiatycze (na podstawie badań ankietowych)	%	57,83%	70%	2014, 2016, 2018, 2020	< 50%	własne
Powołanie Centrum Integracji Społecznej	ośrodek	0	1	2015	0	własne
Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej (w partnerstwie ze Starostwem Powiatowym)	ośrodek	0	1	2016	0	własne
Ocena stopnia poinformowania o decyzjach podejmowanych przez władze miasta (na podstawie badań ankietowych)	%	21,69	45%	2014, 2016, 2018, 2020	< 20%	własne
Organizacja dni otwartych w Urzędzie	liczba	0	1-2 razy w roku	2014-2020 (co roku)	0	własne

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 82. Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 3.
Wspieranie rozwoju turystyki poprzez efektywne wykorzystanie zasobów geograficzno-przyrodniczych miasta Siemiatycze

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzegania	Źródło informacji
Budowa pływalni miejskiej	liczba	0	1	2016	< 1	własne
Liczba udzielonych noclegów w obiektach noclegowych	liczba	9691	12000	2020	< 9000	GUS własne
Czytelnicy biblioteki publicznej na 1000 ludności	liczba	190	220	2014, 2016, 2018, 2020	< 180	własne
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika rocznie	liczba	20	21	2014, 2016, 2018, 2020	< 16	własne
Liczba osób korzystających w okresie letnim z oferty Punktu Informacji Turystycznej	liczba	350	600	2014, 2016, 2018, 2020	< 200	własne
Stworzenie „Programu ochrony zabytków miasta Siemiatycze”	liczba	0	1	2014	< 1	własne

Tabela 83. **Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 4.**
Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej w mieście Siemiatycze

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Częstotliwość pomiaru	Próg ostrzegania	Źródło informacji
Opracowanie koncepcji zabezpieczenia energetycznego gminy	liczba	0	1	2016	< 1	własne
Opracowanie i wdrożenie programu promocji oszczędzania energii	liczba	0	1	2016	< 1	własne
Inicjatywy na rzecz budowanie świadomości mieszkańców w zakresie potrzeby i korzyści ograniczania emisji zanieczyszczeń	liczba	0	3	2014, 2016, 2018, 2020	< 2	własne

Poza określonymi powyżej wskaźnikami możliwe jest monitorowanie także innych obszarów problemowych. Obliczanie poziomu ich realizacji jest możliwe za pomocą wzoru:

$$W_x = (W_n - W_{2013})/W_n * 100\%,$$

gdzie:

W_x – dowolny wskaźnik,

W_n – wartość wskaźnika w roku badania,

W_{2013} – wartość wskaźnika w roku bazowym (2013).

Osiągnięte wartości można porównywać w latach albo ze wskaźnikami osiąganymi przez inne (podobne) jednostki terytorialne z regionu.

zadania inwestycyjne
oraz potencjalne
źródła finansowania
realizacji strategii

Zadania inwestycyjne oraz potencjalne źródła finansowania realizacji strategii

Miarą realizacji strategii będzie także realizacja zadań inwestycyjnych określonych w tabeli 84.

Tabela 84. Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w mieście Siemiatycze w latach 2013-2020

Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość inwestycji [PLN]	Źródła finansowania
Wyznaczenie i przygotowanie pod względem dokumentacyjnym i infrastrukturalnym terenów inwestycyjnych pod budowę nowych inwestycji produkcyjno-usługowych	2014-2020	6 000 000	budżet miasta
Modernizacja układu komunikacyjnego miasta Siemiatycze	2013-2020	17 700 000	środki z UE budżet miasta
• przebudowa ulic Stefana Żeromskiego i Anny Jabłonowskiej	2013	2 200 000	środki z UE budżet miasta
• przebudowa, wraz z infrastrukturą techniczną, ulic: Annapolskiej, Ogrodowej oraz ulic na osiedlu Ciechanowieckim i nad zalewem: Kraszewskiego, Fabrycznej i Polnej	2014-2018	9 500 000	środki z UE budżet miasta
• budowa, wraz z infrastrukturą techniczną, ulic: Szpitalnej, Anny Jabłonowskiej, Wiśniowej, Jabłoniowej, Sadowej, Franciszka Miłkowskiego, Fiołkowej, Lawendowej, Kościelnej, Bursztynowej oraz ulic: Plażowej i Sportowej	2014-2018	10 000 000	środki z UE budżet miasta
Wykup terenu pod drogi miejskie zgodnie z uchwalanymi planami miejscowymi	2013-2020	2 000 000	budżet miasta
Modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych przebiegających przez miasto, w tym zadanie planowane w ramach strategii powiatu:	2013-2020	brak danych	budżet państwa środki z UE budżet miasta
• Przebudowa drogi powiatowej nr 1729B Siemiatycze – Wierzchuca (ul. Kilińskiego) w km 0+000 – 1+200	2014-2016	2 000 000	budżet powiatu środki z UE

Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość inwestycji [PLN]	Źródła finansowania
• Przebudowa mostu na rzece Mahomet wraz z dojazdami w ciągu drogi powiatowej 1754B Siemiatycze – Totwin – Hornowo – Dziadkowice	2014-2016	930 000	budżet powiatu środki z UE
Budowa obwodnicy miejskiej w ciągu drogi krajowej E19	2018-2020*	brak danych	środki GDDKiA budżet państwa środki z UE budżet miasta
Rewitalizacja (rewaloryzacja) zabytkowego obszaru śródmiejskiego – Placu Jana Pawła II	2017-2020	10 000 000	środki z UE budżet miasta
Modernizacja źródeł ciepła (w tym: zmiana konwencjonalnych źródeł ciepła na odnawialne)	2015-2020	3 000 000	budżet miasta środki z UE
Opracowanie i wdrażanie programu promocji oszczędzania energii	2014-2016	20 000	budżet miasta
Tworzenie ciągów pieszo-rowerowych	2013-2020	3 000 000	środki z UE budżet miasta
Modernizacji oczyszczalni ścieków	2013-2015	12 000 000	środki z UE budżet miasta
Opracowanie i wdrożenie programu recyklingu odpadów	2013-2020	160 000	środki z UE budżet miasta
Poprawa estetyki terenów miejskich, skwerów, zieleńców oraz budowa elementów małej architektury	2014-2018	1 000 000	środki z UE budżet miasta
Bieżąca modernizacja i konserwacja infrastruktury miejskiej oraz jej unowocześnianie	2013-2020	4 000 000	środki z UE budżet miasta
Modernizacja budynków użyteczności publicznej w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii jako elementów gospodarki niskoemisyjnej	2013-2017	4 000 000	środki z UE budżet miasta
Rozbudowa infrastruktury z zakresu budownictwa socjalnego i komunalnego na terenie miasta	2015	1 000 000	środki z UE budżet miasta
Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych na ulicach i obiektach użyteczności publicznej	2014	1 250 000	budżet miasta środki z UE
Opracowanie koncepcji zabezpieczenia energetycznego gminy	2015	70 000	budżet miasta
Zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz zatok postojowych w okolicach obiektów zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego	2015-2019	2 000 000	środki z UE budżet miasta
Rozwój nowoczesnych łączy i komunikacji cyfrowej, w tym: budowa sieci szerokopasmowej na terenie miasta	2013-2015	700 000	środki z UE budżet miasta
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie miasta (w tym: zakup komputerów, zapewnienie dostępu do Internetu oraz serwisowanie urządzeń, a także na przeprowadzenie niezbędnych szkoleń dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym zamieszkujących obszar miasta Siemiatycze)	2013-2015	2 659 000	środki z UE

Nazwa inwestycji	Okres realizacji	Wartość inwestycji [PLN]	Źródła finansowania
Utworzenie Siemiatyckiego Inkubatora Przedsiębiorczości	2015	1 000 000	środki z UE budżet miasta
Stworzenie podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (partnerstwo)	2016	1 000 000	budżet miasta środki z UE
Powołanie Centrum Integracji Społecznej	2014-2020	100 000	budżet miasta środki z UE
Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	2015-2020	150 000	budżet powiatu budżet miasta
Rozbudowa zintegrowanego systemu monitorowania bezpieczeństwa publicznego	2013-2020	brak danych	budżet miasta
Budowa pływalni miejskiej	2014-2016	15 000 000	środki z UE budżet miasta
Rozbudowa oraz poprawa wyposażenia bibliotek miejskich (miedzy innymi: adaptacja budynku na potrzeby Miejskiej Biblioteki Publicznej w ramach Programu Kultura+, digitalizacja zbiorów) oraz innych obiektów oświatowych	2014-2016	3 000 000	środki z UE budżet miasta
Budowa kompleksu sportowego przy Zespole Szkół Integracyjnych przy ul. Gen. Wł. Andersa, w tym przebudowa boisk sportowych	2014-2015	1 500 000	środki z UE budżet państwa budżet miasta
Budowa zjeżdżalni i wyciągu nart wodnych	2015-2016	4 000 000	środki z UE budżet miasta
Współpraca w zakresie rozbudowy domu pomocy społecznej	2018	50 000	budżet miasta
Przebudowa budynku synagogi przy ul. Zaszkolnej (w ramach projektu Ośrodki Dziedzictwa i Różnorodności Kulturowej Kresów Wschodnich)	2014-2020	brak danych	środki z UE budżet miasta
Rozwój infrastruktury aktywnych form turystyki i rekreacji w obszarze zalewów siemiatyckich	2014-2015	8 000 000	budżet miasta środki z UE

* inwestycja znajduje się w planach Oddziału w Białymstoku Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, dokładny termin realizacji zadania budowy S19 obecnie nie jest znany (informacja z dnia 10.07.2013).

Źródło: informacje z Urzędu Miasta w Siemiatyczach oraz Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

Podane wartości inwestycji oraz czas realizacji są szacunkowe ze względu na perspektywę planowania oraz brak szczegółowych informacji na temat terminów możliwych konkursów w ramach których możliwe będzie pozyskanie środków z Unii Europejskiej na dofinansowanie zadań.

Kluczowe inwestycje mające istotny wpływ na rozwój miasta w perspektywie do 2020 roku są związane z modernizacją układu komunikacyjnego, a także stworzenie podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz utworzenie Siemiatyckiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Konieczne jest także przygotowanie pod względem infrastrukturalnym terenów pod budowę nowych inwestycji produkcyjno-usługowych.

Realizacja zadań określonych w strategii wymaga wykorzystania różnych źródeł finansowania. Do potencjalnych źródeł zaliczyć można przede wszystkim: środki własne gminy, środki prywatne

inwestorów, środki z funduszy celowych, środki partnerów w realizacji zadań, środki z budżetu Unii Europejskiej. Szczegółowo źródła finansowania poszczególnych obszarów tematycznych prezentuje tabela 85.

Tabela 85. Możliwe źródła finansowania działań ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020

Obszar tematyczny: Gospodarka i rynek pracy	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Innowacyjność, B+R, powiązanie ze sferą przedsiębiorstw.
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu będzie znaczące pobudzenie innowacyjności gospodarki, wyrażające się głównie zwiększeniem nakładów prywatnych na B+R, w szczególności poprzez wsparcie przedsiębiorstw w obszarach innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej a także podniesieniem jakości i interdyscyplinarności badań naukowych, zwiększeniem stopnia ich komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia.
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej. • Budowa powiązań między nauką i potrzebami rynku oraz przedsiębiorstwami. • Wsparcie rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw (zgodnie z podejściem tak zwanych inteligentnych specjalizacji). • Działania dotyczące transferu technologii, badań i prac rozwojowych oraz infrastruktury B+R. • Wsparcia całego procesu powstawania innowacji od fazy tworzenia się pomysłu, poprzez działalność B+R, prototypowanie aż po wdrażanie wyników badań, transfer technologii oraz działalność innowacyjną na rynkach międzynarodowych. • Wsparcie innowacji nietechnologicznych pozwalające na zwiększenie efektywności działań organizacyjnych czy zarządczych w przedsiębiorstwie.
<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki naukowe i dydaktyczne • Jednostki B+R • Przedsiębiorcy inwestujący w innowacje i prowadzący działalność badawczo-rozwojową • Instytucje otoczenia biznesu
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%)
Obszar tematyczny: Gospodarka i rynek pracy Przestrzeń i środowisko Sfera społeczna Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne.
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku, sprzyjającej zachowaniu dziedzictwa kulturowego, spójności społecznej i terytorialnej oraz bardziej konkurencyjnej.

<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązania systemowe, demonstracyjne oraz interwencje o zasięgu ponadregionalnym. • Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie wyzwań zrównoważonego rozwoju. • Promocja efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii. • Przeciwdziałanie/adaptacja do zmian klimatu oraz ochrona środowiska naturalnego. • Efektywne, wykorzystanie i ochrona zasobów, w tym ochrona dziedzictwa kulturowego. • Poprawa dostępności transportowej. • Rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu i energii elektryczne. • Wsparcie Państwowego Ratownictwa Medycznego. • Inwestycje w ponadregionalną infrastrukturę ochrony zdrowia. • Zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych na poziomie społeczności lokalnych. • Wspieranie rozwoju multimodalnego Jednolitego Europejskiego Obszaru Transportowego. • Wspieranie przemian przemysłowych w kierunku gospodarki zasobooszczędnej. • Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów poprzemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza.
<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsiębiorcy • Instytucje z sektora ochrony zdrowia, kultury • Jednostki Samorządu Terytorialnego ich związki • Inspekcje i straże w zakresie ochrony środowiska • Jednostki naukowe, szkoły wyższe • Organizacje pozarządowe • Administracja rządowa
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%), Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny, wykorzystanie instrumentów finansowych w celu pozyskania kapitału prywatnego (Partnerstwo Publiczno-Prywatne)
Obszar tematyczny:	
Gospodarka i rynek pracy	
Bezpieczeństwo publiczne	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Rozwój cyfrowy.
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem jest stworzenie warunków do powszechnego wykorzystania technologii cyfrowych w taki sposób, żeby stały się one kołem zamachowym gospodarki.
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie masowego dostępu do szerokopasmowego Internetu. • Rozwój elektronicznych usług publicznych (administracja, zamówienia publiczne, sądownictwo, zdrowie, kultura, i inne). • Ułatwienie transakcji internetowych i transgranicznych poprzez zapewnienie interoperacyjności systemów umożliwiających świadczenie usług na rynku międzynarodowym. • Wsparcie tworzenia bezpiecznego systemu korzystania z usług w sieci. • Działania zwiększające wykorzystanie technologii cyfrowych wśród przedsiębiorców. • Rozwój cyfrowej administracji samorządowej (wraz ze zwiększeniem kompetencji urzędniczych). • Wzmocnienie terytorialnych potrzeb w zakresie e-integracji i kompetencji cyfrowych społeczeństwa. • Szkolenia w zakresie ICT.

<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja publiczna w zakresie elektronicznych usług na rzecz obywateli • Przedsiębiorstwa • Instytucje naukowe i otoczenia biznesu
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).
Obszar tematyczny: Sfera społeczna Gospodarka i rynek pracy	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Rozwój kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia.
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu jest wzrost poziomu zatrudnienia oraz spójności społecznej, a także poprawa funkcjonowania administracji publicznej.
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka zdrowotna (wtórna i pierwotna). • Rozwiązania systemowe z zakresu edukacji i szkolnictwa wyższego skierowane na jakość kształcenia, dostępność i jego powiązanie z gospodarką i trendami. • Zrównoważonego rozwoju, jak również upowszechnienie uczenia się przez całe życie • Wzmocnienie i modernizacja instytucji działających na rynku pracy. • Działania na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego. • Promowanie włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. • Wsparcie systemu kształcenia przed i podyplomowego kadr medycznych oraz wdrażanie usprawnień zarządczych w systemie ochrony zdrowia. • Działania wspierające rozwój i wzmacniające rolę społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu i zarządzaniu politykami publicznymi a także systemowe wzmocnienie instrumentów dialogu społecznego. • Poprawa funkcjonowania administracji publicznej.
<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki administracji samorządowej i rządowej Przedsiębiorstwa • Organizacje pozarządowe • Instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego • Instytucje otoczenia biznesu • Instytucje rynku pracy • Instytucje szkoleniowe
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Społeczny (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).
Obszar tematyczny: Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura Sfera społeczna	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Rozwój obszarów wiejskich.
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich. • Poprawa konkurencyjności gospodarki rolnej. • Zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych, poprawa organizacji łańcucha żywnościowego. • Promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie. • Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa, wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorze rolnym, spożywczym i leśnym. • Zwiększanie włączania społecznego ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.
<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby prowadzące gospodarstwa rolne zajmujące się przetwórstwem rolnym • Instytucje administracji samorządowej i rządowej
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).
<p>Obszar tematyczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Infrastruktura techniczna Sport, turystyka i rekreacja Kultura Sfera społeczna Gospodarka i rynek pracy 	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Program operacyjny dotyczący Polski Wschodniej.
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem programu jest wzmocnienie pozycji rozwojowej i konkurencyjnej Polski Wschodniej.
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie poziomu innowacyjności w wybranych specjalizacjach, w tym transfer wiedzy i komercjalizację badań. • Działania na rzecz budowania powiązań i intensyfikacji współpracy badawczej i dydaktycznej pomiędzy ośrodkami akademickimi, ośrodkami naukowo-badawczymi. • Wsparcie projektów współpracy uczelni z Polski Wschodniej z najlepszymi ośrodkami naukowymi i akademickimi w Europie. • Wzmacnianie powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami, uczelniami oraz sektorem publicznym. • Wzmocnienie instytucji doradztwa w zakresie zarządzania procesami innowacji. • Wspieranie przedsiębiorczości wynikającej z regionalnych specjalizacji. • Poprawa dostępności transportowej województw Polski Wschodniej poprzez budowę i przebudowę odcinków dróg wojewódzkich. • Realizacja kompleksowych programów rewitalizacji przestrzeni miejskiej, transportu publicznego. • Budowa i przebudowa odcinków dróg w miastach.
<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsiębiorstwa • Jednostki Samorządu Terytorialnego • Organizacje pozarządowe • Administracja rządowa • Jednostki badawczo-rozwojowe i naukowe • Instytucje ważne dla regionów z punktu widzenia rozwoju regionalnego • Instytucje otoczenia biznesu

<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).
Obszar tematyczny:	
Przestrzeń i środowisko	
Sport, turystyka i rekreacja	
Kultura	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Europejska Współpraca Terytorialna - Program Polska-Białoruś-Ukraina
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Kształtowanie i zrównoważony rozwój przygranicznych i ponadgranicznych obszarów funkcjonalnych powiązanych gospodarczo, społecznie (w tym kulturowo i historycznie) i komunikacyjnie oraz wzmacnianie ich spójności terytorialnej.
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana <i>know-how</i>. • Promowanie gospodarki opartej na wiedzy i działaniach innowacyjnych. • Inwestowanie w kapitał ludzki (działania <i>people-to-people</i>). • Ochrona środowiska naturalnego. • Wykorzystanie potencjału turystycznego. • Wspólne działania edukacyjne oraz kulturalne dla celów rozwojowych. • Współpraca instytucjonalna i wymiana doświadczeń. • Współpraca w ramach tak zwanej potrójnej helisy, czyli przedsiębiorcy, ośrodki naukowe, jednostki samorządu terytorialnego. • Rozwój transgranicznej infrastruktury lokalnej.
<i>Potencjalni Beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki administracji samorządowej i rządowej • Instytucje naukowe, uczelnie • Instytucje wspierające rozwój regionalny
<i>Źródło i wysokość dofinansowania</i>	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).
Obszar tematyczny:	
Infrastruktura techniczna	
Sport, turystyka i rekreacja	
Kultura	
Sfera społeczna	
Gospodarka i rynek pracy	
Przestrzeń i środowisko	
<i>Dziedzina planowanego programu operacyjnego</i>	Regionalne Programy Operacyjne (RPO).
<i>Cele, główne założenia programu</i>	Celem regionalnych programów operacyjnych będzie zwiększenie konkurencyjności regionów oraz poprawa jakości życia ich mieszkańców poprzez wykorzystywanie potencjałów regionalnych i skoncentrowane niwelowanie barier rozwojowych, w oparciu o strategię rozwoju województw, z naciskiem na regionalne strategie inteligentnej specjalizacji.
<i>Zakres tematyczny planowanych projektów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości wynikającej z regionalnych specjalizacji. • Rozwój produktów i usług opartych na technologiach informacyjnych i komunikacyjnych (TIK), handlu elektronicznego. • Wzmacnianie zastosowania rozwiązań cyfrowych w ramach e-gov, e-edukacji, włączenia cyfrowego, e-kultury i e-zdrowia. • Rozwój kultury informatycznej i e-learning, inwestycje w e-integrację, e-umiejętności i umiejętności związane z przedsiębiorczością.

- Ułatwienie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości.
- Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla małych i średnich przedsiębiorstw.
- Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii.
- Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
- Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego.
- Ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego.
- Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby.
- Promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury.
- Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rekultywację terenów przemysłowych i redukcję zanieczyszczenia powietrza.
- Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T (transportową, energetyczną, telekomunikacyjną).
- Inwestowanie w rozwój infrastruktury dla publicznych służb zatrudnienia.
- Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.
- Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności oraz obszarów miejskich i wiejskich.
- Integracja społeczności marginalizowanych.
- Zapobieganie i ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej i promowanie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej i ponadpodstawowej.
- Poprawa dostępności uczenia się przez całe życie.
- Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Potencjalni Beneficjenci

- Przedsiębiorstwa
- Jednostki Samorządu Terytorialnego
- Organizacje pozarządowe
- Jednostki badawczo-rozwojowe i naukowe
- Instytucje ważne dla regionów z punktu widzenia rozwoju regionalnego
- Instytucje otoczenia biznesu

Źródło i wysokość dofinansowania

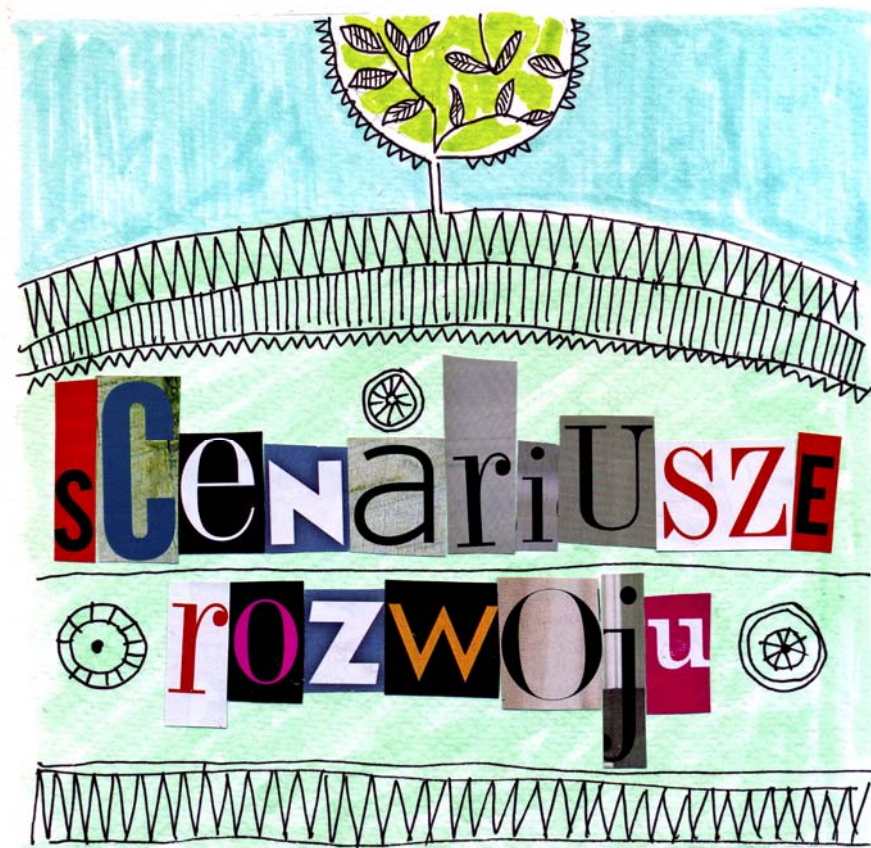
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny – program dwufunduszowy (maksymalne dofinansowanie wyniesie 85%).

Uwaga:

Analiza oparta o charakter planowanych działań w ramach programu operacyjnego i / lub założenia okresu programowania 2007-2013.

Generalnie regiony słabiej rozwinięte mogą się ubiegać o dofinansowanie w wysokości 85% kosztów kwalifikowalnych, z wyjątkiem Mazowsza, gdzie poziom ten wynosi 80%. Zasady szczegółowe wysokości dofinansowania nie są jeszcze określone

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Założenia umowy partnerstwa*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 15 stycznia 2013 r.).

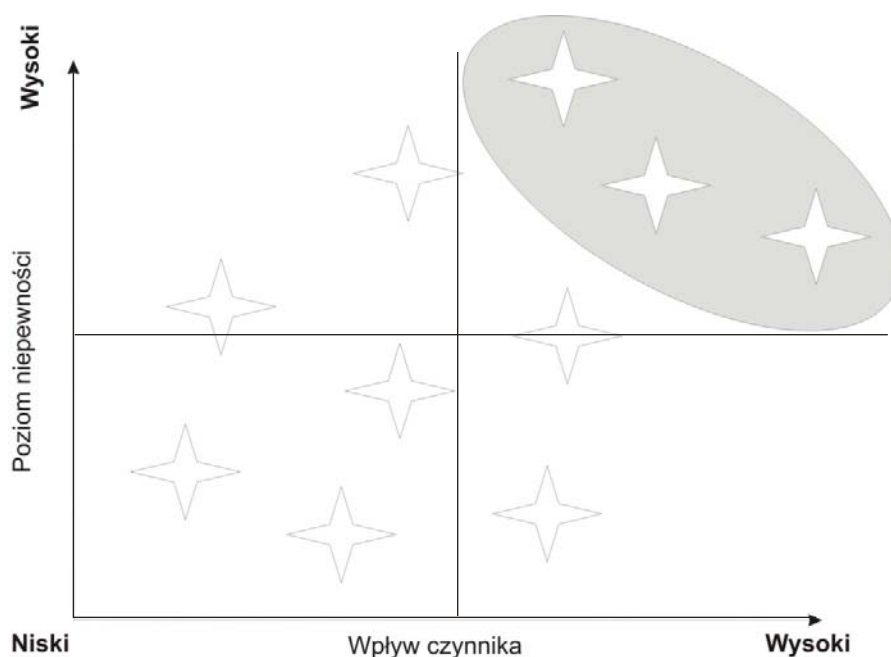
scenariusze rozwoju
miasta Siemiatycze
do 2020 roku

Scenariusze rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

Realizacja proponowanych celów rozwoju jest zależna od wielu czynników, charakteryzuje się dużym stopniem niepewności. Ich realizacja w znaczący sposób może wpłynąć na rozwój miasta Siemiatycze. W sytuacji, gdy czynniki determinujące rozwój charakteryzują się wysokim stopniem niepewności (ich występowania oraz stopnia nasilenia), a jednocześnie wywierają istotny wpływ na rozwój możliwe jest zastosowanie metody budowy scenariuszy (rysunek 27).

Rysunek 27. Zastosowanie teorii osi scenariuszy

Źródło: na podstawie: S.A. Klooster, M.B.A. Asselt, *Practising the scenario-axes technique*, „Futures” 2006 Vol. 38, p. 15–30.

Metoda osi scenariuszy polega na przyjęciu dwóch kluczowych czynników determinujących przyszły stan rzeczywistości, stanowiących osie scenariuszy. W zależności od stopnia nasilenia występowania danego czynnika pojawiają się cztery scenariusze odzwierciedlające przyszłe stany.

Zespół ekspertów realizujących strategię uważa, że kluczowe czynniki determinujące rozwój miasta Siemiatycze to: dostępność środków zewnętrznych możliwych do pozyskania na realizację inwestycji oraz aktywność w pozyskiwaniu środków.

Miasto Siemiatycze posiada ograniczony budżet własny. Jego wykorzystanie powinno stanowić uzupełnienie źródeł zewnętrznych. Badania przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego²⁶ wskazują, że:

- ↳ ze względu na możliwe pogorszenie ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju obniżeniu może ulec także własny potencjał finansowy jednostek samorządu terytorialnego; wpływ na taką sytuację może mieć także występująca już i nasilająca się bariera finansowa, wynikająca z braku zdolności kredytowej (w znaczeniu prawnym i ekonomicznym);
- ↳ w okresie po 2014 r. mogą utrzymać się niekorzystne trendy w finansach samorządu terytorialnego – przede wszystkim planowany jest znacznie szybszy wzrost zobowiązań aniżeli dochodów, zagrożeniem jest narastające niedostateczne finansowanie zadań związanych z oświatą, niska nadwyżka operacyjna i wzrastające koszty obsługi zadłużenia;
- ↳ w latach 2014-2020, nowy indywidualny wskaźnik zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego może ograniczyć liczbę tych, które będą mogły zaciągać zobowiązania.

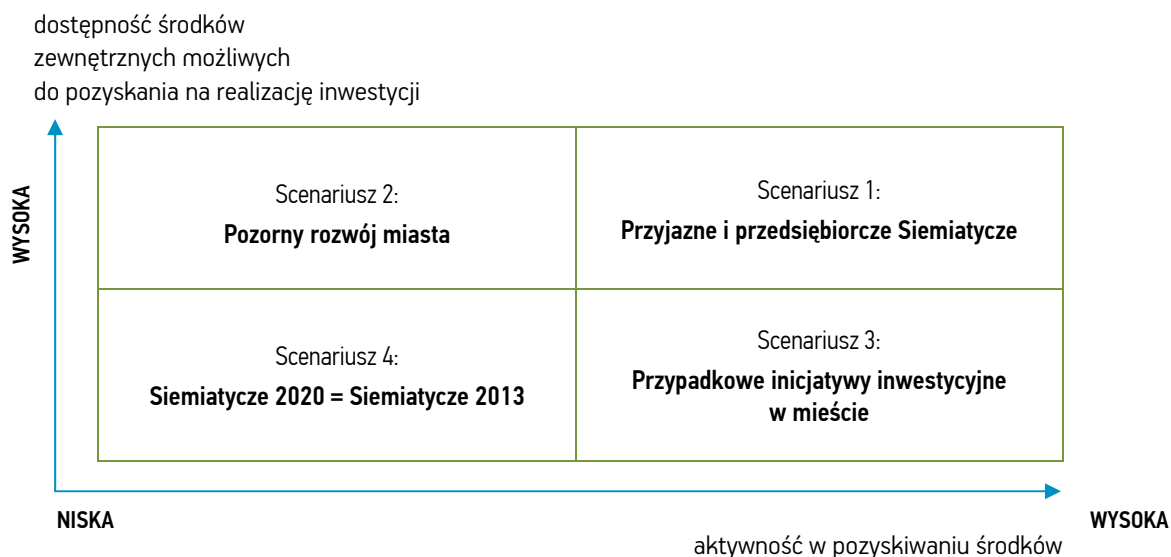
W związku z powyższym finansowanie ze środków budżetu państwa inwestycji realizowanych przez samorządy jako zadania własne powinno być traktowane jako sytuacja wyjątkowa. W latach 2014-2020 beneficjenci sektora publicznego mogą liczyć na dofinansowanie inwestycji między innymi z zakresu drogownictwa, infrastruktury technicznej i społecznej. Zakres zadań będzie wynikał z rozmiarów luki infrastrukturalnej (w wymiarze ilościowym i jakościowym) występującej w poszczególnych regionach kraju. Wsparcie tych projektów dotacjami unijnymi będzie miało istotne znaczenie dla kierunków i tempa procesów rozwoju lokalnego i regionalnego. Rozbudowa infrastruktury stanowi często warunek podejmowania realizacji nowych zadań przez podmioty prywatne. Takie wnioski wynikają także z przeprowadzonej diagnozy sytuacji obecnej miasta Siemiatycze. Analiza sytuacji finansowej miasta Siemiatycze oraz prognoz w tym zakresie pozwala stwierdzić, że w ramach środków własnych możliwe są do zrealizowania wydatki inwestycyjne w wysokości 3-4 mln PLN rocznie. Takie środki nie pozwolą zrealizować przedsięwzięć kluczowych dla pożądanego scenariusza rozwoju. Konieczne jest wobec tego pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym przede wszystkim z Unii Europejskiej. W tym kontekście atutem jest położenie miasta w obszarze Polski Wschodniej ze względu na dodatkowe środki w ramach programów Unii Europejskiej na rzecz wyrównywania różnic rozwojowych.

Aktywność w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej musi ulec poprawie. W okresie programowania 2007-2013 miasto pozyskało około 21.000.000 PLN (1.400,05 PLN na 1 mieszkańca). Należy zintensyfikować działania na rzecz pozyskania funduszy zarówno na realizację projektów infrastrukturalnych, ale także „miękkich” wpływających na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

²⁶ J. Sierak, M. Bitner, A. Gałązka, R. Górniak, *Oszacowanie środków niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu publicznego do projektów realizowanych w ramach średniookresowych ram finansowych 2014-2020*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013.

W zależności od występowania tych czynników oraz stopnia nasilenia możliwe jest sformułowanie czterech scenariuszy rozwoju miasta Siemiatycze (rysunek 28).

Rysunek 28. Scenariusze rozwoju miasta Siemiatycze

Źródło: opracowanie własne.

Scenariusz 1. Przyjazne i przedsiębiorcze Siemiatycze

Jest to scenariusz najbardziej optymistyczny. Zakłada aktywne i efektywne pozyskiwanie funduszy ze środków Unii Europejskiej na rzecz realizacji inwestycji infrastrukturalnych oraz projektów na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego. Dzięki funduszom zewnętrznym możliwe jest przyspieszenie rozwoju miasta i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej.

Scenariusz 2. Pozorny rozwój miasta

Scenariusz jest związany z dużą dostępnością środków i małą aktywnością w ich pozyskiwaniu. Bez pozyskania środków zewnętrznych rozwój miasta będzie pozorny. Różnica między miastem Siemiatycze a innymi aktywnymi jednostkami samorządowymi będzie się zwiększać.

Scenariusz 3. Przypadkowe inicjatywy inwestycyjne w mieście

Sytuacja przypadkowych inicjatyw inwestycyjnych ma miejsce w przypadku niskiej dostępności środków i aktywności w ich pozyskiwaniu. Nie wynika także z planów inwestycyjnych, a raczej jest efektem korzystania z pojawiających się możliwości.

Scenariusz 4. Siemiatycze 2020 = Siemiatycze 2013

Jest to wariant najbardziej pesymistyczny. W przypadku braku funduszy zewnętrznych raczej nie-możliwa będzie realizacja większości z planowanych inwestycji. Stan rozwoju miasta pozostanie na podobnym poziomie jak w 2013 roku, a dystans wobec innych podobnych (także ościennych) jednostek samorządowych się zwiększy.

Bibliografia

- ↳ *Analiza statystyczna miast powiatowych województwa podlaskiego. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, Białystok 2012
- ↳ Celińska-Janowicz D., Miszczuk A., Płoszaj A., Smętowski M., *Aktualne problemy demograficzne regionu Polski Wschodniej*, Euroreg, Warszawa 2010
- ↳ Dziemianowicz W. i in., *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012
- ↳ *Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego*, WIOŚ, Białystok 2012.
- ↳ Klooster S.A., Asselt M.B.A., *Practising the scenario-axes technique*, „Futures” 2006 Vol. 38
- ↳ Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, Bruksela [03-03-2010]
- ↳ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników, www.stat.gov.pl
- ↳ *Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem w Polsce*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012
- ↳ *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013
- ↳ Program budowy dróg krajowych na lata 2011-2015, uchwała nr 10/2011 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2011 roku
- ↳ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Założenia umowy partnerstwa, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013
- ↳ Program promocji rozwoju przedsiębiorczości powiatu siemiatyckiego na lata 2012-2020, Starostwo Powiatowe, Siemiatycze 2012
- ↳ Sadowski A., *Białystok. Kapitał społeczny mieszkańców miasta*, Wyd. Wyższej Szkoły Ekonomicznej, Białystok 2006
- ↳ Sierak J., Bitner M., Gałązka A., Górniak R., *Oszacowanie środków niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu publicznego do projektów realizowanych w ramach średniookresowych ram finansowych 2014-2020*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013
- ↳ *Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2013
- ↳ Studium wykonalności projektu, Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej. Województwo Podlaskie. Powiat Siemiatycki, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009
- ↳ Uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (Monitor Polski, poz. 121)
- ↳ Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45 poz. 235 z późn. zm.)
- ↳ www.siemiatycze.eu
- ↳ www.stat.gov.pl

Spis rysunków

Rysunek 1.	Schemat prac związanych z przygotowaniem strategii rozwoju.....	7
Rysunek 2.	Docelowy model zarządzania strategicznego rozwojem Polski	14
Rysunek 3.	Układ celów Strategii rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku	17
Rysunek 4.	Położenie miasta Siemiatycze.....	22
Rysunek 5.	Symbole miasta Siemiatycze.....	23
Rysunek 6.	Struktura wiekowa ludności w mieście Siemiatycze w latach 2007-2012.....	29
Rysunek 7.	Rozkład wyników sprawdzianu na zakończenie VI klasy szkoły podstawowej.....	34
Rysunek 8.	Liczba podmiotów zarejestrowanych w mieście Siemiatycze w latach 2003-2012.....	45
Rysunek 9.	Przebieg sieci szerokopasmowego Internetu w województwie podlaskim.....	63
Rysunek 10.	Struktura wiekowa respondentów	102
Rysunek 11.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze.....	104
Rysunek 12.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze ze względu na zróżnicowanie wiekowe	104
Rysunek 13.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście Siemiatycze ze względu na wykształcenie	105
Rysunek 14.	Ocena poziomu zadowolenia z życia w powiecie siemiatyckim	105
Rysunek 15.	Ocena zainteresowania sprawami miasta i powiatu	106
Rysunek 16.	Ocena stopnia poinformowania w mieście Siemiatycze	107
Rysunek 17.	Ocena stopnia poinformowania w powiecie siemiatyckim	108
Rysunek 18.	Ocena poziomu rozwoju miasta Siemiatycze na tle innych gmin powiatu siemiatyckiego	108
Rysunek 19.	Ocena poziomu rozwoju powiatu siemiatyckiego na tle innych powiatów województwa podlaskiego	109
Rysunek 20.	Ocena zmiany warunków życia w mieście Siemiatycze w latach 2009-2013.....	109
Rysunek 21.	Ocena możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Siemiatycze	110
Rysunek 22.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego.....	113
Rysunek 23.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego	115
Rysunek 24.	Największe problemy społeczne, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności	117
Rysunek 25.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju miasta Siemiatycze	119
Rysunek 26.	Rozkład oddziaływania czynników rozwojowych dla miasta Siemiatycze	126
Rysunek 27.	Zastosowanie teorii osi scenariuszy.....	163
Rysunek 28.	Scenariusze rozwoju miasta Siemiatycze	165

Spis tabel

Tabela 1.	Lista przedstawicieli lokalnych środowisk zaangażowanych w realizację strategii	9
Tabela 2.	Cele rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku oraz główne kierunki interwencji.....	18
Tabela 3.	Dane statystyczne dotyczące ludności według faktycznego zamieszkania w mieście Siemiatycze w latach 2002-2012.....	27
Tabela 4.	Saldo migracji na pobyt stały w mieście Siemiatycze	28
Tabela 5.	Ruch naturalny ludności miasta Siemiatycze w latach 2007-2012 (na 1000 ludności).....	28
Tabela 6.	Struktura wiekowa mieszkańców miasta Siemiatycze w latach 2007-2012.....	29
Tabela 7.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2006-2012 [%].....	30
Tabela 8.	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2012 [%].....	30
Tabela 9.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2006-2012 [%].....	31
Tabela 10.	Prognoza liczby ludności na lata 2013-2020.....	31
Tabela 11.	Dane statystyczne dotyczące placówek przedszkolnych w mieście Siemiatycze.....	33
Tabela 12.	Liczba osób zatrudnionych w przedszkolach w mieście Siemiatycze	33
Tabela 13.	Dane statystyczne dotyczące edukacji podstawowej	34
Tabela 14.	Wyniki sprawdzianów w szkołach podstawowych [%]	35
Tabela 15.	Udział w konkursach w szkołach podstawowych.....	35
Tabela 16.	Dane statystyczne dotyczące edukacji na poziomie gimnazjum	36
Tabela 17.	Wyniki egzaminów gimnazjalnych [%]	36
Tabela 18.	Uczestnictwo w konkursach w szkołach gimnazjalnych [liczba].....	36
Tabela 19.	Zatrudnienie pracowników w szkołach podstawowych i gimnazjach	37
Tabela 20.	Liczba dzieci uczęszczających do szkoły muzycznej w latach 2008-2012	37
Tabela 21.	Wskaźnik skolaryzacji brutto [%]	38
Tabela 22.	Dostępność komputerów i Internetu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	38
Tabela 23.	Absolwenci szkół zawodowych, technikum i szkół policealnych przystępujący do egzaminów zawodowych oraz zdawalność egzaminów w latach 2011-2012	41
Tabela 24.	Kształcenie na poziomie wyższym.....	42
Tabela 25.	Kursy przeprowadzone przez Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku w latach 2010-2012 [liczba]	43
Tabela 26.	Poziom wykształcenia mieszkańców miasta Siemiatycze [%]	44
Tabela 27.	Źródła utrzymania mieszkańców miasta Siemiatycze w 2011 roku [%].....	44
Tabela 28.	Struktura branżowa podmiotów funkcjonujących w mieście Siemiatycze [liczba]	46
Tabela 29.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców [liczba]	47
Tabela 30.	Wskaźniki dotyczące rynku pracy.....	48
Tabela 31.	Struktura grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy [liczba].....	49
Tabela 32.	Formy aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia [liczba]	50
Tabela 33.	Dojazdy do pracy w miastach powiatowych województwa podlaskiego w 2006 roku [liczba]	50
Tabela 34.	Obiekty ochrony zdrowia i pomocy społecznej.....	51
Tabela 35.	Wydatki i działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach [PLN].....	53

Tabela 36.	Zasoby mieszkaniowe w mieście Siemiatycze	56
Tabela 37.	Budownictwo mieszkaniowe w mieście Siemiatycze	57
Tabela 38.	Mieszkania socjalne.....	57
Tabela 39.	Wykorzystanie sieci wodociągowo-kanalizacyjnych	58
Tabela 40.	Oczyszczalnie ścieków	59
Tabela 41.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności [dam ³]	60
Tabela 42.	Sieć energetyczna	61
Tabela 43.	Sieć gazownicza	61
Tabela 44.	Układ komunikacyjny miasta Siemiatycze	64
Tabela 45.	Dynamika zmian dochodów oraz wydatków w mieście Siemiatycze w latach 2003-2012 [wskaźnik dynamiki (rok poprzedni = 100%)]	65
Tabela 46.	Dochody i wydatki z budżetu gminy ogółem w latach 2008-2012 [PLN]	66
Tabela 47.	Dochody i wydatki budżetu miasta Siemiatycze według działów.....	67
Tabela 48.	Wskaźniki klimatyczne dla miasta Siemiatycze.....	71
Tabela 49.	Waloryzacja użytkowo-rolnicza miasta Siemiatycze	72
Tabela 50.	Struktura użytków rolnych w gminie miejskiej Siemiatycze	72
Tabela 51.	Wyniki badań hałasu komunikacyjnego w mieście Siemiatycze w 2011 roku*	74
Tabela 52.	Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w mieście Siemiatycze w 2011 roku*	75
Tabela 53.	Aktywność wyborcza mieszkańców miasta Siemiatycze w wyborach w 2007 i 2011 roku.....	78
Tabela 54.	Statystyka zdarzeń na terenie powiatu i miasta Siemiatycze zgłaszanych Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej [lata 2010-2012]	81
Tabela 55.	Wykaz tras drogowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne.....	82
Tabela 56.	Wykaz obiektów wyposażonych w system sygnalizacji pożarowej, w stałe urządzenia gaśnicze, dźwiękowy system ostrzegawczy oraz obiektów, w których są one wymagane	82
Tabela 57.	Miejscowości przewidziane do ewakuacji (całkowicie lub częściowo)	83
Tabela 58.	Aktywność policji w mieście Siemiatycze w latach 2010-2012.....	83
Tabela 59.	Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Siemiatycze.....	85
Tabela 60.	Formy działalności proponowane przez Siemiatycki Ośrodek Kultury wraz z liczbą uczestników [2007-2012].....	87
Tabela 61.	Zaplecze biblioteczne w mieście Siemiatycze w latach 2002-2012 [liczba]	87
Tabela 62.	Kina w Siemiatyczach w latach 2002-2012 [liczba]	88
Tabela 63.	Muzea w Siemiatyczach w latach 2002-2012 [liczba]	88
Tabela 64.	Kluby sportowe w mieście Siemiatycze na przestrzeni lat 2008-2012 [liczba].....	90
Tabela 65.	Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Siemiatyczach w latach 2002-2012 [liczba].....	91
Tabela 66.	Stan realizacji „Strategii rozwoju miasta Siemiatycze na lata 2003-2013”	96
Tabela 67.	Wielkość gospodarstwa domowego respondentów [%].....	103
Tabela 68.	Największe problemy, z jakimi boryka się miasto Siemiatycze [%]	111
Tabela 69.	Największe problemy, z jakimi boryka się powiat siemiatycki [%].....	111
Tabela 70.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie rozwoju gospodarczego* [%]	112
Tabela 71.	Największe problemy, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego* [%]	114
Tabela 72.	Największe problemy społeczne, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności* [%]	116
Tabela 73.	Ocena najważniejszych walorów powiatu siemiatyckiego* [%]	118
Tabela 74.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju miasta Siemiatycze* [%]	118
Tabela 75.	Ocena najważniejszych kierunków rozwoju powiatu siemiatyckiego [%].....	120

Tabela 76.	Schemat analizy SWOT.....	122
Tabela 77.	Analiza SWOT dla miasta Siemiatycze	123
Tabela 78.	Cele strategiczne i operacyjne rozwoju miasta Siemiatycze w latach 2013-2020	131
Tabela 79.	Harmonogram realizacji celów strategii w latach 2013-2020	142
Tabela 80.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 1. <i>Wzmacnianie atrakcyjności gospodarczej miasta Siemiatycze.....</i>	149
Tabela 81.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 2. <i>Zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności.....</i>	150
Tabela 82.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 3. <i>Wspieranie rozwoju turystyki poprzez efektywne wykorzystanie zasobów geograficzno-przyrodniczych miasta Siemiatycze.....</i>	150
Tabela 83.	Wskaźniki monitorowania dla celu strategicznego 4. <i>Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej w mieście Siemiatycze</i>	151
Tabela 84.	Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w mieście Siemiatycze w latach 2013-2020	153
Tabela 85.	Możliwe źródła finansowania działań ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020.....	156